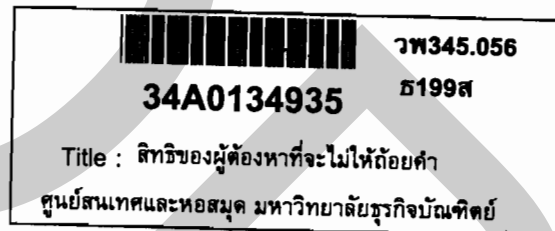

สิทธิของผู้ค้นหาที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองอันอาจทำให้
ตนถูกฟ้องคดีอาญา

นายรัชพันธ์ วิสิทธิ์วงศ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2542

ISBN 974 - 281 - 370 - 1

THE RIGHTS OF THE ACCUSED AGAINST SELF-INCRIMINATION

MR.TANUTPUN WISITTAWONG

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirement

For the Degree of Master of Laws

Department of Laws

Graduate School Dhurakijpundit University

1999

ISBN 974 - 281 - 370 - 1

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ปริญญา นิติศาสตรมหาบัณฑิต

ชื่อวิทยานิพนธ์ สิทธิของผู้ต้องหาที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองอันอาจทำให้ตน
ถูกฟ้องคดีอาญา

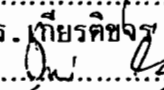
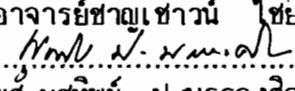
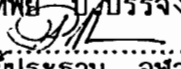
โดย นายณัฏฐพันธ์ วิสิทธิ์วงศ์

สาขาวิชา นิติศาสตร์

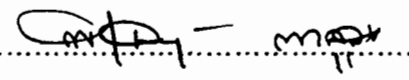
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผศ.บุษทิพย์ ป.บรรจงศิลา

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

 ประธานกรรมการ / ผู้แทนทบวงมหาวิทยาลัย
(รศ.ดร. เกียรติชจรูญ วิจารณ์สวัสดิ์)
 กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(อาจารย์ชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ)
 กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(ผศ.บุษทิพย์ ป.บรรจงศิลา)
 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(อาจารย์ประธาน จุฬารोजनाมนตรี)
..... กรรมการ
..... กรรมการผู้แทนทบวงมหาวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(คร.พีรพันธุ์ พาลุสุข)

วันที่ ๑3 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 25๕2

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีก็เพราะได้รับความกรุณา และอนุเคราะห์ จาก ท่านอาจารย์ชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ อัยการประจำกรม สถาบันกฎหมายอาญา สำนักงาน อัยการสูงสุด และท่าน ผศ.นุชทิพย์ ป.บรรจงศิลป์ คณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจ บัณฑิตย์ โดยรับเป็นที่ปรึกษา และ ท่านอาจารย์ประธาน จุฬาโรจน์มนตรี อัยการประจำกรม กองการต่างประเทศ สำนักงานอัยการสูงสุด ที่รับเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งอาจารย์ทั้งสาม ท่านได้สละเวลาอันมีค่า คอยควบคุมดูแลการทำวิทยานิพนธ์ ให้ความรู้ คำแนะนำ และข้อคิด เห็นต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ตลอดมา รวมทั้งคอยตรวจสอบแก้ไขข้อ บกพร่องต่าง ๆ ทำให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี จึงขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ทั้งสามเป็น อย่างสูง ที่ให้ความเมตตา กรุณา และให้โอกาสแก่ศิษย์

และขอกราบขอบพระคุณท่าน รศ.ดร.เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์ อาจารย์ประจำคณะ นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่รับเป็นประธานกรรมการและผู้แทนทบวงมหาวิทยาลัย โดยให้คำปรึกษา คำแนะนำ ซึ่งเป็นความรู้และเป็นแนวทาง อันเป็นประโยชน์สูงสุดในการทำ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณ บุคคลที่สำคัญยิ่งในชีวิตที่ทำให้ผู้เขียนมีวันนี้ได้คือ คุณ พ่อวิชัย และคุณแม่อัปสร วิสิทขวงศ์ ซึ่งเป็นกำลังใจอันยิ่งใหญ่ ให้ความสนับสนุน จนประสบความสำเร็จ รวมถึงพี่ ๆ และเพื่อน ๆ ที่คอยเป็นกำลังใจในยามที่เหนื่อย และท้อใจ คอยห่วงใย และรอคอยความสำเร็จของผู้เขียนตลอดมา

อนึ่ง หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีคุณค่า และมีคุณประโยชน์ต่อการศึกษา ผู้เขียน ขอมอบความดีทั้งหมดให้กับบิดามารดา และครูบาอาจารย์ทุก ๆ ท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้ ส่วนความผิดพลาด และข้อบกพร่องอันเกิดมีแต่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขออ้อมรับไว้แต่ เพียงผู้เดียว

นายธนัชพันธ์ วิสิทขวงศ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ผ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	5
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
2. ที่มาและความหมายของสิทธิ ที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองของผู้ต้องหา.....	6
2.1 ที่มาและความหมายของสิทธิในประเทศอังกฤษ.....	6
2.1.1 ที่มาของสิทธิ.....	7
2.1.2 ความหมายและขอบเขตของสิทธิ.....	11
2.2 ที่มาและความหมายของสิทธิในประเทศสหรัฐอเมริกา.....	13
2.2.1 ที่มาของสิทธิ.....	13
2.2.2 ความหมายและขอบเขตของสิทธิ.....	18
2.3 ที่มาและความหมายของสิทธิในประเทศไทย.....	22
2.3.1 ที่มาของสิทธิ.....	22
2.3.2 ความหมายและขอบเขตของสิทธิ.....	24
3. การบังคับใช้สิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองของผู้ต้องหา.....	26
3.1 การบังคับใช้สิทธิในประเทศอังกฤษ.....	26
3.1.1 การเตือนสิทธิ.....	26
3.1.2 การมีทนายความเป็นผู้พิทักษ์สิทธิ.....	31
3.1.3 สภาพบังคับในกรณีมีการล่วงละเมิดต่อสิทธิ.....	34
3.2 การบังคับใช้สิทธิในประเทศสหรัฐอเมริกา.....	35
3.2.1 การเตือนสิทธิ.....	35
3.2.2 การมีทนายความเป็นผู้พิทักษ์สิทธิ.....	39
3.2.3 สภาพบังคับในกรณีมีการล่วงละเมิดต่อสิทธิ.....	43

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.3 การบังคับใช้สิทธิในประเทศไทย.....	45
3.3.1 การเตือนสิทธิ.....	45
3.3.2 การมีทนายความเป็นผู้พิทักษ์สิทธิ.....	47
3.3.3 สภาพบังคับในกรณีมีการล่วงละเมิดต่อสิทธิ.....	49
4. การละสิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองของผู้ต้องหา.....	52
4.1 การละสิทธิในประเทศอังกฤษ.....	52
4.1.1 ลักษณะของการละสิทธิ.....	52
4.1.2 วิธีการละสิทธิ.....	53
4.1.3 ผลของการละสิทธิ.....	53
4.2 การละสิทธิในประเทศสหรัฐอเมริกา.....	54
4.2.1 ลักษณะของการละสิทธิ.....	54
4.2.2 วิธีการละสิทธิ.....	56
4.2.3 ผลของการละสิทธิ.....	61
4.3 การละสิทธิในประเทศไทย.....	62
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	64
5.1 บทสรุป.....	64
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	70
บรรณานุกรม.....	73
ภาคผนวก.....	79
ประวัติผู้เขียน.....	85

หัวข้อวิทยานิพนธ์	สิทธิของผู้ต้องหาที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา
ชื่อนักศึกษา	นายธนัชพันธ์ วิสิทวงค์
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์นุชทิพย์ ป.บรรจงศิลป์
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2542

บทคัดย่อ

สิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญาของผู้ต้องหา ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 243 มีวิวัฒนาการมาจากการคุ้มครองผู้ต้องหา ไม่ให้ถูกพนักงานสอบสวนทำการบังคับ ชูเชิญ ทรมาน หรือกระทำความมิชอบประการอื่น อันเป็นการกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ต้องหา ทำให้ผู้ต้องหาไม่ให้ถ้อยคำโดยไม่สมัครใจ ในขณะที่อยู่ในอำนาจบังคับของพนักงานสอบสวนได้ จึงต้องมีกฎหมายออกมารองรับสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ต้องหา กำหนดหลักเกณฑ์และความชอบธรรมในการใช้อำนาจของพนักงานสอบสวน เพื่อให้ใช้อำนาจตามกฎหมาย ที่อาจไปจำกัดสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาได้เท่าที่จำเป็น แต่จะเป็นการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ต้องหาไม่ได้

สิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญาของผู้ต้องหา (privilege against self-incrimination) ได้พัฒนามาจากระบบกฎหมายแบบไม่เป็นลายลักษณ์อักษร (Common Law) อีกนัยหนึ่งถือได้ว่า เป็นสิทธิในชีวิตส่วนตัว (right to privacy) ประเภทหนึ่ง ไม่อาจบังคับให้ผู้ต้องหาให้การ เป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหา ในการตอบคำถามจากการสอบสวนของพนักงานสอบสวน เพื่อแสวงหาพยานหลักฐานในคดีอาญา และยังเป็นการควบคุมอำนาจของพนักงานสอบสวน ไม่ให้ปฏิบัติงานไปกระทบต่อสิทธิเสรีภาพผู้ต้องหา จนเกินขอบเขตตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้

การคุ้มครองสิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีบัญญัติในรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 5 (Fifth Amendment) โดยศาลตีความขยายให้รวมถึงการคุ้มครองผู้ต้องหา ในการควบคุมอำนาจของพนักงานสอบสวนในการสอบสวนคดี โดยให้ผู้ต้องหาได้รับรู้ถึงสิทธิของเขาตามรัฐธรรมนูญ เพื่อให้มีการบังคับใช้สิทธิของผู้ต้องหาอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนในประเทศอังกฤษมีการควบคุมอำนาจของพนักงานสอบสวนเช่นกัน ดังปรากฏจากกฎหมายที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของตำรวจ และการแสวงหาพยานหลักฐานในคดีอาญา หรือ The Police and Criminal Evidence Act 1984 (PACE) และ Code of Practice ซึ่งเป็นภาคผนวกของ PACE

เพื่อให้ผู้ต้องหาได้รับความคุ้มครอง ตามสิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา ตามเจตนารมณ์จำเป็นต้องเตือนให้ผู้ต้องหาทราบถึงสิทธินี้ก่อนถามคำให้การด้วย โดยจะต้องมีการเตือนถึงสิทธิที่จะไม่ให้การ และสิทธิในการมีทนายความก่อน เพราะสิทธิที่จะไม่ให้การนั้นผู้ต้องหาที่อยู่แล้วตามธรรมชาติ และยังมีการยอมรับตามกฎหมาย ส่วนสิทธิในการมีทนายความนั้น จะต้องทำให้ผู้ต้องหาได้รับรู้และเข้าใจว่า ตนเองมีสิทธิให้ทนายความอยู่ร่วมด้วยในการสอบปากคำตนได้ และเพื่อความเท่าเทียมกันในการมีทนายความ รัฐจะต้องจัดทำให้โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย ซึ่งทนายความย่อมเป็นผู้พิทักษ์สิทธิต่าง ๆ ของผู้ต้องหา โดยเฉพาะสิทธิที่จะไม่ให้การ เนื่องจากทนายความเป็นคนกลาง และรู้กฎหมายเป็นอย่างดี ย่อมจะทำให้มีการบังคับใช้สิทธิของผู้ต้องหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และในทางกลับกันเมื่อมีทนายความอยู่ร่วมด้วยแล้ว ก็จะเป็นหลักประกันให้กับพนักงานสอบสวนด้วย ทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และพ้นข้อครหาในทางที่มีข้อสงสัยได้เช่นกัน หากมีการล่วงละเมิดต่อสิทธิที่จะไม่ให้การ และสิทธิในการมีทนายความแล้ว ศาลจะไม่รับฟังถ้อยคำที่ได้มานั้นเป็นพยานหลักฐาน

อย่างไรก็ดี ผู้ต้องหาย่อมที่จะสละสิทธิที่จะไม่ให้การกับสิทธิในการมีทนายความได้ โดยในชั้นสอบสวนการสละสิทธิในการมีทนายความจะแตกต่างกับชั้นพิจารณา เนื่องจากในชั้นพิจารณาเป็นการต่อสู้คดีกันอย่างเท่าเทียมกัน ให้จำเลยได้ต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ ดังนั้นในกรณีฐานความผิดที่มีอัตราโทษสูง จำเลยจะสละสิทธิการมีทนายความมิได้ ศาลต้องแต่งตั้งทนายความให้จำเลยเสมอ ส่วนในชั้นสอบสวน สิทธิในการมีทนายความไม่ถือเป็นสิทธิเด็ดขาด เมื่อมีการเตือนให้ผู้ต้องหาได้รับรู้และเข้าใจ ในการเรียกร้องเพื่อใช้สิทธิของเขาแล้ว ผู้ต้องหาก็สามารถตัดสินใจที่จะสละสิทธิในการมีทนายความ หรือให้การรับสารภาพได้ อันถือเป็นการใช้สิทธิในชีวิตส่วนตัว (right to privacy) ของผู้ต้องหาเอง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 243 ในส่วนของผู้ต้องหา จึงถือเป็นการคุ้มครองสิทธิในการให้ถ้อยคำ ในระหว่างการสอบสวนคดีอาญา โดยมีหลักประกันสิทธิที่จะไม่ให้การ และสิทธิในการมีทนายความ ซึ่งมีการรองรับไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้ว แต่ยังไม่เป็นการเพียงพอ จึงเห็นสมควรปรับปรุง เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาในชั้นก่อนฟ้องคดีอาญา ให้ครบถ้วนต่อไปด้วย

9

THESIS TITLE	THE RIGHTS OF THE ACCUSED AGAINST SELF- INCRIMINATION
NAME	MR.TANUTPUN WISITTAWONG
THESIS ADVISOR	MR.CHARNCHAO CHAIYANUKIJ
CO THESIS ADVISOR	ASSISTANT PROF.NUCHTIP P.BANGCHONGSILPA
DEPARTMENT	LAWS
ACADEMIC YEAR	1999

ABSTRACT

The rights of the accused against self-incrimination which specified section 243 of the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2540 has evolved from the accused protection as a police official who has the power to conduct investigation in criminal cases can not compel, threat, torture and other unlawful means which affect to the accused' fundamental rights and lead to making a statement against their will during which he is fallen in the police custody enforcement. Therefore, we need the laws and measurements to guarantee rights of the accused to self-incrimination. The rule and justification of police' exercise of authority is provided to avoid restriction of the accused's rights and liberty in so far as it is necessary. Anyway no infraction in human rights will be allowed.

The privilege against self-incrimination can be implied as the right to privacy or which can not compel the accused to make a statement. This has been developed from Common Law. This protection applies to the police when seeking any evidences during the investigation. Thus, the authority of the police has been in control to avoid an affection of the accused's rights and liberty beyond the scope which given by the legal when discharge of his duty.

In the United States of America, the privilege against self-incrimination has been provided in the Fifth Amendment of the Constitution which has been clarified including to protection the accused by limiting the police's authority during an investigation to enable the accused to take cognizance of the privilege against self-incrimination and exercise it efficiently. In the other hand in the United Kingdom, the authority of the police was also controlled, as in The Police and Criminal Evidence Act 1984 and the Code of Practice

The protection of the accused according to privilege against self-incrimination will be applied while prior to any questioning, the accused must be warned that he has a right to remain silent and right to counsel. Right to remain silent is a natural rights and also is provided by the law. Therefore the police have to aware and acknowledge the accused about this before make any questions. In contrast right to counsel, an the accused must be aware that he can have the counsel during investigation. Moreover, for the equality the state shall appoint one for him without any cost. Because of a counsel is intermediary person and know legal very well, thus, the accused's privilege will be enforced efficiently. If there is any violation of the right to remain silent and right to counsel, the evidence will be inadmissible.

Regarding the waiver of the privilege against self-incrimination, the accused can waive the right to remain silent and right to counsel. There is difference about the waiver of right to counsel between waiving in the investigation process and in the trial. This is because of in the trial stage, defendant will enjoy the fair trial right. In the felony cases the court shall provide the counsel for the accused. In the other hand, in the investigation, the right to counsel is not the absolutely right, therefore, the accused can waive their right which has been implied to his right to privacy.

The section 243 of the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2540, regarding the accused's privilege has been implied to the right protection of making a statement during investigation as there are right to remain silent and right to counsel which has already been provided in the Criminal Procedure Code as an assurance but this not cover for all. Therefore the amendment will be required, to make it completed to protection the rights of the accused in the pre-trial stage.

บทที่ 1

บทนำ

ระบบการค้นหาคำความจริงที่ดีที่สุด ให้ความยุติธรรมที่สุดคือ การพิสูจน์กันด้วยพยานหลักฐาน¹ โดยในสมัยโบราณมีการพิจารณาโดยโหดร้ายทารุณ จะพิสูจน์กันด้วยการดำเนิน ลุยไฟ หรือต่อสู้กันด้วยหอกด้วยดาบ ทำการทรมาน เจียนตีผู้ต้องหา เพื่อขวนขวายให้รู้ข้อเท็จจริง หรือให้ผู้ต้องหารับสารภาพให้ได้² โดยเน้นการรับฟังพยานหลักฐานจากการให้ถ้อยคำของตัวผู้ต้องหาเอง ต่อมาจึงได้มีการพัฒนาระบบการทำงานของพนักงานสอบสวนขึ้นมา อันเป็นการทำงานที่ใช้อำนาจไปกระทบต่อสิทธิเสรีภาพในชีวิต หรือร่างกายของผู้ต้องหาได้ จึงจำเป็นจะต้องมีหลักในการคุ้มครองสิทธิภาพของผู้ต้องหาในการถามคำให้การ เนื่องจากมีผลถึงความ เป็นธรรมทางกฎหมาย ผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชน และต้องชี้แจงระบบการทำงานกับ ประชาชนได้³ โดยการกำหนดสิทธิของผู้ต้องหาให้ได้รับอย่างเพียงพอ เพื่อคุ้มครองสิทธิและ เสรีภาพของผู้ต้องหามากขึ้น

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระบวนการยุติธรรมทางอาญา ในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ นับเป็น วัตถุประสงค์สำคัญประการหนึ่ง ในการควบคุมและปราบปรามอาชญากรรม ซึ่งอาจเป็นการ กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชั้นสอบสวน พนักงานสอบสวนจะ บังคับให้ผู้ต้องหาให้ถ้อยคำไม่ได้⁴ เนื่องจากจะเป็นการกระทบต่อสิทธิในชีวิตส่วนตัว (right to

¹ เข็มชัย ชุตินวงศ์. "ความชอบธรรมของการกำหนดข้อสันนิษฐานตามกฎหมายในคดี อาญา." วารสารอัยการ. 12, 133. มีนาคม 2532, หน้า 15.

² ประมุข สุวรรณศร. คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, 2525, หน้า 1-2.

³ George F. Cole and Marc G. Gertz. "The Future of Policing." *The Criminal Justice System*. 7th ed. Belmont. CA : Wadsworth Publishing Company, 1998, pp. 150-167.

⁴ J. A. Coutts. "The public interest and the interest of the accused in the criminal process." *The Accused*. London : Stevens & Sons, 1966, pp. 1-37.

privacy) ของผู้ต้องหา⁵ การที่พนักงานสอบสวนใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งคำให้การรับสารภาพ จะทำให้กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาอย่างมาก เพราะผู้ต้องหาอาจมีความผิด หรือเป็นผู้บริสุทธิ์ ก็ได้ ตามข้อสันนิษฐานทางกฎหมายว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้น ยังเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่ จะปฏิบัติต่อเขาเยี่ยงผู้กระทำความผิดไม่ได้ (the presumption of innocence)⁶

ในทางปฏิบัติ การสอบสวนของพนักงานสอบสวน ซึ่งรวมถึงการสอบพยานบุคคล ที่เป็นบุคคลทั่วไป แต่ยังไม่เป็นผู้ต้องสงสัยหรือผู้ต้องหา เรียกว่า “การซักถาม” หรือการถามคำถามหรือการสอบปากคำผู้ต้องสงสัยหรือผู้ต้องหา เรียกว่า “การถามคำให้การ” ที่เกี่ยวข้องกับ การกระทำความผิดนั้น มักจะได้มาซึ่งพยานหลักฐานอันมิชอบ เพื่อที่จะใช้ยืนยันผู้ต้องหาในชั้น พิจารณาคดีอยู่เสมอ โดยการถามคำให้การผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวนนั้น ได้กลายมาเป็น การปฏิบัติโดยความชำนาญในสมัยปัจจุบัน เริ่มมีวิธีการมากมายอันอาจเป็นการหลอกลวง ใน ระหว่างการถามคำให้การเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย กลายเป็นเรื่องที่ศาลจะต้องใช้ความระมัดระวัง ในการรับฟังถ้อยคำของผู้ต้องหา ซึ่งพยานหลักฐานที่พนักงานสอบสวนได้มานั้น ผู้ต้องหาอาจ ถูกบังคับให้การ ที่อาจต้องรับโทษทางอาญาเสียเป็นส่วนใหญ่ เช่น การถามคำให้การสองต่อสอง โดยไม่มีทนายความอยู่ในห้องสอบสวน⁷ การที่พนักงานสอบสวนกักขังผู้ต้องหานานถึง 16 วัน⁸ หรือการทำร้ายร่างกายผู้ต้องหา⁹ เพื่อบังคับให้ผู้ต้องหารับสารภาพ ศาลจะตัดสินว่า จะนำคำรับสารภาพนั้นมาลงโทษไม่ได้ หรืออาจจะทำให้คำให้การที่ได้มานั้นขาดความน่าเชื่อถือไปได้

ทำให้เห็นว่าการสอบสวนคดีอาญานั้น จะเป็นการใช้อำนาจของพนักงานสอบสวน อันเป็นปัญหามาก ระหว่างอำนาจในหน้าที่กับการใช้กำลังอำนาจ เพราะพนักงานสอบสวนเป็นผู้ใช้อำนาจรัฐตามกฎหมาย จึงต้องมีวิธีการที่เหมาะสม เพื่อป้องกันการทำงานของพนักงานสอบสวน ที่จะไปกระทบต่อประชาชนจนเกินเลยขอบเขต โดยเฉพาะในการถามคำให้การด้วย

⁵ Andrew Ashworth. *The Criminal Process*. Oxford : Clarendon Press, 1994, pp. 113-114.

⁶ Paul Sieghart. *The Lawful Rights of Mankind*. Oxford : Antony Rowe Ltd., 1985, p. 136, Vincent Berger. *Case Law of the European Court of Human Rights*. Worcester : Billing and Sons Ltd., 1989, p. 27, Harold J. Berman. “The presumption of Innocence.” *The American Journal of Comparative Law*. 28, 1. Fall 1980, pp. 615-623.

⁷ Richard A. Leo. “Miranda’s Revenge : Police Interrogation as a Confidence Game.” *Law & Society Review*. 30, 2. 1996, p. 259.

⁸ Jerold H. Israel and Wayne R. LaFave. *Criminal Procedure in a Nutshell*. 4th ed. St.Paul, Minn : West Publishing Co., 1988, p. 181.

⁹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1399/2508 (เนติบัณฑิตยสภา ตอน 4 หน้า 2084)

แล้ว ต้องขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและวิธีปฏิบัติของพนักงานสอบสวน โดยสถานะของคำให้การที่ได้มาจะใช้กับผู้ต้องหา นั้น จะรับฟังได้ก็ต่อเมื่อมีการดำเนินการตามกระบวนการนิติธรรม ให้เป็นไปตามกฎหมาย โดยคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาด้วย¹⁰

หลักนิติธรรมในการสอบสวนดังกล่าว ก็คือ บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา (the privilege against self-incrimination) หากพนักงานสอบสวนมีความเห็นว่า ผู้ต้องหาเห็นว่า จะต้องพูดเพื่อให้ข้อเท็จจริง ซึ่งพนักงานสอบสวนต้องการจะแสวงหาคำให้การของผู้ต้องหา โดยไม่กระทบต่อการรับฟังของศาล ก็มีวิธีแก้ไขที่จะทำให้ผู้ต้องหาให้ถ้อยคำ โดยในต่างประเทศกำหนดให้พนักงานสอบสวน เตือนถึงสิทธิของผู้ต้องหาที่จะไม่ให้การ (right to remain silent) และสิทธิในการมีทนายความ (right to counsel) อยู่ร่วมในขณะสอบปากคำผู้ต้องหา

ผู้ต้องหาจำเป็นจะต้องได้รับการคุ้มครองถึงสิทธิที่จะไม่ให้การ เพราะเป็นสิทธิในชีวิตส่วนตัว จะบังคับให้ผู้ต้องหาให้การไม่ได้ ซึ่งโดยทั่วไปการถามคำให้การในชั้นสอบสวน มักจะได้รับการสารภาพมาเสมอ ซึ่งถือว่าเป็นพยานหลักฐานที่ดีที่สุด ศาลจะรับฟังคำรับสารภาพนั้น ถ้าบันทึกอย่างถูกต้อง¹¹ เนื่องจากพนักงานสอบสวน ถือเป็นกลไกของรัฐในชั้นแรก ที่ใกล้ชิดกับเหตุการณ์ในการกระทำความผิดอาญา ต่อเนื่องจากจับกุมมีการสอบปากคำทันที ผู้ต้องหาอาจจะให้การตามความเป็นจริง ยังไม่คิดหาคำแก้ตัว หรือคิดหาคำแก้ตัวแล้วแต่ไม่รัดกุม พอที่จะจับพินิจได้ง่าย¹² จึงต้องระมัดระวังการได้ถ้อยคำที่เป็นปฏิปักษ์ ในชั้นสอบสวนของผู้หาหานั้นด้วย

เมื่อผู้ต้องหาสิทธิที่จะไม่ให้การแล้ว ก็ต้องมีการปกป้องพิทักษ์สิทธินี้ด้วย โดยจำเป็นจะต้องมีทนายความ เป็นผู้พิทักษ์สิทธิผู้ต้องหาอยู่ร่วมในการสอบปากคำ เพื่อให้โอกาสของผู้ต้องหาในการปรึกษา ก่อนตอบคำถามของพนักงานสอบสวน อันเป็นหลักประกันในการสอบสวน ตรวจสอบการทำงานของพนักงานสอบสวน ลดความกดดันผู้ต้องหาในการสอบคำให้การ

¹⁰ Fred E. Inbau, Morvin E. Aspen and Jame E. Spiotto. **Protective Security Law**. Boston : Butterworth Publishers, 1983, p. 100.

¹¹ วงษ์ วีระพงศ์. การรวบรวมและการนำสืบพยานหลักฐานในคดีอุกฉกรรจ์. พิมพ์ครั้งที่ 1. พระนคร : พิมพ์ที่โรงพิมพ์ดุสิตสัมพันธ์, 2509, หน้า 172.

¹² บัญญัติ สุชีวะ. "คำปราศรัยในพิธีปิดการประชุมและอบรมผู้พิพากษาศาลในภาค 9." รายงานสรุปผลโครงการประชุมและอบรมเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพการทำงานของศาลในภาค 9 วันที่ 30-31 มกราคม 2531 ณ อุทยานแห่งชาติทะเลบัน จังหวัดสตูล. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครพิมพ์, 2531, หน้า 106, อ้างใน สุพิศ ปรานีผลกรัง. หลักการวินิจฉัยข้อเท็จจริงและชั้นนำสืบพยานหลักฐาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัทประยูรวงศ์ จำกัด, 2533, หน้า 107-108.

และในประการสำคัญ เพื่อควบคุมการทำงานของพนักงานสอบสวน ในการสอบสวนคดีอาญา ให้ปฏิบัติโดยกระบวนการที่ชอบด้วยกฎหมาย ถ้าหากผู้ต้องหาอาจจนไม่มีทนายความ และ ประสงค์ที่จะต้องการทนายความ เพื่อความเท่าเทียมกันในการมีผู้พิทักษ์สิทธิ รัฐจะต้องจัดหา ให้เขาโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายด้วย¹³

ดังนั้นสิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำอันเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดี อาญา จึงถือได้ว่าเป็นสิทธิในชีวิตส่วนตัวในประเภทหนึ่ง จะบังคับให้ผู้ต้องหาให้ถ้อยคำไม่ได้ จึงจำเป็นต้องมีกฎหมายรองรับ เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหา โดยผู้เขียนจะได้ทำการศึกษากฎหมายในส่วนของสิทธิของผู้ต้องหา ที่จะไม่ให้ถ้อยคำอันเป็น ปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา จากระบบกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา และของประเทศอังกฤษ ซึ่งจะหมายความรวมถึงประเทศอังกฤษและเวลส์ด้วย เนื่องจาก มีระบบกฎหมายเดียวกัน เปรียบเทียบกับประเทศไทย

ในทวีปยุโรปเอง ระบบการพิจารณาคดีอาญาของประเทศฝรั่งเศส เมื่อปี ค.ศ. 1897 เริ่มมีปฏิริยาต่อต้านการใช้อำนาจที่เกินขอบเขตของผู้พิพากษาสอบสวน จึงได้บัญญัติเป็น กฎหมายในลักษณะเดียวกับหลักในประเทศสหรัฐอเมริกา เช่นเดียวกับประเทศเยอรมัน ก็ได้ แก่ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยนำเอาหลักของประเทศสหรัฐอเมริกา มาใช้ ในชั้นสอบสวนด้วย¹⁴ เพื่อคุ้มครองบุคคลไม่ให้ผู้ต้องหาให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง โดยที่ ไม่มีความสมัครใจ หรือยังไม่ได้สละสิทธินั้น

1.2 วัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย

สิทธิของผู้ต้องหาที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้อง คดีอาญา เป็นหลักการสำคัญประการหนึ่งซึ่งเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหา โดยหามาตรการ ควบคุมอำนาจของพนักงานสอบสวน เพื่อทำการสอบสวนให้เป็นไปตามกระบวนการของ กฎหมาย โดยคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาควบคู่กันไปด้วย ซึ่งขอบเขตของการวิจัยมีดัง ต่อไปนี้

1. ศึกษาถึงที่มา (source) ของสิทธิของผู้ต้องหา ที่จะไม่ให้ถ้อยคำอันเป็นปฏิปักษ์ ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา
2. ศึกษาถึงความหมายและขอบเขต ของสิทธิของผู้ต้องหา ที่จะไม่ให้ถ้อยคำอันเป็น ปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา

¹³ D. J. Galligan. *Due Process and Fair Procedure*. Oxford : Clarendon Press, 1996, p. 32.

¹⁴ Jan Stepan. แปลโดยประธาน วัฒนวาณิชย์. "บทเรียนจากกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญาจากทวีปยุโรป." *วารสารนิติศาสตร์*. ฉบับชดเชย. 2517 - 2519, หน้า 150-151.

3. ศึกษาถึงการเตือนให้ทราบถึงสิทธิของผู้ต้องหา ที่จะไม่ให้ถ้อยคำอันเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา

4. ศึกษาถึงการมีผู้พิทักษ์สิทธิ ก็คือ ทนายความในบทบาทการสอบปากคำผู้ต้องหา และการแจ้งสิทธิในการมีทนายความ

5. ศึกษาถึงความเสมอภาคกันในการมีผู้พิทักษ์สิทธิ ในการที่รัฐจัดหาให้และจำเป็นต้องอยู่ร่วมด้วยในการสอบสวน

6. ศึกษาถึงสภาพบังคับในกรณีมีการล่วงละเมิดต่อสิทธิของผู้ต้องหา ที่จะไม่ให้ถ้อยคำอันเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา

7. ศึกษาถึงการสละสิทธิของผู้ต้องหา ที่จะไม่ให้ถ้อยคำอันเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา

1.3 วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีในการทำวิทยานิพนธ์นี้ ผู้เขียนได้อาศัยการอ้างอิงจากคำพิพากษาฎีกา ตำรา กฎหมาย วารสาร และเอกสารอื่น ๆ (document research) ทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ ตลอดจนความเห็นของนักนิติศาสตร์ของไทย และต่างประเทศ โดยศึกษาระบบกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา และของประเทศอังกฤษและเวลส์ ซึ่งในวิทยานิพนธ์นี้จะเรียกว่าประเทศอังกฤษ เปรียบเทียบกับประเทศไทย

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษาวิจัยในวิทยานิพนธ์นี้ เพื่อจะได้อรรถาธิบายความหมายและขอบเขตตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 243 ส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของผู้ต้องหา เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในการรองรับตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว ให้การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหามากขึ้น โดยการศึกษาวิจัยนี้มุ่งเน้นไปในการดำเนินกระบวนการพิจารณาทางอาญา ในขั้นตอนก่อนการฟ้องคดีหรือในชั้นสอบสวนนั่นเอง น่าจะสามารถนำการศึกษาวิจัยนี้มาพัฒนากฎหมายไทย ให้มีประสิทธิภาพในการบังคับใช้มากขึ้นได้ไม่มากนักน้อย เพื่อควบคุมอำนาจของพนักงานสอบสวน และคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาในชั้นสอบสวน

บทที่ 2

ที่มาและความหมายของสิทธิที่จะ ไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองของผู้ต้องหา

สิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา ถือได้ว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ มีที่มาจากการเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งบุคคลในสังคมย่อมมีสิทธิ และสถานภาพของตนเอง ใครจะล่วงละเมิดไม่ได้ อันถือว่าเป็นสิทธิในชีวิตส่วนตัวที่จะใช้ชีวิตอย่างอิสระของแต่ละบุคคล¹ ซึ่งต้นกำเนิดของแนวคิดในเรื่องสิทธิและเสรีภาพในสมัยปัจจุบันนี้ เริ่มมาจากสิทธิของประชาชน อันเป็นสิทธิที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติ ซึ่งต้องการให้บุคคลมีสิทธิที่จะได้รับจากรัฐ ในฐานะที่เขาเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมกัน² และด้วยความจำเป็นของสังคม จึงต้องมีพื้นฐานของระเบียบที่จะอยู่ร่วมกันโดยสงบเรียบร้อยในสังคม จึงต้องออกกฎหมายที่เป็นการยอมรับสิทธิขั้นพื้นฐานต่าง ๆ มาบังคับใช้แก่สังคม โดยมีกระบวนการคุ้มครองสิทธิเหล่านี้ เพื่อป้องกันมิให้พนักงานสอบสวนใช้อำนาจที่เกินขอบเขต เข้ามาจำกัดสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ต้องหา ปกป้องการต่อสู้คดีกันอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ละเมิดสิทธิตามรัฐธรรมนูญ หรือกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ต้องหา³

2.1 ที่มาและความหมายของสิทธิในประเทศอังกฤษ

สิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา ได้พัฒนา มาจากระบบกฎหมาย Common Law โดยเริ่มต้นจากการโต้แย้งอำนาจของศาลศาสนาในประเทศอังกฤษ ซึ่งเป็นการพิจารณาโดยโศครายทาร์ณ จึงได้มีการพัฒนาในทางคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลมากขึ้น จากหลักในการสอบสวนมาสู่การบัญญัติเป็นกฎหมาย เพื่อคุ้มครองสิทธิที่จะไม่ให้การ และสิทธิในการปรึกษาทนายความ

¹ Andrew Ashworth. Ibid., p. 114.

² กุลพล พลวัน. พัฒนาการสิทธิมนุษยชน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2538, หน้า 26.

³ Martin R. Gardner. "Section 1983 Action Under Miranda : A Critical View of The Right to Avoid Interrogation." *American Criminal Law Review*. 30, 4. summer, 1993, p. 1136.

2.1.1 ที่มาของสิทธิ

ในสมัยโบราณพระในศาสนาจะทำหน้าที่เป็นผู้พิพากษา พิจารณาคำฟ้อง และ คำร้องต่าง ๆ ทั้งศาลศาสนาและศาลพลเรือน โดยศาลศาสนาจะให้จำเลยในคดีอาญาสาบานว่า จะต้องพูดความจริง จะปฏิเสธไม่ให้การโดยอ้างเอกสิทธิ์ใด ๆ ไม่ได้ เรียกว่า "ex officio"⁴ วิธี พิจารณาจะใช้การดำเนินลุยไฟ (Trial by ordeal) หรือให้ต่อสู้กันด้วยหอกด้วยดาบ (Trial by Battle)⁵ เพื่อต้องการได้ความเป็นจริงโดยคู่ความเอง โดยศาลมีอำนาจออกหมายเรียกให้ผู้ถูก กล่าวหาหรือจำเลยมาศาล และบังคับให้จำเลยให้การได้โดยจะไม่พิจารณาว่า คำให้การนั้นจะ เป็นปฏิปักษ์ต่อจำเลยหรือไม่ จนกระทั่งในปี ค.ศ. 1691 รัฐสภาจึงได้ทำการออกกฎหมายยกเลิก ศาลศาสนาทั้งหมด เนื่องจากเห็นว่า The House of Lords ได้มีคำตัดสินว่า คำพิพากษา ของศาล Star Chamber อันเป็นศาลที่พิจารณาคดีเกี่ยวกับศาสนา ได้ลงโทษจำเลยโดยการ ฆีเยนตี และใส่ข้อหา เมื่อจำเลยปฏิเสธไม่ยอมให้การ อันเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ของพระเจ้า ชัดต่อหลักธรรมชาติ และขัดต่อหลักการปกครองราชอาณาจักร อันถือได้ว่าเป็น การกระทำที่ขัดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และขณะเดียวกันในช่วงปลายศตวรรษที่ 16 ก็ได้เริ่ม นำการพิจารณาคดีโดยลูกขุนมาใช้ในศาล เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินคดี ซึ่งก็ได้ รับการยอมรับเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน⁶

สิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ถูกฟ้องคดีอาญา จึงเริ่ม ต้นจากกระบวนการพิจารณาในศาล โดยในระยะแรกจะคุ้มครองเฉพาะบุคคลที่ตกเป็นจำเลย ก่อน ต่อมาจึงรวมถึงพยาน และผู้ต้องหาที่อ้างสิทธินี้ได้ด้วย⁷ จนกระทั่งในศตวรรษที่ 19 ศาล ได้ออกกฎในการถามคำให้การของพนักงานสอบสวนขึ้นมา เพราะต้องการให้ผู้ต้องหาให้การรับ สารภาพด้วยความสมัครใจ เพื่อความเป็นธรรมในการกล่าวหาว่าเขาได้กระทำความผิด จึงเริ่มมี คำเตือนสิทธิที่จะไม่ให้การเกิดขึ้น⁸ ซึ่งเป็นความภาคภูมิใจที่สืบทอดกันมาของนักกฎหมาย อังกฤษจนถึงปัจจุบัน ในการปกป้องคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาได้อย่างเพียงพอ ในชั้นก่อนฟ้อง คดีอาญา แต่ก็มีผู้ต่อต้านการปกป้องคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาที่อยู่พอสมควร เพราะเกรงว่า จะ

⁴ Charles T. McCormick. *McCormick on Evidence* (Handbook Series). 2nd ed. Minnesota : West Publishing Co., 1972 , p. 244.

⁵ ประมวล สุวรรณศร. *เรื่องเดียวกัน*, หน้า 1-2.

⁶ สุชิน ต่างงาม. *การกันผู้ร่วมกระทำผิดเป็นพยาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2529, หน้า 24-30.

⁷ *เรื่องเดียวกัน*, หน้า 30.

⁸ John Sprack. *Emmins on Criminal Procedure*. 5th ed. London : Blackstone Press Limited, 1993 Reprinted, p. 411.

ไม่สามารถควบคุมและปราบปรามอาชญากรรมลงโทษผู้กระทำความผิดได้ ซึ่งแท้ที่จริงแล้ว จะต้องขึ้นอยู่กับการศึกษาในการพิจารณาด้วยพยานหลักฐาน⁹

ศาลจึงได้มีแนวคิดในการไม่ยอมรับฟังพยานหลักฐาน ที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือได้มาโดยไม่เป็นธรรม จากคำถามค่าให้การของพนักงานสอบสวนขึ้นมา โดยเรียกว่ากฎของศาลหรือ Judges' Rules มีขึ้นครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. 1906 เนื่องจากผู้พิพากษาบางคน ได้ดำเนินการทำงานของพนักงานสอบสวน จากการสอบปากคำผู้ต้องหา ซึ่งบ่อยครั้งที่ศาลพิจารณาเห็นว่า คำให้การหรือคำรับสารภาพที่พนักงานสอบสวนได้มานั้น จะใช้การบังคับ ช่มชู้หรือกดดันทางด้านจิตใจให้ผู้ต้องหารับสารภาพ โดยไม่ได้มาจากความสมัครใจของผู้ต้องหา [R v. Thompson [1893] 2 QB 12 (CCR)] ผู้บังคับการตำรวจแห่งนครเบอร์มิงแฮมจึงได้ทำหนังสือถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (Lord Chief Justice) ให้วางกฎเกณฑ์ในการสอบคำให้การของพนักงานสอบสวน ซึ่งได้ข้อสรุปจากการประชุมของผู้พิพากษาศาลสูง (High Court)¹⁰ ออกมาบังคับใช้ ให้พนักงานสอบสวนถือปฏิบัติตามในการถามค่าให้การ โดยจะต้องมีการเตือนถึงสิทธิที่จะไม่ให้การก่อนเสมอ เริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ. 1912 ได้ทำการปรับปรุงในปี ค.ศ. 1918 จนได้เป็นฉบับสมบูรณ์เมื่อปี ค.ศ. 1964 และแก้ไขต่อมาตามหนังสือเวียนของกระทรวงมหาดไทย (Home Office Circular) เมื่อปี ค.ศ. 1978¹¹ บังคับใช้จนถึงปี ค.ศ. 1984 เพื่อควบคุมการสอบสวนของพนักงานสอบสวน ไม่ให้กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลจนเกินขอบเขต หากพนักงานสอบสวนฝ่าฝืน ศาลจะไม่รับฟังเป็นพยานหลักฐาน โดยศาลจะแนะนำลูกขุนว่า คำให้การที่เกิดจากการถามของพนักงานสอบสวนนั้น ไม่สามารถรับฟังได้ [Reg v. Littlebog [1934] 2K.B. 408; Reg v. Ryan [1964] 50Cr.App.R. 144] เพื่อให้เป็นแนวทางปฏิบัติในการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงในคดีอาญา จากการแสวงหาพยานหลักฐานโดยการถามค่าให้การของบุคคล อันเป็นการทำให้เขาให้ถ้อยคำโดยความสมัครใจด้วย¹²

เมื่อปี ค.ศ. 1984 ฝ่ายบริหารจึงได้ทำการเสนอให้บัญญัติเป็นกฎหมาย โดยรวบรวมระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมายต่าง ๆ รวมทั้ง Judges' Rules ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของ

⁹ John A. Andrews. **Human Rights in Criminal Procedure**. London : Martinus Nithoff Publishers, 1982, p. 31.

¹⁰ คณิง ฤาไชย. "วิธีพิจารณาคดีอาญาตามกฎหมายอังกฤษ." วารสารอัยการ. 10, 109. มกราคม 2530, หน้า 15-17.

¹¹ Judith Hails Kaci. "Confessions : A Comparison of Exclusion Under Miranda In The United States and Under The Judges' Rules In England." **American Journal of Criminal Law**. 10, 1. March 1982, pp. 87-112.

¹² S. Prevezer. "England : Pre-trial Procedure." **The Accused**. London : Steven & Sons, 1966, p. 27.

พนักงานสอบสวน และการแสวงหาพยานหลักฐานในคดีอาญา หรือ The Police and Criminal Evidence Act 1984 หรือเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่า "PCEA" หรือ "PACE" และ Code of Practice เป็นการรวบรวมไว้ ให้เป็นฉบับเดียวกันขึ้น เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการทำงาน และคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหา ในการถามคำให้การโดยพนักงานสอบสวน¹³ ซึ่งจะต้องให้คำเตือน (caution) ในสิทธิที่จะไม่ให้การ¹⁴ และสิทธิในการได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมาย (legal aid) หรือการปรึกษากับทนายความ (มาตรา 58 ของ PACE) ให้กับเขาก่อน

ต่อมาเมื่อปี ค.ศ. 1993 ก็ได้มีการทำวิจัย โดยนักคิดในประเทศอังกฤษจำนวน 1080 คน โดยคัดเลือกมาจากปี ค.ศ. 1986 ถึงปี ค.ศ. 1988 อย่างต่อเนื่องกัน จากสถานีตำรวจ 6 สถานี สํารวจความเชื่อถือ และผลของสิทธิที่จะไม่ให้การของผู้ต้องสงสัยว่า เหตุใดผู้ต้องสงสัยจึงปฏิเสธไม่ให้การในชั้นสอบสวน แต่กลับไปให้การในชั้นศาล จึงจำเป็นจะต้องมีการปรับปรุงคำเตือน ถึงสิทธิที่จะไม่ให้การนี้¹⁵ จนในที่สุดคำเตือนถึงสิทธิที่จะไม่ให้การ จึงได้มีการพัฒนามาจนมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขในปี ค.ศ. 1994 โดยบทบัญญัติของ the Criminal Justice and Public Order Act 1994 เพื่อปรับปรุงแก้ไข The Police and Criminal Evidence Act 1984 และ Code of Practice โดยยังคงสิทธิที่จะไม่ให้การอยู่ แต่การที่ผู้ต้องสงสัยหรือผู้ต้องหาไม่ให้การนั้น หากภายหลังไปให้การในชั้นศาล พยานหลักฐานนั้นจะขาดความน่าเชื่อถือได้ ถ้าไม่ให้การมาเสียตั้งแต่ที่สถานีตำรวจ ซึ่งถ้ามีการตัดสิทธิที่จะไม่ให้การออกไป ย่อมเป็นการขัดต่อหลักที่ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาบริสุทธิ์ จะปฏิบัติกับเขาเยี่ยงผู้กระทำความผิดไม่ได้ กับหลักที่บุคคลมีเอกสิทธิ์ไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา ซึ่งตั้งอยู่ในหลักของสิทธิในการใช้ชีวิตส่วนตัว¹⁶ อันเป็นการผลักรากการพิสูจน์ ให้ฝ่ายผู้ต้องหา กลับจะต้องมาพิสูจน์ตนเอง นอกจากนี้ Professor Burton L. Ingraham ก็ยังได้ทำการโต้แย้งการตัดสิทธิที่ไม่ให้การออกไป โดยให้ความเห็นว่า จะทำให้เป็นการตัดรากฐานสำคัญ ของการพิสูจน์ ทำให้หลักที่ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาบริสุทธิ์ เสื่อมหายไป ในที่สุด จะทำให้

¹³ M.D.A. Freeman. **Police and Criminal Evidence Act 1984**. London : Sweet & Maxwell, 1985, p. 60-5.

¹⁴ The Police and Criminal Evidence Act 1984 Code of Practice C 10.4

¹⁵ Roger Leng. **The Royal Commission on Criminal Justice : The Right to Silence in Police Interrogation A Study of the Issues Underlying the Debate**. London : Crown Copyright, 1993, pp. 5-6.

¹⁶ Andrew Ashworth. *Ibid.*, pp. 112-120.

ระบบค้นหาความจริงตามระบบกล่าวหา (accusatorial) กลายเป็นระบบไต่สวน (inquisitorial) ไปในที่สุด¹⁷

ในการถามคำให้การของพนักงานสอบสวนนั้น จึงยังคงยอมรับในสิทธิที่จะไม่ให้การของผู้ต้องสงสัยหรือผู้ต้องหาอยู่ เว้นแต่บางกรณี เช่น the Official Secrets Act 1920 มาตรา 2, Road Traffic Act 1972 มาตรา 162, Criminal Law Act 1967 มาตรา 5 ในการที่ผู้ต้องสงสัยหรือผู้ต้องหาจำเป็นต้องบอกชื่อ ที่อยู่ ของตน อันเป็นการที่จะต้องให้การเสมอ และยังมีกฎหมายอีกมากในลักษณะเดียวกันนี้ ซึ่งปกติจะเป็นการช่วยเหลือตำรวจในการตอบคำถามภายใต้กฎหมายพิเศษ¹⁸

แต่อย่างไรก็ตาม การป้องกันการถามคำถามของพนักงานสอบสวน ที่อาจเป็นการละเมิดต่อสิทธิที่จะไม่ให้การของบุคคล ก็ยังคงอยู่ตาม The Police and Criminal Evidence Act 1984 (Arts. 58, 76-78, Arts 74-76 of the NI Order) และ Code of Practice ซึ่งส่วนที่เกี่ยวข้องกับคำเตือนและสิทธิในการมีทนายความจะอยู่ใน Code C ปรากฏตามภาคผนวก อันเป็นการป้องกันการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนที่มีขอบ ซึ่งเกี่ยวพันกับสิทธิในการได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายจากทนายความ และการบันทึกการสอบสวน¹⁹ เพื่อการต่อสู้คดีกันอย่างเท่าเทียมกัน นำมาซึ่งสิทธิในการปกป้องคุ้มครองผู้ต้องหา และยังได้มีการประชุมตกลงร่วมกัน โดยเฉพาะการรับฟังคำรับสารภาพจากการถามคำให้การ²⁰ โดยได้มอบการปกป้องคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหา ในการดำเนินคดีอาญา ให้อยู่บนพื้นฐานของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของภาคพื้นยุโรป หรือ European Convention on Human Right บังคับใช้เมื่อวันที่ 3 กันยายน ค.ศ. 1953 เป็นครั้งแรก ซึ่งเป็นการปกป้องคุ้มครองทางด้านสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะสิทธิของผู้ต้องหาในเรื่อง สิทธิในการไม่ถูกทรมาน หรือโหดร้ายทารุณ การพิจารณาโดยรวดเร็ว หรือมี

¹⁷ Gregory W. O'Reilly. "Comment on Ingraham's "Moral Duty" to Talk and the Right to Silence." *The Journal of Criminal Law & Criminology*. 87, 2. Winter 1997, pp. 521-543.

¹⁸ Celia Hampton. *Criminal Procedure*. 3rd ed. London : Sweet & Maxwell, 1982, pp. 25-26.

¹⁹ Ken Lidstone and Clare Plamer. *Beven and Lidstone's the Investigation of Crime A Guide to Police Powers*. 2nd ed. London : Butterworths, 1996, p. 505, Christopher Allen. *The Cavendish Q & A Series : Evidence*. 1st ed. London : Cavendish Publishing Limited, Reprint 1995, p. 114.

²⁰ Andrew Clapham. *Human Rights in the Private Sphere*. Oxford : Oxford University Press Inc., 1996, pp. 19-20.

การปล่อยชั่วคราวในระหว่างพิจารณา ประกอบกับจะต้องจัดหาหนวยความให้ผู้ต้องหา และรัฐเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายด้วย เป็นต้น²¹

ดังนั้นแม้ว่าค่าเดือนจะได้เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งดูเหมือนว่าต้องการให้มีการเปิดเผยข้อเท็จจริงอย่างตรงไปตรงมา จึงได้ทำการคิดค้นค่าเดือนผู้ต้องสงสัยหรือผู้ต้องหา ให้มีลักษณะที่สอดคล้องกับนโยบายทางอาญา ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของประเทศอังกฤษ แต่การที่เดือนแล้วยังปรากฏว่า ผู้ต้องสงสัยหรือผู้ต้องหาไม่เข้าใจ ก็ต้องเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวน ที่จะต้องอธิบายให้เขาเข้าใจ เพื่อที่จะตอบคำถาม หรือปฏิเสธที่จะตอบ ที่ซึ่งบางที่เป็นข้อมูลในการใช้เป็นข้อต่อสู้ในการพิจารณาคดีในภายหลัง เพราะศาลหรือลูกขุนอาจไม่เชื่อในสิ่งที่เขาให้การ ถ้าเขาไม่อธิบายหรือให้การออกมาก่อนในห้องสอบสวน หรือตามโอกาสที่เหมาะสม แต่การควบคุมอำนาจของพนักงานสอบสวน เพื่อป้องกันการใช้อำนาจที่เกินเลยขอบเขตในการถามคำให้การก็ยังคงอยู่

2.1.2 ความหมายและขอบเขตของสิทธิ

ประเทศอังกฤษนั้น ในสมัยก่อนความหมายของคำว่า เอกสิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา ยังไม่ชัดเจน จนกระทั่งมาถึงช่วงปลายในศตวรรษที่ 19 ได้มีความหมายชัดเจนขึ้น กล่าวคือ การไม่ให้การ โดยทั่วไปถือเป็นสิทธิ ไม่ใช่หน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องให้การ ส่วนเอกสิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา เป็นการให้ความคุ้มครองหรือคุ้มกันให้กับประชาชน ที่ทำหน้าที่พลเมืองดีในการให้ข้อมูลหรือให้การเป็นพยานหลักฐานกับศาล ดังนั้นรัฐจึงให้ความคุ้มกันดังกล่าว โดยจะไม่นำคำให้การนั้นมาเป็นพยานหลักฐานในการฟ้องคดีอาญากับเขา แม้ว่าคำให้การของเขาจะอาจนำมาฟ้องคดีอาญาเพื่อลงโทษได้ก็ตาม โดยเป็นการที่รัฐต้องเข้ามาคุ้มครองบุคคลที่อยู่ภายใต้การปกครอง²²

ก. ลักษณะของการคุ้มครอง

ผู้ต้องสงสัยจะได้รับการคุ้มครองถึงสิทธิ ที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา โดยเดือนถึงสิทธิที่จะไม่ให้การก่อนมีการถามคำถาม โดยมีลักษณะการคุ้มครองถ้อยคำของผู้ต้องสงสัย ในการให้การหรือตอบคำถามโดยวาจา ไม่ใช่การคุ้มครองพยานหลักฐานที่เป็นวัตถุ หรือลายพิมพ์นิ้วมือ แต่อย่างไรก็ตาม กฎหมายยังให้ความคุ้มครอง โดยให้การเดือนสิทธิที่จะไม่ให้การนั้น รวมถึงการเขียนคำให้การเป็นลายลักษณ์อักษร

²¹ European Convention on Human Rights Articles 3,5 and 6.

²² Richard May. *Criminal Evidence*. 3rd ed. London : Sweet & Maxwell, 1995,

ด้วย ซึ่งจะต้องให้คำเตือนแก่ผู้ต้องสงสัยในการเขียนคำให้การอีกครั้งหนึ่ง แล้วให้พนักงานสอบสวนบอกวิธีการเขียนคำให้การ²³

การรวบรวมหรือแสวงหาพยานหลักฐานจากการพิสูจน์จากทั้งภายนอก และภายใน เนื้อตัวร่างกายผู้ต้องสงสัย ไม่ถือเป็นการบังคับเพื่อให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา โดยการหาพยานหลักฐานที่ไม่ล่วงล้ำต่อผู้ต้องสงสัย (non intimate) คือ การที่ตำรวจสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานได้ เมื่อหลุดออกจากร่างกายของผู้ต้องสงสัยแล้ว เช่น ผม เล็บ สิ่งที่อยู่ใต้เล็บ น้ำลาย เสมหะ สามารถนำมาเป็นพยานหลักฐาน หรือเพื่อตรวจพิสูจน์เพื่อให้เป็นพยานหลักฐาน ที่เป็นปฏิปักษ์ต่อผู้ต้องสงสัยได้ แม้ผู้ต้องสงสัยจะไม่ยินยอมก็ตาม แต่ถ้าเป็นการล่วงล้ำต่อผู้ต้องสงสัย (intimate) หรือก็คือจะต้องนำมาจากร่างกายผู้ต้องสงสัยโดยตรง เช่น การนำเนื้อเยื่อจากร่างกาย ขนอวัยวะเพศ อสุจิ เลือด ปัสสาวะ ของเหลวในร่างกายต่าง ๆ การตรวจฟัน จะต้องได้รับความยินยอมจากผู้ต้องสงสัยเสมอ ตำรวจจะไม่สามารถบังคับเอาจากตัวผู้ต้องสงสัยได้โดยตรง (The Police and Criminal Evidence Act 1984 sections 62-65, The Criminal Justice and Public Order Act 1994 sections 54-58)²⁴ เพราะถือว่าเป็นสิทธิในร่างกายของผู้ต้องสงสัย หรือสิทธิในชีวิตส่วนตัว (right of privacy) แต่ถ้าหากผู้ต้องสงสัยไม่ยินยอมให้ตรวจหรือพิสูจน์พยานหลักฐานนั้น จะส่งผลถึงความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐาน ถือว่าการไม่ยินยอมนั้นเป็นเหตุสงสัยว่า ผู้ต้องสงสัยอาจกลัวว่าจะตรงกับผู้กระทำความผิดได้²⁵

ข. ขอบเขตของการคุ้มครอง

การใช้สิทธิที่จะไม่ให้การนี้ จะไม่รวมถึงการถามชื่อ ที่อยู่ด้วย²⁶ และยังรวมถึงการที่ผู้ต้องสงสัยจะต้องบอกกับตำรวจ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นพิเศษอีกด้วย²⁷ ขอบเขตของการคุ้มครองสิทธิ ที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญานั้น ตำรวจจะต้องมีมูลเหตุแห่งความสงสัยในความผิด และเกี่ยวข้องกับผู้ต้องสงสัยก่อน โดยเริ่มคุ้มครองสิทธิตั้งแต่ยังเป็นผู้ต้องสงสัย แม้จะไม่มี การควบคุมตัวก่อนก็ตาม คือเมื่อมีความสงสัยอย่างเพียงพอ ก็ถามคำถามโดยให้เตือนถึงสิทธิที่จะไม่ให้การ ส่วนถ้าผู้ต้องสงสัยมีข้อโต้แย้งหรือต้องการเสนอพยานหลักฐานของตน ให้มีความน่าเชื่อถือในชั้นพิจารณาคดีในศาล ก็ต้องให้การกับพนักงานสอบสวนก่อน²⁸ และหากว่าพนักงานสอบสวน ได้ทำการสอบสวนถึง

²³ The Police and Criminal Evidence Act 1984 Code of Practice C 3.2

²⁴ Ken Lidstone and Clare Plamer. *Ibid.*, pp. 464-470.

²⁵ Andrew Ashworth. *Ibid.*, p. 110.

²⁶ The Police and Criminal Evidence Act 1984 Code of Practice C 10.1

²⁷ Celia Hampton. *Ibid.*, pp. 25-26.

²⁸ The Criminal Justice and Public Order Act 1994 มาตรา 34

พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับรอยเปื้อน หรือถิ่นที่อยู่ของผู้ต้องสงสัย และต้องการถามคำถามถึงสิ่งเหล่านี้ พนักงานสอบสวนจะต้องเตือนให้ผู้ต้องสงสัยเข้าใจอีกด้วยว่า ถ้าผู้ต้องสงสัยไม่ยอมกล่าวถึง รอยเปื้อนดังกล่าวหรือไม่ยอมให้การว่า ตนเองทำอะไรอยู่ในสถานที่เกิดเหตุ แต่กลับไปให้การในชั้นศาล โดยไม่ให้การในชั้นสอบสวนก่อน จะทำให้การให้ถ้อยคำที่ให้การในศาลขาดความน่าเชื่อถือไปได้²⁹ ซึ่งผลของการที่ผู้ต้องสงสัยให้การในชั้นพิจารณาของศาล โดยไม่ให้การในชั้นสอบสวนก่อน จะทำให้ข้อต่อสู้ดังกล่าวมีน้ำหนักน้อยลงไปได้³⁰

2.2 ที่มาและความหมายของสิทธิในประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกา มีการให้ความสนใจอย่างจริงจังมาก ในเอกสิทธิ์ที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา จึงทำการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ 5 (Fifth Amendment) และศาลฎีกาของรัฐบาลกลางได้พิพากษาตีความขยายรัฐธรรมนูญเรื่อยมา ในการคุ้มครองผู้ต้องหาเพื่อไม่ให้มีการบังคับให้การเป็นพยาน อันเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง

2.2.1 ที่มาของสิทธิ

ในประเทศสหรัฐอเมริกาได้ให้ความสำคัญในเรื่องสิทธิและเสรีภาพมาก³¹ ดังจะเห็นได้จากรัฐธรรมนูญของมลรัฐเวอร์จิเนีย (The Bill of Right of Verginia) ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน ค.ศ. 1776 มีบัญญัติไว้ชัดเจนว่า "ไม่มีบุคคลใดถูกบังคับให้เป็นพยานหลักฐานที่เป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง"³² จนกระทั่งได้มีการจัดทำรัฐธรรมนูญของประเทศสหรัฐอเมริกาขึ้นมา และทำการแก้ไขเพิ่มเติมมาหลายครั้งเป็นลำดับ ซึ่งการแก้ไขครั้งที่ 1 ถึงครั้งที่ 10 เรียกว่า Bill of Rights โดยเฉพาะการแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 5 เมื่อปี ค.ศ. 1791 เป็นการยอมรับสิทธิของบุคคลที่จะไม่ถูกบังคับให้เป็นพยานที่เป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันเป็นการจำกัดเฉพาะกรณีที่ทำให้ถูกฟ้องในคดีอาญาเท่านั้น³³

²⁹ The Criminal Justice and Public Order Act 1994 มาตรา 36 และมาตรา 37

³⁰ The Criminal Justice and Public Order Act 1994 มาตรา 35

³¹ วีระ โสจายะ. *กฎหมายสิทธิมนุษยชน*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2532, หน้า 34.

³² Leonard W. Levy. *Origin of The Fifth Amendment : The Right Against Self-Incrimination*. New York : Clio Enterprises Inc., 1968, pp. 409-410.

³³ Stephen J. Markman. "Miranda v. Arizona : A Historical Perspective." *American Criminal Law Review*. 24, 2. Fall 1986, p. 196.

ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ที่มาของสิทธิในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคล ที่จะไม่ให้ ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ถูกฟ้องคดีอาญา มาจากรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ 5 (Fifth Amendment)³⁴ แต่ในบางครั้งศาลอาจบังคับใช้สิทธินี้ควบคู่กันไปกับหลัก due process ในรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 14 (Fourteenth Amendment)³⁵ [Molloy v. Hogan, 378 U.S. 1 (1964)] นอกจากนี้ในคดี Escobedo v. Illinois, 378 U.S. 478 (1964) ศาลยังได้ขยายหลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคล ที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา รวมไปถึงหลักของความเท่าเทียมกันในการต่อสู้คดี ในกรณีที่จะต้องมีความหมาย เพื่อให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายในคดีอาญา ตามรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 6 (Sixth Amendment)³⁶ ด้วย และแต่ก่อนศาลฎีกาของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ทำการตัดสินตีความขยายรัฐธรรมนูญโดยคำพิพากษาเรื่อยมา โดยเฉพาะในหลัก เรื่องสิทธิของผู้ต้องหาในการให้ถ้อยคำ หรือการที่พนักงานสอบสวนได้มาซึ่งคำรับสารภาพ เพื่อควบคุมอำนาจพนักงานสอบสวน เป็นหลักในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพผู้ต้องหามากขึ้นเรื่อย ๆ เป็นลำดับ โดยได้มีการตัดสินออกมาเป็นหลักทฤษฎีแตกต่างกันมากมาย ในการที่จะไม่ยอมรับ ฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหา หากการได้มาซึ่งคำรับสารภาพของพนักงานสอบสวนนั้น มีการ บังคับ [Chambers v. Florida, 309 U.S. 227 (1940)] ทารุณผู้ต้องหา [Brawn v. Mississippi, 297 U.S. 278 (1936)] หลอกหลวง [Spano v. New York, 360 U.S. 315 (1959)] โดยผู้ต้องหา ไม่สมัครใจ [Ashcraft v. Tennessee, 322 U.S. 143 (1944); Roger v. Richmond, 365 U.S. 534 (1961)] หรือถูกปฏิบัติเสมือนมีทนายความที่สถานีตำรวจ [Minnick v. Mississippi, 498 U.S. 146 (1990)]³⁷

การได้มาซึ่งคำรับสารภาพจากตัวผู้ต้องหา โดยใช้อำนาจบังคับ หรือขู่เข็ญ เป็นสิ่งที่ไม่สมควรรับฟังเพื่อลงโทษ อันถือได้ว่า คำรับสารภาพนั้นอยู่ในฐานะที่เป็นสิ่งไม่เหมาะสม สำหรับสังคม ซึ่งผู้พิพากษา Goldberg ก็ได้เขียนคำพิพากษาเอาไว้ในคดี Escobedo v. Illinois,

³⁴ No person...nor shall be compelled any criminal case to be a witness against himself... .

³⁵ All persons born or naturalized in the United States...nor shall any State deprive any person of life, liberty, or property, without due process of law... .

³⁶ In all criminal prosecution, the accused shall enjoy the right to...have the Assistance of Counsel for his defence.

³⁷ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. "การควบคุมอำนาจพนักงานสอบสวนตัวอย่างของสหรัฐอเมริกา." วารสารนิติศาสตร์. 9, 4. มีนาคม 2521, หน้า 45, Rolando V. del Carmen. **Criminal Procedure Law and Practlce.** 3rd ed. California : Wadsworth Inc., 1995, pp. 294-297.

378 U.S. 478 (1964) ว่า “ระบบการบังคับใช้กฎหมายในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ที่ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของคำรับสารภาพแล้ว ในระยะยาวจะมีความน่าเชื่อถือน้อย ทำให้มุ่งเน้นแต่คำรับสารภาพ อาจนำคำรับสารภาพมาจากทางที่มีชอบ ซึ่งระบบการสอบสวนที่ดี จะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานจากพยานหลักฐานอันเป็นภาวะวิสัย (objective evidence) เพื่อคุ้มครองผู้ต้องหาด้วย” แต่ผู้พิพากษา White ได้แสดงความไม่เห็นด้วยกับคดีนี้ โดยกลับต้องการให้พนักงานสอบสวนทำงานได้ในลักษณะที่ยืดหยุ่น ในการได้คำรับสารภาพจากตัวผู้ต้องหา มารับฟังเพื่อลงโทษจำเลย³⁸

จนกระทั่งศาลฎีกาของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้วางหลักในการรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาในการพิจารณาคดีของศาล ซึ่งเป็นการกำหนดแนวทางปฏิบัติของพนักงานสอบสวน ในการนำคำให้การอันอาจทำให้ถูกฟ้องคดีอาญาของผู้ต้องหา มาใช้เป็นพยานหลักฐานในคดี *Miranda v. Arizona*, 384 U.S. 436 (1966) เพื่อควบคุมอำนาจของพนักงานสอบสวน มีการบังคับใช้จนถึงปัจจุบันนี้อย่างเคร่งครัดมาก เรียกว่าหลัก *Miranda Rules* กำหนดไม่ให้พนักงานสอบสวนถามคำให้การ จนกว่าจะได้เตือนบุคคลนั้น ถึงสิทธิที่จะไม่ให้การ และสิทธิในการมีทนายความก่อน เพราะศาลฎีกาเกรงว่า ผู้ต้องสงสัยที่อยู่ภายใต้ความควบคุมของพนักงานสอบสวนนั้น จะอยู่ภายใต้อำนาจบังคับที่มีความกดดัน อาจกระทำให้มีการให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง หากมิได้มีการกำหนดมาตรการป้องกันเอาไว้ล่วงหน้า

ข้อเท็จจริงในคดี *Miranda* มีอยู่ว่า Ernesto Miranda ถูกจับกุมในบ้านของเขาเองที่เมือง Phoenix รัฐ Arizona และถูกจับตัวมาสอบถามคำให้การที่สถานีตำรวจ ในข้อหาข่มขืนกระทำชำเรา และลักพาตัวเรียกค่าไถ่ ในขณะที่เมื่อ Miranda มีอายุได้ 23 ปี เขาเป็นคนที่มีความยากจน ยังไม่จบการศึกษา เรียนหนังสือแค่เกรด 9 เพียงครึ่งเทอมเท่านั้น พนักงานสอบสวนได้ทำการถามคำให้การเขาถึงสองชั่วโมง โดยไม่มีการเตือนถึงสิทธิตาม Fifth Amendment ด้วยวาทะก่อน จากคำให้การของเขาเอง ทำให้ดูเหมือนกับว่า เขาจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดที่ถูกกล่าวหา โดยได้ลงชื่อในคำให้การรับสารภาพ ซึ่งมีคำเตือนสิทธิที่จะไม่ให้การกับสิทธิในการมีทนายความ อันเป็นสิทธิตามรัฐธรรมนูญพิมพ์ไว้ก่อนแล้ว ศาลได้รับฟังคำรับสารภาพประกอบการสืบพยานของโจทก์ พิพากษาจำคุก 20-30 ปี ศาลสูงของมลรัฐอริโซนาพิพากษายืน *Miranda* จึงได้ยื่นอุทธรณ์ไปยังศาลฎีกาของรัฐบาลกลาง

ศาลฎีกาของรัฐบาลกลางได้วางหลักไว้ในคดีนี้ว่า เมื่อมีการควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้เพื่อถามคำให้การ ต้องมีการเตือนสิทธิตามรัฐธรรมนูญของผู้ต้องหาให้ทราบ กล่าวคือ ผู้ต้องหาจะต้องได้รับการเตือนว่า มีสิทธิที่จะไม่ให้การ และมีสิทธิในการมีทนายความ

³⁸ Steven Emanuel and Steven Knowles. *Criminal Procedure*. 12th ed. New York : Emanuel Law Outline, Inc., 1991, p. 147.

ศาลฎีกาของรัฐบาลกลางได้มีคำพิพากษาตอนหนึ่งว่า “เมื่อบุคคลถูกนำมาควบคุมตัว หรือถูกจำกัดอิสรภาพ โดยอยู่ในอำนาจของพนักงานสอบสวน และเป็นผู้ถูกควบคุมตัว สิทธิในการที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้เขาถูกฟ้องคดีอาญานั้น อาจถูกทำลายไปได้ กระบวนการพิจารณาคดีจะต้องมีการป้องกัน และควบคุมการสอบสวนคดีของพนักงานสอบสวนด้วย ...พนักงานสอบสวนจะต้องเตือนก่อนที่จะตั้งคำถามใด ๆ ว่า คุณมีสิทธิที่จะไม่ให้การ สิ่งใด ๆ ที่คุณให้การสามารถนำไปใช้ยืนยันคุณในศาลได้ คุณมีสิทธิที่จะมีทนายความ และถ้าคุณไม่สามารถที่จะมีเงินจ่ายค่าทนายความ ก่อนที่จะถามคำถามให้คุณต้องการก็จะแต่งตั้งทนายความให้ และผู้ต้องหาใช้สิทธิดังกล่าว ในระหว่างการถามคำถามให้การนั้นได้ตลอดเวลา”

หลัก *Miranda Rules* นั้น ได้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนในการใช้คำรับสารภาพเป็นพยานหลักฐานมาฟ้องคดี และใช้ยืนยันเป็นปฏิปักษ์ต่อผู้ต้องหาในศาลกรณีจึงเป็นการปกป้องคุ้มครองสิทธิของบุคคล โดยจะต้องมีการเตือนผู้ต้องหาก่อนทำการถามคำถามให้การเสมอ เพื่อให้มีการบังคับใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญของผู้ต้องหา อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งตำรวจต้องเตือนสิทธิดังกล่าว ให้ผู้ต้องหาได้รับทราบดังนี้³⁹

1. คุณมีสิทธิที่จะไม่ให้การ
2. คำถามของคุณจะถูกนำไปใช้ยืนยันคุณในศาลได้
3. คุณมีสิทธิที่จะพูดคุยกับทนายความและมีสิทธิในการมีทนายความ
4. ถ้าคุณไม่สามารถจ่ายค่าจ้างทนายความได้ ก่อนที่จะถามคำถามให้การถ้าคุณต้องการทนายความ เราจะจัดหาทนายความให้

หลัก *Miranda Rules* เป็นหลักสำคัญที่เกี่ยวข้องกับ *Fifth Amendment* โดยคำเตือนตามข้อ 1 และ 2 เป็นการเตือนในฐานะที่ปกป้องสิทธิ ที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตัวเขาเอง หรือสิทธิที่จะไม่ให้การ ส่วนคำเตือนข้อ 3 และ 4 เป็นการเตือนในสิทธิการมีทนายความ ถ้าผู้ต้องหาต้องการทนายความ ก็เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวน ที่จะต้องจัดหาให้ผู้ต้องหามีทนายความตามหลัก *Sixth Amendment* ในระหว่างการถามคำถามให้การด้วย อันเป็นการปกป้องสิทธิตามหลัก *Miranda Rules* จะเห็นได้ว่า สิทธิในการมีทนายความ จะมีความเกี่ยวข้องกับคำรับสารภาพ และคำรับในคดีอาญา โดย *Fifth Amendment* เป็นบทบัญญัติที่รับประกันสิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ถูกฟ้องคดีอาญา และมี *Sixth Amendment* ในสิทธิการมีทนายความเข้ามาเกี่ยวพันกันอย่างใกล้ชิด และยังคงจัดหาทนายความให้ โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย เพื่อความเท่าเทียมกันในการมีทนายความอีกด้วย

ยุคหลังคดี *Miranda* ได้มีการพัฒนาการบังคับใช้หลักใน *Fifth Amendment* ดังตัวอย่างในคดี *New York v. Quarles, 467 U.S. 649 (1984)* ศาลได้รับฟังคำรับของจำเลยที่ให้

³⁹ Rolando V. del Carmen. *Ibid.*, p. 300.

การกับตำรวจ ถึงการเป็นเจ้าของปืนของกลางในทันทีทันใดขณะถูกจับกุม โดยศาลถือว่า การได้มาซึ่งคำรับดังกล่าวนั้น เป็นเรื่องของความปลอดภัยสาธารณะ แม้ว่ามิได้มีการเตือน ตามหลัก Miranda Rules ก่อนได้มาซึ่งคำรับของจำเลย⁴⁰

ในปี ค.ศ. 1996 ศาลได้วางหลักเพิ่มเติมไว้อีกว่า คำเตือนตามหลัก Miranda Rules นั้นให้คุ้มครองกับคำให้การของผู้ต้องหา ที่ให้การในสำนวนการสอบสวนด้วย ไม่จำกัดแต่เฉพาะคำรับสารภาพ หรือคำรับในคดีอาญาเท่านั้น เพราะคำให้การอื่น ๆ ก็ยังสามารถใช้ยื่นเป็นปฏิปักษ์ต่อเขาได้ในทุกเมื่อในการพิจารณาคดี [United States v. Frankson, 83 F.3d 79 (1996)]⁴¹

คดี Miranda จึงยังคงเป็นหลักในการคุ้มครองถ้อยคำอันเป็นปฏิปักษ์ของบุคคล อันอาจทำให้ถูกฟ้องคดีอาญา ที่ใช้ได้อยู่มาจนถึงปัจจุบัน เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาในการถูกควบคุมตัว เพื่อถามคำให้การ โดยประกอบไปด้วยสิทธิของผู้ต้องหาที่จะไม่ให้การ และสิทธิในการมีทนายความอยู่ร่วมด้วยในการสอบปากคำ หรือระหว่างการสอบสวนของพนักงานสอบสวน⁴² ซึ่งหลักตาม Miranda Rules พอสรุปได้ดังนี้⁴³

1. กฎตามหลัก Miranda Rules นี้เป็นการปกป้องพิทักษ์ สิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา และนำมาใช้ในกระบวนการพิจารณาคดีอาญาทั้งหมด เว้นแต่การให้การต่อคณะลูกขุนใหญ่ (Grand Jury)⁴⁴ หรือมีกฎหมายเฉพาะไม่ต้องให้คำเตือน ในการอ้างสิทธิที่จะไม่ให้การของผู้ต้องหา

2. หลักนี้นำมาปรับใช้ เมื่อบุคคลถูกสอบคำให้การโดยพนักงานสอบสวนในขณะที่ถูกควบคุมตัว หรือถูกจำกัดอิสรภาพ ไม่นำมาใช้กับคำถามทั่ว ๆ ไป ที่ไม่เกี่ยวข้องกับคดี เช่น ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับตัวบุคคล คือ ถามชื่อ ที่อยู่ เป็นต้น หรือว่า เป็นกรณีที่เขาจะสมัครใจให้การเอง

3. ผู้ต้องหาต้องได้รับการเตือนสิทธิที่จะไม่ให้การ เนื่องจากก่อนมีการถามคำให้การ ผู้ต้องหาจะไม่รู้ถึงสิทธิตามรัฐธรรมนูญของเขาเลย และจะต้องไม่เป็นการเตือนที่คลุมเครือ เมื่อ

⁴⁰ Jerold H. Israel, Yale Kamisar and Wayne R. LaFave. **Criminal Procedure and the Constitution**. St.Paul, Minn. : West Publishing Co., 1994, pp. 331.337.

⁴¹ Jennifer Billings Clark. "Criminal Procedure Project." **The Georgetown Law Journal**. 85, 4. April 1997, p. 950.

⁴² Richard A. Leo. "Criminal Law : The Impact of Miranda Revisited." **The Journal of Criminal Law & Criminology**. 86, 3. Spring 1996, p. 679.

⁴³ Jerold H. Israel and Wayne R. LaFave. *ibid.*, pp. 195-197.

⁴⁴ Steven Emanuel and Steven Knowles. *ibid.*, p. 192.

อธิบายให้เขาเข้าใจแล้ว จะทำให้ผู้ต้องหาได้ใช้สิทธิของเขา อันเป็นการลดแรงกดดันในสภาพแวดล้อมของการสอบสวน ให้ลดน้อยลงไปด้วย

4. การเตือนจะต้องเตือนอีกด้วยว่า สิ่งใดที่ผู้ต้องหาให้การ จะถูกนำไปเป็นพยานหลักฐาน อันเป็นปฏิปักษ์ยันต่อเขาในการพิจารณาชั้นศาล เพื่อให้ผู้ต้องหาเข้าใจถึงผลของการให้ถ้อยคำของเขาด้วย

5. เอกสิทธิ์นี้จำเป็นจะต้องมีการปกป้องด้วย ดังนั้นต้องเตือนให้ชัดเจนในสิทธิที่จะปรึกษากับทนายความ และมีทนายความในระหว่างการสอบปากคำ โดยตำรวจไม่ต้องพิจารณาว่า ผู้ต้องหาพร้อมจะใช้สิทธิของเขาหรือไม่ด้วย

6. ผู้ต้องหาจะต้องได้รับการเตือนเสมอว่า ถ้าเขาไม่สามารถจ้างทนายความ และต้องการทนายความ จะมีทนายความให้เขาโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายด้วย ถ้าไม่เตือนอย่างนี้แล้ว จะทำให้ผู้ต้องหาเข้าใจว่า ถ้าต้องการจะปรึกษากับทนายความแล้ว เขาจะต้องเป็นผู้นำทนายความมาเอง

7. ผู้ต้องหาเมื่อมีอิสระในการใช้สิทธิเสมอ ถ้าเขาแสดงให้เห็นว่าเขาต้องการจะไม่ให้การไม่ว่าก่อนหรือขณะทำการถามคำถาม การถามจะต้องหยุดลงทันที และในทำนองเดียวกันถ้าเขาต้องการทนายความ การสอบถามคำถามให้การจะต้องหยุดลงทันทีเช่นกัน จนกระทั่งมีทนายความให้เขาแล้ว จึงเริ่มถามต่อไปได้

8. ถ้าคำถามนั้นได้มาโดยไม่มีทนายความอยู่ด้วย พนักงานอัยการมีภาระการพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่า จำเลยได้รู้และมีความเข้าใจ ในการสละเอกสิทธิ์ที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา และการสละสิทธิในการมีทนายความหรือจัดหาทนายความให้แล้ว และการสละสิทธินั้นจะไม่สันนิษฐานจากการที่บุคคลไม่ยอมให้การภายหลังการเตือน หรือเมื่อมีคำรับสารภาพในที่สุด

9. คำให้การใด ๆ ที่ได้เกิดขึ้นและนำมาจากการฝ่าฝืนหลัก Miranda Rules จะไม่นำมาเป็นพยานหลักฐานที่ใช้ในการรับฟังของศาล ไม่ว่าจะเป็นคำรับสารภาพ คำรับในคดีอาญาหรือคำให้การใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นส่วนหนึ่งส่วนใดของความผิด ที่เกี่ยวข้องกับข้อกล่าวหา หรือจะเป็นส่วนที่ทำให้หลุดพ้นความผิดก็ตาม

10. การบังคับใช้เอกสิทธิ์นี้ พยานหลักฐานที่ได้มาจะไม่นำมาลงโทษและฟ้องคดีเมื่อมีข้อเท็จจริงอันเป็นปฏิปักษ์นั้นถูกนำมาฟ้องคดี จำเลยก็ไม่ให้การได้ หรือผู้ต้องหาเรียกร้องเอกสิทธิ์ของเขาได้ เมื่อมีการนำข้อเท็จจริงที่ได้รับเอกสิทธิ์นั้นไปกล่าวหาเขา

2.2.2 ความหมายและขอบเขตของสิทธิ

ถ้อยคำอันเป็นปฏิปักษ์ของบุคคล อันทำให้ถูกฟ้องคดีอาญา มาจากหลักเอกสิทธิ์ที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา (Privilege against self-incrimination) ในรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 5 หรือ Fifth Amendment ของ

ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งกำหนดให้มีการพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาหรือจำเลยด้วยพยานหลักฐาน ทั้งนี้จะเป็นการบังคับให้ผู้ต้องหา ให้ถ้อยคำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองไม่ได้

มีผู้ให้คำนิยาม ของสิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญามากมาย แต่ทั้งหมดจะมีความหมายออกไปในทำนองเดียวกันว่า เป็นเอกสิทธิ์ที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา (Privilege against self-incrimination) ในความหมายเดียวกับสิทธิที่จะไม่ให้การ (Right to silence) โดยแท้จริงแล้วความหมายของทั้งสิทธิ และเอกสิทธิ์ จะมีผลเหมือนกัน คือ ผู้ต้องหาอาจจะไม่ให้การในชั้นสอบสวน หรือในชั้นศาลได้⁴⁵ และถ้าเป็นเอกสิทธิ์อาจได้ความคุ้มกันต่างหากก็คือ ถ้าหากเขาได้ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง จะนำถ้อยคำนั้นมาฟ้องคดีอาญาไม่ได้⁴⁶ ซึ่งโดยเนื้อแท้แล้วสิทธิที่จะไม่ให้การ ถือเป็นส่วนหนึ่งอยู่ในเอกสิทธิ์ ที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญานั้นเอง

ระบบการดำเนินกระบวนการพิจารณาแบบระบบการกล่าวหา (accusatorial system) จะให้ความสำคัญต่อ “สิทธิ” ในการปกป้องคุ้มครองมากกว่าเป็น “เอกสิทธิ์”⁴⁷ ในประเทศสหรัฐอเมริกา จะไม่มีการแบ่งแยกอย่างชัดเจนในคำว่า สิทธิที่จะไม่ให้การ หรือเอกสิทธิ์ที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง แต่จะใช้ในความหมายที่รวมกันไปเพราะผลก็คือ การปกป้องผู้ต้องหาที่จะไม่ให้การเช่นเดียวกัน

ก. ลักษณะของการคุ้มครอง

สิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา เป็นการปกป้องพยานหลักฐาน อันเกิดจากการติดต่อสื่อสารโดยวาจาหรือคำพูด ที่ทำให้ผู้ต้องหาต้องมารับโทษในทางอาญา เช่น คำรับสารภาพ คำรับในคดีอาญา หรือคำให้การอื่นที่อาจใช้ยืนยันเขาในการพิจารณาของศาลได้ ไม่ได้เป็นการปกป้องพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับวัตถุ ที่เป็นลายมือเขียน หรือลายพิมพ์นิ้วมือ และเป็นสิ่งที่พยานสามารถอ้างสิทธินี้ได้ ที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตัวของเขาเอง ในการพิจารณาไม่ว่าในชั้นใดก็ตาม⁴⁸

ถ้อยคำของผู้ต้องหานั้น ไม่รวมถึงการเขียนด้วย เพราะการเขียนเป็นการชี้เฉพาะในลักษณะภายนอกที่ไม่ใช่คำพูด [Gilbert v. California, 388 U.S. 263 (1967)] ซึ่งการเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรถือได้ว่าเป็นพยานหลักฐานอย่างหนึ่ง สามารถนำมารับฟังเป็นพยานหลักฐาน

⁴⁵ Steven Greer. “The Right to Silence : A Review of the Current Debate.” *The Modern Law Review*. 53, 6. November 1990, p. 710.

⁴⁶ Martin R. Gardner. *Ibid.*, pp. 1277-1328.

⁴⁷ Steven Greer. *Ibid.*, pp. 710-712.

⁴⁸ Henry Campbell Black. *Black's Law Dictionary*. 6th ed. St. Paul, Minn. : West Publishing Co. 1990, p. 1198.

อันเป็นปฏิบัติต่อเขาในการพิจารณาได้ [Andresen v. Maryland, 427 U.S. 463 (1976)] ส่วนการรวบรวม หรือแสวงหาพยานหลักฐานของพนักงานสอบสวน โดยการพิสูจน์พยานหลักฐานจากทั้งภายนอกหรือภายในของเนื้อตัว ร่างกาย ของผู้ต้องหา ที่ไม่ใช่คำให้การโดยวาจา⁴⁹ ไม่ถือเป็นการบังคับให้ผู้ต้องหาให้ถ้อยคำเป็นปฏิบัติต่อตนเอง⁵⁰ แต่เป็นความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวกับกฎหมาย ในสภาพสังคมปัจจุบัน เทคโนโลยีจึงต้องเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้⁵¹ และถือได้ว่าเป็นการใช้อำนาจในหน้าที่ของพนักงานสอบสวน จะไม่ถือเป็นการบังคับให้ผู้ต้องหา ให้ถ้อยคำเป็นปฏิบัติต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญาโดยมีตัวอย่างดังต่อไปนี้⁵²

1. การมอบรองเท้าให้กับพนักงานสอบสวน เพื่อทำการเปรียบเทียบกับรอยในสถานที่เกิดเหตุ หรือการทดลองใส่รองเท้าเพื่อเปรียบเทียบ
2. การตรวจสอบตามร่างกาย เพื่อดูบาดแผล รอยตำหนิ และแผลเป็นของผู้ต้องหา
3. การให้เปลี่ยนเสื้อผ้า เพื่อจุดประสงค์จะให้ชี้ตัวผู้ต้องหา
4. การโกนหนวด ตัดผม แล้วนำออกมาต่อหน้าคนอื่น หรือทำการพรางตัวเพื่อให้ทำการชี้ตัว
5. การยืนในศาล หรือสถานที่ประกอบไปด้วยตัวผู้ต้องหาเอง พยาน และคณะลูกขุน
6. การนำมาแสดงตัว และตั้งแถวร่วมกับคนอื่น เพื่อให้พยานมาดูตัว
7. การพิมพ์ลายนิ้วมือ เพื่อเปรียบเทียบกับรอยพิมพ์นิ้วมือในสถานที่เกิดเหตุ
8. การถ่ายรูปผู้ต้องหา
9. การให้เขียนเป็นตัวอย่าง เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับเอกสารอื่น ๆ
10. การให้พูดเพื่อ นำมาเปรียบเทียบกับตัวอย่างเสียงที่เป็นของกลาง เพื่อเป็นการชี้ตัวผู้ต้องหา โดยการฟังเสียง [United States v. Wade, 388 U.S. 218 (1967)]
11. การนำผิวหนังที่อยู่ภายนอกของร่างกายผู้ต้องหา มาตรวจสอบเป็นพยานหลักฐานในเล็บมือ เล็บเท้า หรือผิวหนังของผู้เสียหาย

⁴⁹ Susan M. Easton. "Bodily Samples and the Privilege Against Self-Incrimination." *Criminal Law Review*. January 1991, p. 19.

⁵⁰ Charles R. Swanson, Neil C. Chamelin and Leonard Territo. *Criminal Investigation*. 5th ed. New York : McGraw-Hill Inc., 1992, p. 69.

⁵¹ Richard Saferstein. *Criminalistics An Introduction to Forensics*. 6th ed. New Jersey : Prentice Hall, 1998, p. 1.

⁵² Robert G. Caldwell and William Nardini. *Foundations of Law Enforcement and Criminal Justice*. 1st ed. Indiana : The Bobbs-Merrill Company, Inc., 1977, pp. 195-196.

12. การนำของเหลวภายในร่างกายมาตรวจ เช่น ปัสสาวะ หรือเลือด เพื่อทำการตรวจวัดแอลกอฮอล์ในเลือด [Schmerber v. California, 384 U.S. 757 (1966)]

ข. ขอบเขตของการคุ้มครอง

การเริ่มใช้สิทธิของผู้ต้องหาที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา มีขึ้นเมื่อมีการกล่าวหาว่า ผู้ต้องหาได้กระทำความผิดอาญา และควบคุมตัวผู้ต้องหาจึงเริ่มถามคำให้การได้ตามหลัก *Miranda Rules* แม้จะไม่มี การจับกุมก่อนก็ตาม [United States v. Pierce, 397 F.2d 128 (1968)] ซึ่งการจะถามคำให้การผู้ต้องหา เป็นการที่ผู้ต้องหาอยู่ในอำนาจบังคับของตำรวจ โดยตำรวจจะต้องเตือนผู้ต้องหาถึงสิทธิที่จะไม่ให้การ และสิทธิในการมีทนายความก่อน เพื่อให้ผู้ต้องหารับรู้ถึงสิทธิตามรัฐธรรมนูญ และสามารถบังคับใช้สิทธิของตนได้ แต่การใช้สิทธิไม่ให้การนี้จะไม่รวมถึงการถามชื่อ ที่อยู่ด้วย⁵³

การใช้สิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา ไม่ได้จำกัดแต่เฉพาะที่สถานีตำรวจเท่านั้น ผู้ต้องหาอาจใช้สิทธิของเขาได้ในทุกที่⁵⁴ แม้ว่าจะเป็นการถามในสภาพแวดล้อมที่เป็นการส่วนตัวกับผู้ต้องหาโดยลับ ไม่มีแรงกดดันหรือข่มขู่ จนผู้ต้องหาให้การโดยผู้ต้องหารู้ว่า ผู้ถามเป็นตำรวจและไม่เกรงกลัวต่ออำนาจบังคับของตำรวจก็ตาม ถือว่าอยู่ในการควบคุมตัวแล้ว ถ้าไม่ได้เตือนสิทธิของเขาก่อนให้ถ้อยคำ ก็จะรับฟังถ้อยคำที่เป็นปฏิปักษ์นั้นไม่ได้ [Illinois v. Perkins, 495 U.S. 292 (1990)] ส่วนกรณีในการสืบราชการลับ จะไม่สามารถให้ผู้ต้องหารู้ได้เลยว่า กำลังให้การอยู่กับตำรวจ และจะไม่ได้รับการคุ้มครองตามสิทธินี้ [Hoffa v. United States, 385 U.S. 293 (1966); People v. Ward, 266 Cal.App.2d 241 (1968)] เช่น ความผิดอันเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นต้น แต่ถ้าถามโดยเจ้าพนักงานอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ตำรวจหรือพนักงานสอบสวน ก็จะไม่ได้รับการคุ้มครองตามสิทธินี้ด้วย เช่น การให้การต่อคณะลูกขุนใหญ่ (Grand Jury) บุคคลนั้นจะต้องให้การเสมอ⁵⁵ หรือการถามระหว่างผู้อยู่ในระหว่างการคุมประพฤติ กับผู้ดูแลการคุมประพฤติ ที่สามารถจะบังคับให้เขาให้การตามความจริงได้ เพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการดำรงชีวิตของผู้ถูกคุมความประพฤติ [Minnesota v. Murphy, 104 S.Ct. 1136 (1984)] หรือกรณีพนักงานรักษาความปลอดภัยของธนาคารเป็นผู้ถามคำถาม ก็ไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิตามรัฐธรรมนูญ [United States v. Garlock, 19 F.3d 441 (1994)] เป็นต้น

⁵³ Jerold H. Israel and Wayne R. LaFave. *Ibid.*, pp. 195-197.

⁵⁴ Frank Schmalleger. *Criminal Justice Today*. 4th ed. New Jersey : Prentice-Hall Inc., 1997, p. 275.

⁵⁵ Steven Emanuel and Steven Knowles. *Ibid.*, p. 192.

2.3 ที่มาและความหมายของสิทธิในประเทศไทย

สิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญาในประเทศไทย ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกับประเทศสหรัฐอเมริกา อันถือได้ว่าเป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลในกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะการให้ความคุ้มครองผู้ต้องหาในสิทธิที่จะไม่ให้การ และสิทธิในการมีทนายความ

2.3.1 ที่มาของสิทธิ

ในสมัยโบราณการถามคำให้การของผู้ต้องหานั้น ผู้ถูกกล่าวหาจะต้องพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตนเอง โดยการจำนำ ลุยไฟ ถ้าไม่ยอมให้การจะได้รับการทรมาน เมียนตีเพื่อให้การรับสารภาพให้ได้ ด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น ตอกเล็บบีบขมับ ที่เรียกว่า อาญาจาริตนครบาล⁵⁶ ซึ่งเป็นวิธีการเพื่อให้ได้มาซึ่งคำให้การ

จนกระทั่งได้มีการเปลี่ยนแปลงยกเลิกกฎหมายเก่าเสียทั้งหมด เพื่อให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหา และได้จัดทำรวมเป็นประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. 2477 ขึ้นมา บังคับใช้จนถึงปัจจุบัน โดยการห้ามมิให้พนักงานสอบสวนกระทำการล่วงละเมิด หรือทำร้าย หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันมิชอบด้วยกฎหมายทำให้ผู้ต้องหาให้การ โดยจะรับฟังคำให้การอันเกิดจากการกระทำดังกล่าว เป็นพยานหลักฐานไม่ได้⁵⁷ เพื่อป้องกันไม่ให้พนักงานสอบสวน ทำการบีบบังคับ ทำร้ายร่างกาย หรือกดดันทางด้านจิตใจ ให้ผู้ต้องหาให้การโดยที่ตนเองไม่สมัครใจ

ต่อมาจึงได้มีการบัญญัติสิทธิ ที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา เป็นครั้งแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2517 มาตรา 35⁵⁸ และได้มีการยกเลิกไปเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญ แต่ก็ได้นำกลับมาบัญญัติไว้อีกครั้งในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2534 มาตรา 33 จนถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 243 ก็ยังคงบทบัญญัตินี้ไว้จนถึงปัจจุบัน เพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคคลในกรณีอาจนำถ้อยคำของเขามาฟ้องคดีอาญาได้ และสิทธิของบุคคลที่จะได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญนี้ จะหมายถึงสิทธิของผู้ต้องหา จำเลย หรือพยาน ซึ่งสิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ถูกฟ้องคดีอาญานั้น มีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป็นกฎหมายที่สอดคล้องรองรับกับรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ความคุ้มครองบุคคลดังนี้

⁵⁶ พระยานิติไพศาลย์. ประวัติศาสตร์กฎหมาย. พระนคร : โรงพิมพ์วิริยะการพิมพ์, 2502, หน้า 231-235.

⁵⁷ ดูประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 135 และมาตรา 226.

⁵⁸ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2517 มาตรา 35 บัญญัติว่า “ บุคคลมีสิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา”

ก. การคุ้มครองผู้ต้องหา

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134 มีการรองรับในสิทธิที่จะไม่ให้การ โดยพิจารณาจากความเต็มใจของผู้ต้องหา ถ้าผู้ต้องหาเต็มใจให้การอย่างใดแล้ว หรือให้การรับสารภาพ แสดงว่าเขาได้สละสิทธิที่จะไม่ให้การของเขา หากผู้ต้องหาไม่เต็มใจให้การ ก็ย่อมแสดงว่าเขาต้องการอ้างถึงการใช้สิทธิที่จะไม่ให้การแล้ว นอกจากนั้นผู้ต้องหาที่มีสิทธิในการพบและปรึกษากับทนายความ เป็นการส่วนตัวสองต่อสองในชั้นสอบสวนได้ โดยมาตรา 7 ทวิ ประกอบกับรัฐธรรมนูญ มาตรา 241 วรรคสอง ให้ผู้ต้องหาที่มีสิทธิให้ทนายความ หรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจ เข้าฟังการสอบปากคำตนในชั้นสอบสวนได้ เพื่อตรวจสอบการสอบสวนของพนักงานสอบสวนว่า เป็นไปตามกระบวนการอันชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ มีการแสวงหาพยานหลักฐานที่ไม่เป็นธรรมหรือไม่ มีการเตือนถึงสิทธิของผู้ต้องหาหรือไม่ และยังเป็นหลักประกันในการสอบสวนของพนักงานสอบสวนอีกด้วย โดยรัฐจะต้องให้ความช่วยเหลือ จัดหาทนายความให้ผู้ต้องหา เพื่อความเท่าเทียมกันในการมีทนายความ ไม่ว่าจะผู้ต้องหาจะยากจนหรือไม่ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 242 ด้วย

ข. การคุ้มครองจำเลย

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 172 ให้ความคุ้มครองในสิทธิที่จะให้การหรือไม่ให้การ และจำเลยมีสิทธิในการมีทนายความเช่นเดียวกับผู้ต้องหา โดยศาลเป็นผู้แต่งตั้งทนายความให้ ตามมาตรา 173 โดยเฉพาะความผิดที่มีอัตราโทษประหารชีวิต ศาลจะต้องตั้งทนายความให้จำเลยเสมอ และจำเลยจะสละสิทธิในการมีทนายความ ก่อนที่จะได้รับการแต่งตั้งทนายความให้ก่อนไม่ได้

ค. การคุ้มครองพยาน

สิทธิของพยานในชั้นสอบสวน ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำอันเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 133 คือ ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนดักเตือน พุดให้ท้อใจหรือใช้กลอุบายอื่นเพื่อป้องกันมิให้บุคคลใดให้ถ้อยคำ ซึ่งอยากจะให้ด้วยความเต็มใจ

สิทธิของพยานในชั้นศาล ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำอันเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา ทั้งในคดีแพ่ง และคดีอาญา ย่อมได้รับการคุ้มครองถึงสิทธินี้เหมือนกัน เนื่องจากถ้อยคำที่พยานให้การนั้น อาจจะทำให้พยานถูกฟ้องคดีอาญาได้เหมือนกัน⁵⁹ ซึ่งคดีแพ่งนั้น ไม่ว่าจะกรณีใด ๆ ห้ามมิให้คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถามพยาน ด้วยคำถามที่อาจทำให้พยาน หรือคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง หรือบุคคลภายนอกต้องรับโทษทางอาญา หรือคำถามที่เป็นหมิ่นประมาทพยาน เว้นแต่คำถามเช่นนั้น เป็นข้อสาระสำคัญในอันที่จะชี้ขาด

⁵⁹ โอสถ โกติน. คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน. พิมพ์ครั้งที่ 3.

ข้อพิพาท ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 118 ส่วนในคดีอาญาพยานไม่ต้องตอบคำถาม ซึ่งโดยตรงหรืออ้อม อาจจะทำให้เขาถูกฟ้องคดีอาญา เมื่อมีคำถามเช่นนั้น ให้ศาลเตือนพยาน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 234 แต่ถ้าเป็นกรณีศาลสั่งให้พยานตอบคำถาม ถือว่าพยานไม่มีเจตนาจะตอบไปเพื่อหมิ่นประมาท จึงไม่มีความผิดทางอาญา⁶⁰

2.3.2 ความหมายและขอบเขตของสิทธิ

สิทธิของบุคคลที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา ตามรัฐธรรมนูญที่ให้ความคุ้มครองผู้ต้องหา หมายถึง การคุ้มครองการให้ถ้อยคำโดยมีสิทธิที่จะไม่ให้การ เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของรัฐธรรมนูญ

ก. ลักษณะของการคุ้มครอง

เป็นการคุ้มครองการให้ถ้อยคำของผู้ต้องหา โดยวาจาเท่านั้น แต่มีนักกฎหมายบางท่าน เห็นว่า คำให้การของผู้ต้องหาโดยวิธีอื่น ก็อาจจะมีได้ เช่น เอกสารต่าง ๆ บันทึกเหตุการณ์ หนังสือที่มีการติดต่อเป็นการส่วนตัว หรือการรับรองเอกสารทางธุรกิจว่าเป็นความจริง⁶¹ ซึ่งตัวเอกสารหลักฐานต่าง ๆ เหล่านั้นไม่ถือเป็นการให้ถ้อยคำ แต่เป็นพยานหลักฐานอย่างหนึ่ง ที่ใช้เป็นพยานหลักฐานที่เป็นปฏิปักษ์ในชั้นพิจารณาได้เช่นกัน และไม่รวมถึงการแสวงหาพยานหลักฐาน ที่ได้จากร่างกายผู้ต้องหาด้วย

ข. ขอบเขตของการคุ้มครอง

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134 การคุ้มครองเริ่มต้นเมื่อมีบุคคลอยู่ต่อหน้าพนักงานสอบสวน และได้แจ้งข้อกล่าวหาแล้ว จึงเริ่มใช้สิทธิที่จะไม่ให้การได้ ซึ่งไม่รวมถึงการถามชื่อ ที่อยู่ด้วย หากผู้ต้องหาไม่ยอมให้การหรือให้การอันเป็นเท็จเกี่ยวกับชื่อหรือที่อยู่กับตำรวจ หรือพนักงานสอบสวน จะมีความผิดต้องรับโทษทางอาญาได้⁶²

ข้อวิเคราะห์ของผู้เขียน

สิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญาตามรัฐธรรมนูญของผู้ต้องหา มีวิวัฒนาการมาจากการคุ้มครองการให้ถ้อยคำของผู้ต้องหา ไม่ให้พนักงานสอบสวนกระทำการอันมิชอบ ไปกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาได้ ซึ่งสิทธิที่จะไม่ให้การถือเป็นสิทธิในชีวิตส่วนตัวประเภทหนึ่ง รวมอยู่ในเอกสิทธิ์ที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็น

⁶⁰ คำพิพากษาฎีกาที่ 249/2510 (เนติบัณฑิตยสภา ตอน 6 หน้า 1189)

⁶¹ แอล คูปลาดร์, วิจิตร ลุฑิตานนท์. กฎหมายลักษณะพยานและจิตวิทยา พ.ศ.

2477. พระนคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง, 2477, หน้า 12-13.

⁶² คูประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 367.

ปฏิบัติกับตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา โดยมีสิทธิในการมีทนายความคอยพิทักษ์สิทธิที่จะไม่ให้การของผู้ต้องหา

สิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิบัติกับตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา จะได้รับการคุ้มครองเมื่อบุคคลถูกถามคำถาม หรือถามคำให้การ อันเนื่องมาจากการดำเนินคดีอาญา ซึ่งในประเทศไทย และประเทศสหรัฐอเมริกา จะให้การคุ้มครองถ้อยคำของผู้ต้องหา โดยให้สิทธิที่จะไม่ให้การใด ๆ ก็ได้ เมื่อมีการควบคุมตัวเพื่อถามคำให้การ ภายใต้อำนาจแต่ในประเทศอังกฤษ การให้ถ้อยคำในบางกรณี เมื่อมีคำถามของพนักงานสอบสวน ถ้าผู้ต้องสงสัยไม่ตอบคำถาม พยานหลักฐานนั้นอาจขาดความน่าเชื่อถือในศาลได้ และการใช้สิทธิที่จะไม่ให้การในประเทศอังกฤษ ผู้ต้องสงสัยไม่จำเป็นต้องถูกควบคุมตัว หรือเป็นผู้ต้องหาก่อน เพียงแค่ตำรวจมีความสงสัย และเตือนสิทธิที่จะไม่ให้การก่อนถามคำถาม ผู้ต้องหาก็อ้างสิทธินี้ได้ แต่อย่างไรก็ตามสิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิบัติกับตนเองนั้น ไม่ว่าจะประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ หรือประเทศไทย จะไม่รวมถึงการถามคำถามโดยทั่วไป อันไม่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เช่น การถามชื่อ ที่อยู่ เป็นต้น โดยผู้ต้องสงสัย หรือผู้ต้องหาจะต้องให้การเสมอ ซึ่งในประเทศไทยถ้าไม่ยอมบอกชื่อ ที่อยู่ หรือบอกชื่อ ที่อยู่อันเป็นเท็จ จะมีความผิดและมีโทษทางอาญาด้วย

บทที่ 3

การบังคับใช้สิทธิที่จะไม่ให้ ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองของผู้ต้องหา

สิทธิของผู้ต้องหาที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดให้ผู้ต้องหา มีสิทธิที่จะไม่ให้การ และมีหนายความอยู่ร่วมด้วยในการสอบปากคำ หรือปรึกษากับทนายความในชั้นสอบสวนได้ และเพื่อทำให้สอดคล้องกับหลักที่ผู้ต้องหา มีสิทธิ ที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา เมื่อผู้ต้องหา มีสิทธินี้แล้ว ก็จำเป็นจะต้องบังคับให้เป็นไปตามสิทธิของผู้ต้องหา และจะต้องให้ผู้ต้องหาสามารถใช้สิทธิได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย¹ โดยมีการเตือนให้ผู้ต้องหาได้รับรู้ถึงการมีสิทธิของเขา โดยเฉพาะสิทธิที่จะไม่ให้การ และจะต้องมีทนายความเป็นผู้พิทักษ์สิทธิให้กับผู้ต้องหา ประกอบกับต้องมีสภาพบังคับของสิทธิ ในกรณีพนักงานสอบสวนได้ทำการล่วงละเมิดต่อสิทธินี้ด้วย

3.1 การบังคับใช้สิทธิในประเทศอังกฤษ

ประเทศอังกฤษจะมีการบังคับใช้สิทธิของผู้ต้องสงสัยตาม The Police and Criminal Evidence Act 1984 และ Code of Practice แยกการคุ้มครองสิทธิในการถามคำให้การ ที่จะต้องให้คำเตือน กับการปกป้องพิทักษ์สิทธิโดยการมีทนายความ ออกเป็นคนละส่วนกัน มีการบังคับใช้สิทธิอิสระต่างหากจากกัน แต่ก็มีสภาพบังคับกรณีมีการล่วงละเมิดสิทธิต่าง ๆ เหมือนกัน หรือก็คือการไม่รับฟังถ้อยคำที่ได้มานั้นเป็นพยานหลักฐานเช่นเดียวกัน

3.1.1 การเตือนสิทธิ

เมื่อผู้ต้องสงสัยมีสิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญาแล้ว ก็ต้องให้ผู้ต้องหาได้รับรู้ถึงการมีสิทธิขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ของเขา ในเวลาที่

¹ Welsh S. White and Jame J. Tomkovicz. **Criminal Procedure : Constitutional Constraints Upon Investigation and Proof.** New York : Matthew Bender & Company Incorporated, 1992 Reprint, pp. 479-480.

ถูกจับกุม หรือถูกจับกุมแล้วนำตัวมาที่สถานีตำรวจ หรืออยู่ในระหว่างการถูกควบคุมตัวที่สถานีตำรวจแล้ว เพื่อจะได้ให้ผู้ต้องหาได้บังคับใช้สิทธิของเขาได้

ก. ลักษณะของคำเตือน

การเตือนผู้ต้องสงสัย ได้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ การแจ้งสิทธิเมื่อถูกควบคุมตัว กับการเตือนสิทธิเมื่อมีการถามคำให้การ

1. การแจ้งสิทธิเมื่อถูกควบคุมตัว

การแจ้งสิทธิเมื่อถูกควบคุมตัว จะเริ่มต้นขึ้นเมื่อมีการจับกุมตัวผู้ต้องสงสัย หรือมีการควบคุมตัวบุคคลใดโดยเจ้าพนักงาน โดยจะต้องทำการบันทึกการควบคุมตัว (custody records) และทำการบันทึกคำให้การของผู้ต้องสงสัย ที่เกิดขึ้นนอกสถานีตำรวจ เพื่อรวบรวมเป็นพยานหลักฐานด้วย² เมื่อบันทึกแล้ว และทำการรวบรวมเอกสารทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง ก่อนที่จะนำตัวผู้ต้องสงสัยไปกักขัง ตำรวจก็ต้องทำการแจ้งสิทธิต่าง ๆ แก่ผู้ต้องสงสัย โดยไม่ชักช้า และการแจ้งสิทธิแก่ผู้ต้องสงสัยนี้ หากผู้ต้องสงสัยยังมีการเมาสุรา หรือกำลังไม่ได้สติอยู่ ยังไม่ต้องแจ้งในทันทีที่ควบคุมตัว แต่จะต้องแจ้งภายหลังเขาได้สติแล้ว หรือทำการแจ้งซ้ำอีกครั้งหนึ่ง³ และให้ผู้ต้องสงสัยลงลายมือชื่อในบันทึกการควบคุม ถ้าเขาปฏิเสธที่จะลงลายมือชื่อ ตำรวจต้องบันทึกเหตุที่เขาปฏิเสธนั้นด้วย⁴

เมื่อตำรวจรวบรวมเอกสารทั้งหมด เสร็จสิ้นแล้ว จะต้องแจ้งผู้ต้องสงสัยให้ทราบถึงสิทธิต่าง ๆ ของเขา และจัดให้เป็นไปตามสิทธิเมื่อผู้ต้องสงสัยเรียกร้องอย่างไม่ชักช้า โดยจะต้องแจ้งสิทธิแก่ผู้ต้องสงสัยว่า⁵

- 1) ผู้ต้องสงสัยมีสิทธิที่จะแจ้งให้คนอื่นทราบว่า ตนถูกควบคุมอยู่ที่สถานีตำรวจ
- 2) ผู้ต้องสงสัยมีสิทธิที่จะปรึกษากับทนายความเป็นการส่วนตัว โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
- 3) ผู้ต้องสงสัยมีสิทธิที่จะได้ศึกษา Code of Practice

การที่บัญญัติให้ตำรวจ ผู้รับตัวผู้ถูกจับมาควบคุมตัวที่สถานีตำรวจ จะต้องทำหน้าที่แจ้งให้ผู้ต้องสงสัยทราบว่า เขามีสิทธิแจ้งให้คนอื่นทราบว่า เขาถูกควบคุมอยู่ เพื่อให้ผู้ถูกจับหรือผู้ถูกควบคุม บอกให้คนอื่นได้รู้ว่า เขาถูกควบคุมตัวอยู่ที่สถานีตำรวจไหน และเป็นการให้เขาได้ปรึกษาคณไกลซ์ิต อันเป็นการลดความกดดัน และอาจจะให้บุคคลนั้นมาประกันตัวเขาออกไปโดยเร็วที่สุดด้วย

การแจ้งให้ผู้ถูกควบคุมหรือผู้ต้องสงสัยทราบว่า เขามีสิทธิที่จะปรึกษากับทนายความ โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายเป็นการส่วนตัว ไม่ว่าจะเป็นการเขียนจดหมาย หรือโทรศัพท์⁶ วิธี

² The Police and Criminal Evidence Act 1984 Code of Practice C 11.2

³ The Police and Criminal Evidence Act 1984 Code of Practice C 1.8

⁴ The Police and Criminal Evidence Act 1984 Code of Practice C 3.2

⁵ The Police and Criminal Evidence Act 1984 Code of Practice C 3.1

การแจ้งสิทธิแก่ผู้ถูกควบคุมตัว เป็นเพียงการแจ้งให้ผู้ถูกควบคุมตัวเข้าใจสิทธิของตน และผู้แจ้งต้องกระทำโดยไม่ล่าช้าเท่านั้น⁷ ส่วนการแจ้งสิทธิในการปรึกษาทนายความนั้น ให้ทำการแจ้งเมื่อผู้ถูกควบคุมตัวมาถึงสถานีตำรวจแล้วเท่านั้น⁸ ต่างกับประเทศสหรัฐอเมริกาในการติดตามหลัก Miranda Rules ที่จะต้องเตือนถึงสิทธิในการมีทนายความทันที เมื่อมีการจับกุม หรือควบคุมตัว

สิทธิอื่น ๆ คือ การแจ้งผู้ต้องสงสัยว่า มีสิทธิที่จะศึกษา Code of Practice เพื่อให้ผู้ต้องสงสัยได้ทำการอ่านถึงสิทธิต่าง ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งหากผู้ต้องสงสัยเป็นชาวต่างประเทศ ต้องแจ้งว่า เขามีสิทธิที่จะติดต่อกับสถานทูตอีกด้วย⁹

2. การเตือนสิทธิที่จะไม่ให้การเมื่อมีการถามคำให้การ

การเตือนสิทธิที่จะไม่ให้การ ในปัจจุบันบัญญัติไว้ใน Code of Practice C 10.4 ซึ่งแต่เดิมศาลอุทธรณ์ได้มีคำพิพากษาในคดี R v. Gilbert (1977) 66 Cr App Rep 237, [1978] Crim LR 216 CA. ซึ่งเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิที่จะไม่ให้การไว้ว่า หากจำเลยปฏิเสธไม่ให้การในชั้นสอบสวนแล้ว คณะลูกขุนจะนำประเด็นการปฏิเสธไม่ให้การนั้น มาลงโทษเป็นปฏิปักษ์ต่อจำเลยไม่ได้ เพราะจำเลยอาจจะยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ในชั้นพิจารณาได้ ซึ่ง Lord Dilhorne กล่าวว่า "...สิทธิที่จะไม่ให้การ เป็นสิทธิหนึ่งที่ไม่สามารถบังคับผู้ต้องหาให้การได้ จนกว่าจะเข้าสู่ชั้นพิจารณาคดี แต่หากผู้ต้องหาให้การไว้อย่างไรในชั้นสอบสวน คำให้การนั้นจะใช้อยู่ในชั้นพิจารณาได้...หลักนี้ ได้นำมาใช้เป็นกฎหมายในปัจจุบัน (ค.ศ. 1977) และเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษา ที่จะแนะนำให้คณะลูกขุนระวังในการรับฟังคำให้การของผู้ต้องหาในชั้นสอบสวน หากผู้ต้องหาไม่ให้การในประเด็นใด และต่อมาได้ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ในชั้นพิจารณา จะนำการไม่ให้การนั้นมารับฟังผูกมัดเขาไม่ได้"¹⁰ จนกระทั่งมีการเปลี่ยนแปลงคำเตือนถึงความน่าเชื่อถือของคำให้การ อันถือได้ว่า เป็นความก้าวหน้าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ในการรับฟังพยานหลักฐานเพื่อลงโทษจำเลยของศาลในประเทศอังกฤษ อีกระดับหนึ่ง คือนอกจากเตือนว่า ผู้ต้องสงสัยไม่จำเป็นต้องให้การแล้วยังต้องแจ้งด้วยว่า หากผู้ต้องสงสัยต้องการให้คำให้การในชั้นพิจารณาในประเด็นใดมีน้ำหนัก ก็ควรให้การในประเด็นนั้นในชั้นสอบสวนเสียก่อน แต่ทั้งนี้สิทธิที่จะไม่ให้การก็ยังคงมีอยู่เช่นเดิม

ประเทศอังกฤษนั้น จะพบความแตกต่างในการแจ้งสิทธิของผู้ต้องสงสัย เนื่องจากจะแยกออกจากการเตือนเมื่อถามคำให้การ ตำรวจจะต้องแจ้งสิทธิต่าง ๆ ดังที่กล่าวไปแล้วก่อน

⁶ The Police and Criminal Evidence Act 1984 Code of Practice C 6.1

⁷ The Police and Criminal Evidence Act 1984 Code of Practice C 6.4

⁸ Ken Lidstone and Clare Palmer. *Ibid.*, p. 414.

⁹ *Ibid.*, p. 393.

¹⁰ *Ibid.*, pp. 525-526.

และเมื่อใดมีการถามคำให้การ ซึ่งอาจเป็นกรณีระหว่างรอนายความ¹¹ ในทางปฏิบัติพนักงานสอบสวน อาจจะเตือนผู้ต้องหาถึงสิทธิในการปรึกษากับทนายความ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย อีกครั้งด้วย ก่อนที่จะให้คำเตือนถึงสิทธิที่จะไม่ให้การ เพื่อให้แน่ใจว่าผู้ต้องสงสัยรู้สิทธิของตนแล้ว เว้นเสียแต่ว่ามีทนายความอยู่ร่วมกับผู้ต้องสงสัยอยู่แล้ว¹²

ข. ขอบเขตของคำเตือน

ก่อนถามคำให้การ ตำรวจจะต้องมีเหตุสงสัยอันน่าเชื่อว่า ผู้ต้องสงสัยกระทำความผิดเสียก่อน ซึ่งเหตุสงสัยจะต้องไม่เกิดจากการทุจริต หรือใช้ความรู้สึกของตำรวจ [R v. Shah [1994] Crim LR 125, CA.] โดยพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นกับพฤติการณ์แวดล้อมนั้น ๆ ด้วย¹³

คดี R v. Virtue [1973] QB 678 CA. ได้วางหลักในเรื่องการเตือนสิทธิไว้ ซึ่งตอนหนึ่งของคำพิพากษาในชั้นอุทธรณ์ โดยผู้พิพากษา Lawton LJ กล่าวว่า "ในขั้นแรกของการสอบสวนคดีอาญา เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยยังไม่มี การกล่าวหาหรือควบคุมตัวบุคคลใด จึงไม่ต้องมีการเตือนสิทธิใด ๆ ในขั้นนี้ ต่อมาเมื่อพบพยานหลักฐานเพียงพอที่จะกล่าวหาบุคคลใดแล้ว เมื่อเริ่มทำการสอบสวนขณะก่อนที่จะแสวงหาพยานหลักฐานจากบุคคลนั้น จะต้องเตือนบุคคลนั้นเสียก่อน"¹⁴

คำเตือนจะต้องเตือนต่อเมื่อตำรวจมีมูลเหตุแห่งความสงสัยว่า มีบุคคลจะเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด โดยดูจากแนวโน้มของพยานหลักฐาน จึงทำการสอบปากคำ โดยมีคำเตือนเสียก่อน แต่หากเป็นการถามในเรื่องทั่ว ๆ ไป เช่น ชื่อ ที่อยู่ ความเป็นเจ้าของยานพาหนะ หรือการถามตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นพิเศษ หรือเป็นคำถามในการค้นหาพยานหลักฐาน เช่น คำถามในระหว่างการให้หยุดเพื่อตรวจค้น [R v. Cohen [1993] Crim LR 768, CA; R v. Kean [1992] Crim LR 306, CA; R v. Khan [1993] Crim LR 54, CA.] เป็นต้น ตาม Code C 10.1¹⁵ ก็ไม่ต้องเตือน

เมื่อมีการจับกุมผู้ต้องสงสัยแล้ว จะต้องเตือนสิทธิที่จะไม่ให้การทันที แต่พนักงานสอบสวนจะทำการสอบสวนเขาไม่ได้ จนกว่าจะนำตัวมายังที่ทำการของพนักงานสอบสวนแล้วเท่านั้น จึงจะทำการเตือนสิทธิของเขาอีกครั้ง แล้วสอบปากคำผู้ต้องสงสัยได้

¹¹ The Police and Criminal Evidence Act 1984 Code of Practice C 11.2

¹² The Police and Criminal Evidence Act 1984 Code of Practice C 6.6

¹³ Ken Lidstone and Clare Palmer. *Ibid.*, p. 508.

¹⁴ Adrian Kean. **The Modern Law of Evidence**. Third Edition. London : Butterworths, 1994, p. 307.

¹⁵ Ken Lidstone and Clare Palmer. *Ibid.*, p. 509.

ในกรณีที่บุคคลมาให้ถ้อยคำที่สถานีตำรวจด้วยความสมัครใจของเขาเอง พนักงานสอบสวนไม่จำเป็นต้องให้คำเตือน [R v. Pall [1992] Crim LR 126, CA.] แต่ถ้ามีเหตุน่าเชื่อว่าเขาจะเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด คำเตือนนั้นก็เป็นเรื่องที่ขาดไม่ได้ แต่ต้องบอกเขาว่า เขาถูกสงสัยว่ากระทำความผิดแต่ยังไม่ถูกจับกุม จำเป็นต้องถูกควบคุมตัวเพื่อตอบคำถาม ซึ่งหากผู้ต้องสงสัยต้องการทนายความ พนักงานสอบสวนก็จะหาทนายความมาให้ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย¹⁶ เมื่อมีพยานหลักฐานเพียงพอว่าเขาอาจเป็นผู้กระทำความผิด จึงทำการจับกุมพร้อมกับทำการเตือนสิทธิทันที แล้วจึงทำการสอบปากคำได้¹⁷

เมื่อตำรวจมีพยานหลักฐานอย่างเพียงพอว่า จะฟ้องผู้ต้องสงสัยได้แล้ว ก็จะแจ้งข้อหาแล้วถามคำให้การผู้ต้องหาได้ และเท่าที่ผู้ต้องหาเคยให้การไว้เดิมเท่านั้น เพื่อให้แน่ใจในคำให้การเดิม จะถามนอกเหนือจากนั้นไม่ได้ เว้นแต่จะได้ให้คำเตือนแก่ผู้ต้องหาอีกครั้งหนึ่งก่อนแล้ว จึงจะถามคำให้การนอกเหนือจากที่เคยถามได้ [R v. Oni [1992] Crim LR 183, CA.] หากผู้ต้องสงสัยหรือผู้ต้องหาต้องการเขียนคำให้การ ก็ต้องเตือนสิทธิที่จะไม่ให้การอีกครั้งหนึ่งด้วย แล้วบอกวิธีการเขียนให้ ส่วนการสอบถามข้อเท็จจริงแก่บุคคลทั่วไป ก็สามารถจะทำได้ ไม่จำเป็นต้องเตือนถึงสิทธิที่จะไม่ให้การก่อน เพราะถือได้ว่า เป็นการปฏิบัติงานประจำวัน [R v. Parks [1994] 99 Cr App Rep 270, CA.] หรือถ้าให้คำเตือนแล้วไม่มีประโยชน์ เช่น ผู้ต้องสงสัยถูกจับขณะที่กำลังมีเมมา หรือขัดขวางการจับกุมอย่างรุนแรง หรือยังไม่พร้อมที่จะเตือนทันทีทันใดก่อนที่จะจับกุม¹⁸ ก็ไม่ต้องทำการเตือน¹⁹

กรณีที่ไม่ต้องให้คำเตือนตามกฎหมายคือ เมื่อเป็นความผิดเกี่ยวกับการจราจรในท้องถนน หรือคำถามเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวัน [DPP v. Rous [1992] RTR 246, 94 Cr App Rep 185.] ตาม The Road Traffic Act 1988 มาตรา 7²⁰

ค. วิธีการเตือน

การเตือนจะต้องเตือนให้ผู้ต้องสงสัยได้รับรู้ในข้อสาระสำคัญให้ได้ ถ้าผู้ต้องสงสัยไม่เข้าใจภาษาอังกฤษ ก็ต้องจัดหาทนายความเพื่อให้เขาได้ปรึกษา ก่อน เพราะคำถามจะส่งผลที่สำคัญในการตอบคำถามได้²¹

¹⁶ The Police and Criminal Evidence Act 1984 Code of Practice C 3.15

¹⁷ The Police and Criminal Evidence Act 1984 มาตรา 29 และ 30

¹⁸ The Police and Criminal Evidence Act 1984 Code of Practice C 10.3 (b)

¹⁹ Ken Lidstone and Clare Palmer. *Ibid.*, pp. 509-511.

²⁰ The Police and Criminal Evidence Act 1984 Code of Practice C 11

²¹ The Police and Criminal Evidence Act 1984 Code of Practice C 3.5

คำเตือนที่ตำรวจได้ให้คำเตือนเมื่อมีการถามคำถามแก่ผู้เยาว์ หรือผู้ที่เจ็บป่วยทางจิต เมื่อผู้มีอำนาจปกครองไม่อยู่ จะต้องเตือนในครั้งแรกก่อน และจะต้องเตือนอีกครั้ง เมื่อผู้มีอำนาจปกครองมาถึงแล้ว²²

3.1.2 การมีทนายความเป็นผู้พิทักษ์สิทธิ

ประเทศอังกฤษการมีทนายความเป็นผู้พิทักษ์สิทธิ เพื่อให้เป็นการประกันสิทธิของผู้ต้องสงสัย โดยจะต้องยินยอมให้ผู้ต้องสงสัยปรึกษากับทนายความได้ ตาม PACE ซึ่งจะทำให้การสอบคำให้การเกิดความเป็นธรรมมากขึ้น และยังสอดคล้องกับ Code of Practice C เช่นเดียวกับใน Judges' Rules ที่ให้ผู้ต้องสงสัยปรึกษากับทนายความได้ตลอดเวลาในการสอบสวน เป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากที่จะทำให้การสอบสวนคดีของตำรวจ ได้รับความน่าเชื่อถือในความเป็นธรรม²³ นอกจากนี้สิทธิการได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายจากทนายความ ยังได้รับการยอมรับตาม The European Convention on Human Right มาตรา 6 ซึ่งบัญญัติไว้ว่าเป็นความจำเป็นจะต้องจัดหาทนายความให้ผู้ต้องหาเสมอ หากมีการปฏิเสธสิทธิในการมีทนายความถือเป็นการไม่ชอบ [Court of Human Rights, Murray v. United Kingdom, Judgment of February 8, 1996, Series A, No.000; (1996) 22 E.H.R.R. 29; (1996) 17 H.R.L.J. 39.] เพราะการจัดหาทนายความ จะเป็นการพิทักษ์การใช้สิทธิที่จะไม่ให้การของผู้ต้องหา และเป็นหลักพื้นฐานของกระบวนการพิจารณาที่เป็นธรรมด้วย²⁴

ก. การมีทนายความอยู่ร่วมด้วยในการสอบปากคำผู้ต้องหา

การได้รับคำปรึกษาทางกฎหมาย (right to legal advice) มีความสำคัญมากในการปกป้องคุ้มครองบุคคลที่ถูกควบคุมหรือกักขัง หรือถูกกักตุนในระหว่างการสอบสวนตาม PACE มาตรา 58 จึงจะต้องจัดหาทนายความให้ผู้ต้องสงสัย และตาม The Code of Practice รวมถึงการที่จะต้องมีทนายความอยู่ร่วมด้วยกับผู้ต้องสงสัย ในระหว่างการถามคำให้การด้วย²⁵ ซึ่งทนายความจะมีบทบาทดังต่อไปนี้

²² The Police and Criminal Evidence Act 1984 Code of Practice C 10.6

²³ John Sprack. *Ibid.*, pp. 416-417.

²⁴ Brice Dickson. "The Right to Silence and Legal Advice under the European Convention." *European Law Review*. 21, 5. October 1996, pp. 424-428.

²⁵ The Police and Criminal Evidence Act 1984 Code of Practice C 6.6

1. การแต่งตั้งทนายความ

ตามมาตรา 58(8) เมื่อมีการควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยแล้ว ผู้ต้องสงสัยมีสิทธิที่จะขอพบทนายความเป็นการส่วนตัวได้ตลอดเวลา ไม่ว่าข้อกล่าวหาจะเป็นความผิดร้ายแรง หรือความผิดเล็กน้อย ตาม PACE มาตรา 58(1)²⁶

2. บทบาทของทนายความ

ทนายความเป็นผู้ช่วยเหลือทางด้านกฎหมายแก่ผู้ต้องสงสัย หรือผู้ต้องหา เพื่อให้คำปรึกษาในการตอบคำถาม และดูแลสุขภาพอนามัยของลูกความ คอยปกป้องพิทักษ์สิทธิของลูกความตนเอง แต่จะตอบคำถามแทนลูกความตนเองไม่ได้ เพราะทนายความไม่ได้ตกเป็นผู้ต้องหา หรือไม่ได้ถูกสงสัยว่าเป็นผู้กระทำความผิด อันถือเป็นประธานในการถูกสอบสวนเสียเอง ทนายความจึงมีเพียงหน้าที่ให้คำปรึกษาข้อกฎหมาย ในการต่อสู้คดีเท่านั้น

3. การมีทนายความกรณีอื่น ๆ ในชั้นสอบสวน

สิทธิในการพบทนายความตาม มาตรา 58(1) นั้น ไม่ได้ขยายความรวมถึงกรณีการถูกคุมขังระหว่างรอการพิจารณาของศาล Magistrates ด้วย นอกเสียจากที่กำลังถูกสอบสวนในความผิดอื่นอยู่ด้วย อย่างไรก็ตามมีการอุดช่องว่างของกฎหมายโดยใช้หลักกฎหมาย Common Law ให้สิทธิที่จะปรึกษากับทนายความนั้น ยังคงมีอยู่ [R v. Chief Constable of South Wales, ex p Merrick [1994] 2 All ER 560.] ส่วนในกรณีที่บุคคลได้สมัครใจเข้ามาให้การที่สถานีตำรวจเอง ตำรวจยังไม่มีหน้าที่ จะต้องแจ้งให้ทราบถึงสิทธิในการปรึกษากับทนายความ²⁷ เว้นแต่ ในกรณีเริ่มมีแนวโน้มว่า จะตกเป็นผู้ต้องสงสัย หรือจะถูกจับกุมตัว²⁸

ในประเทศอังกฤษ สิทธิในการพบทนายความ ไม่ได้จำกัดแต่เฉพาะผู้ต้องสงสัยหรือผู้ต้องหา แต่หมายรวมถึงบุคคลที่ถูกควบคุมตัวโดยตำรวจทุกคน ย่อมมีสิทธิปรึกษากับทนายความได้ด้วย²⁹ เช่น กรณีนำผู้วิกลจริตที่ถูกพบตัวในที่สาธารณะมากักขังภายใต้ the Mental Health Act 1983 มาตรา 136 ผู้ที่ถูกคุมขังเป็นการชั่วคราวที่สถานีตำรวจ หรือการกักตัวบนเรือหรือกักตัวบนเครื่องบิน ภายใต้บทบัญญัติที่เกี่ยวกับการป้องกันการก่อการร้าย the Prevention of Terrorism (Temporary Provisions) Act 1989 ด้วย เพราะถือว่า เป็นการถูกควบคุมตัวแล้ว [R v. Kerawalla [1991] Crim LR 451, CA.] จำเป็นต้องได้รับการปรึกษาจากทนายความ³⁰

²⁶ Ken Lidstone and Clare Palmer. *Ibid.*, p. 411.

²⁷ The Police and Criminal Evidence Act 1984 Code of Practice C 3.15

²⁸ Ken Lidstone and Clare Palmer. *Ibid.*, p. 412.

²⁹ The Police and Criminal Evidence Act 1984 Code of Practice C 6.1

³⁰ Ken Lidstone and Clare Palmer. *Ibid.*, p. 406.

4. การร้องขอให้ทนายความไม่อยู่ร่วมกับผู้ต้องสงสัยในระหว่างการสอบปากคำ

ทนายความอาจถูกร้องขอให้ไม่อยู่ร่วมกับผู้ต้องสงสัยในการถามคำให้การได้ 2 กรณี คือ กรณีแรกผู้ต้องสงสัยขอร้องให้ออกไปเอง โดยพนักงานสอบสวนต้องอธิบายว่าการให้ทนายความออกไปแล้ว อาจให้ทนายความคนอื่นเข้ามาอีกได้³¹ หรืออีกกรณีหนึ่งคือ ความประพฤติของทนายความ อาจทำให้ไม่สามารถสอบปากคำ หรือสอบสวนผู้ต้องสงสัยได้อย่างเต็มที่ อันเป็นการทำให้เกิดการขัดขวางตำรวจในการสอบสวนคดีได้ จึงต้องป้องกันไว้ก่อน โดยดูจากความพร้อมของผู้ต้องหาด้วย³² อย่างไรก็ตาม ก็ยังมีองค์ประกอบอีกมาก ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเป็นรายคดีไปในการดูว่า เมื่อใดที่ทนายความควรจะถูกร้องขอให้ไม่อยู่ร่วมกับผู้ต้องสงสัย

ข. ความเท่าเทียมกันในการมีทนายความ

ในประเทศอังกฤษ ความช่วยเหลือทางกฎหมายจากรัฐ แต่เดิมอยู่ในมาตรา 59 ของ PACE (ถูกยกเลิกไปแล้ว) ให้ทนายความเป็นผู้มีหน้าที่ค้นหาความจริงในคดีด้วย ซึ่งต่อมาแก้ไขเป็น the Legal Aid Act 1982 แต่ปัจจุบันได้ถูกจัดให้อยู่ใน the Legal Aid Board Duty Solicitor Arrangement 1994 กำหนดให้จัดหาทนายความให้ผู้ต้องสงสัย ที่ถูกควบคุมตัวหรือถูกกักขังอยู่ที่สถานีตำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์แห่งความเป็นธรรม กรณีผู้ถูกกล่าวหาไม่สามารถจะนำทนายความส่วนตัวมาได้ เพราะไม่มีเงินจ่ายค่าจ้างทนายความ เขาอาจจะสูญเสียสิทธิในการต่อสู้คดีอย่างเท่าเทียมกันได้ และ House of Lords ยังได้วางหลักไว้เพิ่มเติมอีกว่า เมื่อผู้ต้องสงสัยตกเป็นจำเลย ในข้อหาฆาตกรรมจะต้องตั้งทนายความให้เขาเพื่อช่วยเหลือทางกฎหมายด้วย³³

ในชั้นพิจารณาเมื่อจำเลยเป็นคนยากจน และต้องการทนายความ จะได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายจากรัฐตาม The Legal Aids Act 1982 ส่วนการช่วยเหลือผู้ต้องหาที่สถานีตำรวจ จะมีกฎหมายออกมาเป็นพิเศษ คือ The Legal Advice and Assistance at Police Stations Register Arrangements 1994 โดยรัฐเป็นผู้จ่ายเงินรางวัลแก่ทนายความ

ต่อมาความช่วยเหลือทางกฎหมายในสถานีตำรวจ ได้ถึงจุดเสื่อมความนิยมในที่สุด เพราะว่าทนายความ ไม่มีคุณสมบัติตามกฎหมายเกณฑ์ที่เพียงพอ การปฏิบัติหน้าที่ของทนายความก็ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร บางครั้งอาจส่งทนายความฝึกหัด หัวหน้าฝ่ายธุรการ หรือเสมียนทนายความ ไปให้คำปรึกษาที่สถานีตำรวจ จึงต้องกำหนดมาตรฐานของทนายความโดย The Legal Aid Board ประกอบกับเกิดปัญหาในการจ่ายค่าตอบแทนแก่ทนายความด้วย ทำให้ได้

³¹ The Police and Criminal Evidence Act 1984 Code of Practice C 6.17

³² The Police and Criminal Evidence Act 1984 Code of Practice C 6.9

³³ Paul Denham. **A Modern Introduction to Law**. London : Edward Arnold (Publishers) Ltd., 1983, p. 141.

ออกกฎหมายมาเป็น The Legal Advice and Assistance at Police Stations Register Arrangements 1994 ให้ทนายความที่ทำหน้าที่ในสถานีตำรวจ ต้องประกอบไปด้วยใบรับรองความเชี่ยวชาญ (practising certificates) แต่ไม่จำเป็นต้องเป็นทนายความที่ว่าความในศาลได้ตาม Duty Solicitor Arrangements 1994 กำหนดให้มีการจดทะเบียนทนายความ และจะต้องเป็นทนายความมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือนานกว่านั้น โดยเริ่มจดทะเบียนเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 1997 เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบัน³⁴

3.1.3 สภาพบังคับในกรณีที่มีการล่วงละเมิดต่อสิทธิ

ในประเทศอังกฤษ หากการได้มาซึ่งพยานหลักฐานในชั้นสอบสวน เป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตาม PACE หรือ Code of Practice ศาลก็ไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ ในรัฐสภา Lord Scarman ได้เสนอรายละเอียดให้แก่ไข เพื่อให้อำนาจศาลในการใช้ดุลพินิจเอง มากกว่าที่จะต้องการให้เป็นหลัก Exclusionary Rules ที่จะไม่ให้พยานหลักฐานเหล่านั้นเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาลเลย เพราะเห็นว่าจะใช้เวลานานในการคัดเลือกพยานหลักฐาน และเป็นการลงโทษตำรวจมากเกินไป³⁵ ในปัจจุบันศาลจึงจะต้องใช้ดุลพินิจนำพยานหลักฐานนั้น ออกจากการพิจารณาคดีเอง โดยพยานหลักฐานที่รับฟังได้ จะต้องขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมที่นำมาโดยชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากพยานหลักฐานนั้นจะทำให้มีผลกระทบต่อการศึกษาที่เป็นธรรม ศาลจะต้องไม่รับฟังพยานหลักฐานชนิดนี้ ซึ่งหลักในการพิจารณานั้นขึ้นอยู่กับดุลพินิจของศาล ไม่เป็นไปตามแบบแผนแน่นอนว่า พยานหลักฐานอย่างใดฝ่าฝืนต่อมาตรา 78 ของ PACE บ่อยครั้งที่ศาลจะวางหลักในคำพิพากษาเป็นกฎหมาย Common Law ในการรับฟังเพื่ออุดช่องว่างของกฎหมาย แต่ก็ไม่ค่อยมีปรากฏให้เห็นบ่อยครั้งนัก [Kuruma v. R [1955] AC 197; Jeffrey v. Black [1978] 1 QB 490.] แต่ก็มีอยู่บ้างที่ House of Lords ได้นำคำรับสารภาพในชั้นสอบสวนมารับฟังลงโทษจำเลยได้ [R v. Sang [1980] AC 420.]³⁶

เมื่อพนักงานสอบสวนกระทำการไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือกระทำความเกินขอบเขตของกฎหมายที่ให้อำนาจไว้ อันเป็นการได้ถ้อยคำมาโดยไม่เป็นธรรม ศาลก็จะไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาจากการฝ่าฝืนนั้น ซึ่งอาจแบ่งได้เป็นดังนี้

ก. การได้ถ้อยคำมาโดยไม่ชอบด้วยวิธีพิจารณาความตามกฎหมาย (illegal)

การได้ถ้อยคำมาโดยไม่ชอบด้วยวิธีพิจารณาความตามกฎหมาย ก็คือ การที่ตำรวจไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ เช่น การไม่ให้คำเตือน [R v. Sparks [1991] Crim LR 128, CA.] คำให้การของผู้ต้องหาที่ได้มา จะรับฟังไม่ได้ หรือการปฏิเสธสิทธิ

³⁴ Ken Lidstone and Clare Palmer. *Ibid.*, p. 422.

³⁵ *Ibid.*, pp. 28-29.

³⁶ John Sprack. *Ibid.*, p. 389.

ในการมีทนายความ [R v. Samuel [1988] QB 615; R v. Sanusi [1992] Crim LR 43, CA.] และการที่ตำรวจ ไม่ปฏิบัติตามกระบวนการที่กฎหมายบัญญัติไว้ทุกกรณี อันเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหา ที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา ก็จะไม่สามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้เลย

ข. การได้ถ้อยคำมาโดยไม่ชอบธรรม (unfair conduct)

การได้ถ้อยคำมาโดยไม่ชอบธรรม ก็คือ การได้ถ้อยคำมาโดยการใช้อำนาจบังคับ ขู่เข็ญ มีคำมั่นสัญญา หลอกลวง ถูกทรมาน หรือกระทำการอื่นที่ให้ผู้ต้องหาให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง ซึ่งแม้ว่าพนักงานสอบสวนจะได้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง ตามขั้นตอนของวิธีพิจารณาความตามกฎหมายก็ตาม เช่น การทำร้ายร่างกายผู้ต้องหา ก็จะทำให้ศาลไม่รับฟังถ้อยคำที่ได้มาเป็นพยานหลักฐาน เป็นต้น

3.2 การบังคับใช้สิทธิในประเทศสหรัฐอเมริกา

หลัก Miranda Rules ทำให้การบังคับใช้สิทธิในประเทศสหรัฐอเมริกามีประสิทธิภาพมาก โดยเฉพาะการเตือนผู้ต้องหา และการมีทนายความเป็นผู้พิทักษ์สิทธิ หากพนักงานสอบสวนละเมิดหลักนี้ ก็จะมีสภาพบังคับโดยการไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยไม่ชอบ

3.2.1 การเตือนสิทธิ

การเตือนสิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา ก็เพื่อต้องการให้ผู้ต้องหาได้รับรู้และเข้าใจถึงสิทธิของเขา อันเป็นการป้องกันการบังคับ ขู่เข็ญ หรือล่อลวงให้ผู้ต้องหาให้ถ้อยคำได้ เพราะตามสภาพผู้ต้องหาจะถูกตำรวจควบคุมตัวอยู่แล้ว และผู้ต้องหาจะไม่อาจรู้ถึงสิทธิต่าง ๆ ของเขาได้เลย คำเตือนจึงเป็นสิ่งจำเป็น และจะต้องเตือนในขณะที่ผู้ต้องหาไม่มีความพร้อม ที่จะรับรู้ถึงสิทธิที่จะไม่ให้การ และสิทธิการมีทนายความของเขาด้วย โดยเฉพาะคำเตือนตามหลัก Miranda Rules ถือได้ว่าเป็นรากฐานสำคัญของ Fifth Amendment

ก. ลักษณะของคำเตือน

เมื่อควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้แล้ว หรือผู้ต้องหาอยู่ที่สถานีตำรวจแล้ว จะต้องทำการเตือนสิทธิของผู้ต้องหา ตามหลัก Miranda Rules เป็นประการแรก โดยแบ่งออกเป็น³⁷

1. การเตือนผู้ต้องหาในสิทธิที่จะไม่ให้การ
2. การเตือนผู้ต้องหาว่ามีสิทธิที่จะมีทนายความ

การเตือนสิทธิที่จะไม่ให้การ ถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของเอกสิทธิ์ ที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเตือนให้ผู้ต้องหา

³⁷ Rolando V. del Carmen. *Ibid.*, p. 300.

ทราบถึงสิทธิ **Miranda Rules** ในโอกาสแรกเมื่อเขาถูกจับ หรือควบคุมตัว และพนักงานสอบสวนจะเริ่มทำการสอบปากคำ โดยจะต้องทำการแจ้งข้อกล่าวหาเขาก่อน เพื่อให้เขารู้ตัวว่า เขาถูกจับหรือควบคุมในความผิดที่ถูกล่าม اتهامว่าเป็นผิดฐานใด [Colorado v. Spring, 479 U.S. 564 (1987)] และเมื่อพนักงานสอบสวนจะทำการถามในเนื้อหาของความผิด ก็จะต้องทำการเตือนสิทธิของเขาในการที่จะตอบคำถามด้วย คือ สิทธิที่จะไม่ให้การ และคำให้การของผู้ต้องหา อาจใช้ยื่นในการพิจารณาได้ เว้นแต่ การให้การต่อคณะลูกขุนใหญ่ (Grand Jury) หรือมีกฎหมายพิเศษยกเว้นคำเตือน³⁸

สิทธิของผู้ต้องหาเมื่อถูกควบคุมตัวหรือถูกจับกุมมาที่สถานีตำรวจแล้ว อีกประการหนึ่งที่สำคัญคือ สิทธิในการมีทนายความ ถือเป็นสิ่งที่จำเป็นมากที่จะต้องให้เขาได้รับรู้ว่า เขามีสิทธิที่จะปรึกษากับทนายความเป็นการส่วนตัวได้ ในประเทศสหรัฐอเมริกาการมีสิทธินี้ ถึงขนาดที่ต้องเตือนหลัก **Miranda Rules** ให้เขาทราบโดยชัดเจนด้วยว่า เขามีสิทธิจะแต่งตั้งทนายความด้วย ไม่เพียงแต่ปรึกษาอย่างเดียวเท่านั้น [United States v. Fox, 403 F.2d 97 (1968)] ดังจะเห็นได้จากตอนหนึ่งของคำพิพากษาในคดี **Miranda v. Arizona, 384 U.S. 436 (1966)** ว่า “การมีทนายความอยู่ร่วมด้วย...เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับกระบวนการในการสอบปากคำของพนักงานสอบสวน เพื่อเป็นการคุ้มครองเอกลักษณ์ในการมีทนายความของผู้ต้องหา และป้องกันมิให้มีการบังคับให้ได้ถ้อยคำจากผู้ต้องหา ขณะอยู่ในความควบคุมของพนักงานสอบสวน”

การเตือนยังจะต้องเตือนอีกด้วยว่า ถ้าหากเขาไม่สามารถจัดหาทนายความได้และต้องการทนายความ รัฐก็จะจัดหาทนายความให้โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันในการมีทนายความ แต่ก็มีข้อยกเว้น ดังปรากฏในอีกส่วนหนึ่งของคำพิพากษาในคดี **Miranda v. Arizona** ว่า “เมื่อการจัดหาทนายความยังมีความสงสัยโดยรวมอยู่” เช่น ถ้าผู้ต้องหา มีฐานะทางการเงินที่พอสมควร และสามารถแต่งตั้งทนายความได้เอง ก็ไม่จำเป็นต้องแต่งตั้งทนายความให้เขา

นอกจากการเตือนตามหลัก **Miranda Rules** แล้ว เมื่อนำตัวผู้ต้องหามาที่สถานีตำรวจ หรือผู้ต้องหาถูกควบคุมตัวที่สถานีตำรวจแล้ว คือ จะต้องแจ้งให้ผู้ต้องหาทราบว่าเขามีสิทธิที่จะแจ้งให้บุคคลผู้ใกล้ชิด อาจเป็นญาติ หรือผู้ที่เขาไว้วางใจทราบเป็นโอกาสแรกว่า เขาถูกจับหรือถูกควบคุมตัวอยู่ เพราะการควบคุมเป็นการตัดสิทธิเสรีภาพในตัวเขาแล้ว โดยบางรัฐยังให้ใช้โทรศัพท์ภายในสถานีตำรวจเครื่องใดก็ได้ เพื่อให้ติดต่อกับญาติหรือทนายความอีกด้วย ถ้าตำรวจทำการฝ่าฝืนในการแจ้งสิทธินี้แก่ผู้ต้องหา อาจมีความผิดทางอาญาได้³⁹ และยังสามารถมีนักกฎหมายบางท่านแนะนำให้มีการเพิ่มเติมคำเตือนอีกคือ จะต้องเตือนว่าผู้ต้องหาจะถูกควบคุม

³⁸ Steven Emanuel and Steven Knowles. *Ibid.*, p. 192.

³⁹ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. เรื่องเดียวกัน, หน้า 47-48.

คุมตัวไว้ในระหว่างรอพบผู้พิพากษา นานเกินกว่าจำเป็นไม่ได้⁴⁰ เพื่อเป็นการให้ความคุ้มครองผู้ต้องหามากยิ่งขึ้น แต่ยังไม่เป็นที่ยอมรับ

ข. ขอบเขตของคำเตือน

ในประเทศสหรัฐอเมริกา ความผิดอาญาทุกประเภท ถ้าไม่มีการควบคุมตัวแล้ว การถามคำถามก็ไม่จำเป็นต้องให้คำเตือน แต่ถ้าเมื่อใดมีการควบคุมตัว หรือเมื่อผู้ต้องหามาอยู่ต่อหน้าพนักงานสอบสวน ในลักษณะของการควบคุมตัวแล้ว เมื่อมีการถามคำให้การในระหว่างการควบคุมตัว (custodial interrogation) ก็ต้องเตือนสิทธิตามรัฐธรรมนูญก่อน บ่อยครั้งเป็นการยากที่ตำรวจจะทำการตัดสินใจว่าจะควบคุมตัวบุคคลใด ซึ่งการควบคุมตัวผู้ต้องหานั้น เป็นการตัดสินใจในเสรีภาพของบุคคล จำเป็นจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการพิจารณาจากสภาพแวดล้อมของการควบคุมนั้น ๆ [Beckwith v. United States, 425 U.S. 341 (1976)] ไม่ว่าจะภายในหรือภายนอกสถานีตำรวจ และประกอบกับจะต้องพิจารณาจากความต้องการของตำรวจ หรือผู้ต้องหาด้วย [Stansbury v. California, 511 U.S. 318 (1994)]⁴¹

ตามหลัก Miranda Rules ที่กล่าวถึงสิทธิที่จะไม่ให้การและสิทธิในการมีทนายความ ในการควบคุมตัวเพื่อถามคำให้การ เช่น มีตำรวจในการถามปากคำหลายคน [State v. Ross, 183 Neb. 1 (1968); Orozoco v. Texas, 394 U.S. 324 (1969); United States v. Ali, 86 F.3d 275 (1996)] ถามในยามวิกาลแม้จะเป็นบ้านของผู้ต้องหาก็ตาม [Orozco v. Texas, 394 U.S. 324 (1969)] การสั่งให้ออกจากรถแล้วจับใส่กุญแจมือ [United States v. Smith, 3 F.3d 1088 (1993)] ให้ออกจากรถแล้ววางปืนไว้บนพื้นถนน โดยมีเฮลิคอปเตอร์อยู่เหนือศีรษะ [United States v. Perdue, 8 F.3d 1455 (1993)] หรือผู้ต้องหามอบกับตำรวจว่าเขาถูกจับกุม [Duckett v. State, 3 Md.App. 563 (1968)] หรือแม้ว่าผู้ต้องหาจะบอกว่าตนเองไม่ได้ถูกจับกุม แต่เขาถูกจับใส่กุญแจมือแล้ว ก็ต้องถือว่าถูกควบคุมตัวแล้ว [United States v. Henley, 984 F.2d 1040 (1993)] เป็นต้น⁴²

แต่หากในทางกลับกัน ถ้าผู้ต้องหายังมีความเป็นอิสระที่จะไปไหนก็ได้ ถือได้ว่ายังไม่อยู่ในระหว่างการควบคุมตัว (non custodial interrogation) การซักถามก็ไม่ต้องเตือนตามหลัก Miranda Rules เช่น ถามในฐานะพยาน [Clark v. United States, 400 F.2d 83 (1968)] หรือพูดคุยถึงบางสิ่งบางอย่างให้ตำรวจคลายความสงสัย [Oregon v. Mathiason, 429 U.S. 492 (1977)] ถามเกี่ยวกับความสงสัยในท้องถนน [United States v. Martinez, 983 F.2d 968

⁴⁰ Paul G. Cassell. "Miranda's Social Cost : An Empirical Reassessment." *Northwestern University Law Review*. 90, 2. Winter 1996, p. 496.

⁴¹ John N. Ferdico. *Criminal Procedure For The Criminal Justice Professional*. 3rd ed. St.Paul, Minn. : West Publishing Co., 1985, p. 315.

⁴² *Ibid.*, pp. 314-322.

(1992); *Aller v. United States*, 390 F.2d 476 (1968)] อยู่ในขณะการบอกให้หยุดและจับ (Stop and Frisk) [*People v. Manis*, 268 Cal.App.2d 653 (1969)] หรือถามในสถานที่สาธารณะ ร้านค้า ร้านอาหาร ห้องทำงาน [*Lucas v. United States*, 408 F.2d 835 (1969); *Archer v. United States*, 393 F.2d 124 (1968); *United States v. Masse*, 816 F.2d 805 (1987)] การถามในเรือนจำหรือห้องขัง [*Mathis v. United States*, 391 U.S. 1 (1968); *United States v. Willoughby*, 860 F.2d 15 (1988); *Alexander v. Connecticut*, 917 F.2d 747 (1990)] ภายในบ้านที่ผู้ต้องสงสัยยังคงอยู่ในบ้านได้อยู่ [*United States v. Martin*, 63 F.3d 1422 (1995)] การถามในสถานที่เกิดเหตุ หรือผู้ต้องหาได้ให้การโดยความสมัครใจ เป็นต้น⁴³

ส่วนการถามคำให้การผู้ต้องหาที่จะต้องมีการเตือนสิทธิ ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีอยู่ 2 ลักษณะ ประการแรกคือ การสอบปากคำผู้ต้องหาอันเนื่องมาจากการกระทำผิด และประการที่สองคือ โดยพฤติการณ์ของผู้ต้องหา เช่น การที่ตำรวจยังไม่ได้มีการถามปากคำ แต่เขาให้การรับสารภาพมาก่อน ก็เท่ากับการถามเช่นกัน [*Rhode Island v. Innis*, 446 U.S. 291 (1980)] จะต้องให้คำเตือนด้วย⁴⁴

กรณีที่ไม่ต้องให้คำเตือนตามกฎหมายคือ เมื่อเป็นความผิดเกี่ยวกับการจราจรในท้องถนน หรือคำถามเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวัน ในการดื่มเหล้าแล้วขับรถของผู้ต้องหา แล้วทำการบันทึกภาพวิดีโอไว้ [*Pennsylvania v. Muniz*, 496 U.S. 582 (1990)] จะไม่อยู่ในขอบเขตของการเตือน ซึ่งตามกฎหมาย *The Omnibus Crime Control and Safe Streets Act of 1968* อันเป็นการควบคุมอาชญากรรมในรถโดยสาร และรักษาความสงบเรียบร้อยบนท้องถนน โดยศาลตัดสินในคดี *Berkemer v. McCarty*, 468 U.S. 420 (1984) ให้เหตุผลว่า "การถามตามท้องถนน ถือว่ายังไม่มีการควบคุมตัว เพราะตามสภาพในท้องถนนเช่นนั้น จะขาดลักษณะของการควบคุมตัวไป" หรือเนื่องจากตำรวจอาจให้ใบสั่ง หรือหมายเรียก เพื่อให้ไปศาลได้อยู่แล้ว และไม่ถือเป็นความผิดร้ายแรง [*Pennsylvania v. Burder*, 488 U.S. 9 (1988)] ซึ่งก็มีการโต้เถียงกันว่า กฎหมายนี้เป็นการยกเลิกการเตือนหลัก *Miranda Rules* ถือเป็น การขัดต่อรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 5 (Fifth Amendment) ด้วยหรือไม่ ซึ่งศาลก็ได้ตัดสินว่า หลัก *Miranda Rules* ไม่ใช่รัฐธรรมนูญ จึงทำการออกกฎหมายมาเป็นการเฉพาะ เพื่อยกเลิกคำเตือน *Miranda Rules* ได้⁴⁵

ค. วิธีการเตือน

วิธีในการเตือน ตำรวจจะต้องเตือนถึงสิทธิตามรัฐธรรมนูญอย่างชัดเจน และจะต้องไม่รีบร้อนจนเกินไป เพื่อให้บุคคลผู้ได้รับคำเตือนรับรู้และเข้าใจในสิทธิของเขา ตำรวจจะ

⁴³ *Rolando V. del Carmen. Ibid.*, pp. 311-315.

⁴⁴ *Ibid.*, p. 309.

⁴⁵ *Jerold H. Israel and Wayne R. LaFave. Ibid.*, p. 199.

ต้องให้คำเตือนโดยละเอียด เอาใจใส่ ตำรวจไม่จำเป็นต้องเตือนสิทธิอย่างเคร่งครัดตามตัวอักษร ในหลัก Miranda Rules แต่จะต้องกระทำการเตือน โดยการถ่ายทอดในสาระสำคัญให้ได้ [Duckworth v. Eagan, 492 S.Ct. 195 (1989)]⁴⁶

คำเตือนไม่จำเป็นต้องเตือนเป็นภาษาอังกฤษเสมอไป เช่น การเตือนตามหลัก Miranda Rules พูดเป็นภาษาสเปน (Spanish) ก็ถือว่า เป็นการเพียงพอ เมื่อมีผลให้ผู้ต้องหาสามารถเข้าใจสิทธิที่จะไม่ให้การ และสิทธิในการมีทนายความ อันเป็นสิทธิตามรัฐธรรมนูญทั้งหลายได้ [United States v. Soria-Garcia, 947 F.2d 900 (1991)] ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่า หากผู้ต้องหาสามารถที่จะรับรู้ และเข้าใจได้ถึงสิทธิของเขา ก็เป็นการเพียงพอแล้ว

เมื่อเตือนผู้ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ที่ไม่รู้หนังสือ หรือผู้ที่บกพร่องทางจิต จะต้องเตือนเป็นภาษาที่พวกเขาเหล่านั้นเข้าใจ และสามารถรับรู้ในขณะที่เตือนนั้น โดยพนักงานสอบสวนจะต้องพิจารณาถึงอายุ สติปัญญา และพฤติกรรมของบุคคล เมื่อขณะก่อนที่จะเริ่มถามคำให้การ และจะต้องถ่ายทอดให้เขาเข้าใจในสิทธิตาม Miranda Rules อย่างชัดเจน [Anderson v. State, 6 Md.App. 688 (1969)]⁴⁷

หากการเตือนถูกสอดแทรกหรือทำให้หยุดลงโดยผู้ต้องหา ทำให้กระบวนการอ่านคำเตือน ของตำรวจถูกรบกวนอยู่เสมอ เช่น ในขณะที่เตือนหลัก Miranda Rules ผู้ต้องหาพูดแทรกว่า “คุณไม่ต้องอ่านให้ฉันฟัง ฉันได้รู้สิทธิของฉันแล้ว” ตำรวจจะต้องอ่านคำเตือนนั้นให้จบเสมอ [Brown v. Heyd, 277 F.Supp. 899 (1967)]⁴⁸

3.2.2 การมีทนายความเป็นผู้พิทักษ์สิทธิ

การดำเนินคดีอาญาในประเทศสหรัฐอเมริกา ตามรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 6 หรือ Sixth Amendment นั้น เป็นสิ่งจำเป็นจะต้องได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายจากทนายความ และมีทนายความเป็นผู้พิทักษ์สิทธิอยู่ร่วมด้วย เพื่อให้การดำเนินคดีอาญาของรัฐ เป็นไปตามขั้นตอนของกฎหมาย ประกอบกับคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหา ในระหว่างการดำเนินคดีด้วย จึงจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือจากผู้มีความรู้ความชำนาญทางด้านกฎหมาย หรือให้ทนายความอยู่ร่วมด้วยทุกขั้นตอนในการต่อสู้คดี ดังคำกล่าวของผู้พิพากษา Sutherland เมื่อปี 1932 ในคดี Powell v. Alabama, 287 U.S. 45 (1932) ที่ว่า “สิทธิในการดำเนินคดีอาญาของผู้ต้องหาหรือจำเลย จะไม่มีความหมาย หากเขาไม่มีทนายความช่วยเหลือให้คำแนะนำในการดำเนินคดี แม้ว่าจำเลยจะเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ เขาก็ไม่มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเพียงพอ ที่จะดำเนินคดีอาญาได้ การที่จำเลยถูกพิจารณาคดีโดยไม่มีทนายความ

⁴⁶ Steven Emanuel and Steven Knowles. *Ibid.*, p. 172.

⁴⁷ John N. Ferdico. *Ibid.*, p. 326.

⁴⁸ Steven Emanuel and Steven Knowles. *Ibid.*, p. 173.

เขาอาจดำเนินคดีโดยไม่ถูกต้อง และอาจถูกลงโทษจากพยานหลักฐานที่ไม่ชอบ เพราะขาดความรู้ความชำนาญในการดำเนินคดี เขาจึงต้องมีทนายความคอยช่วยในการดำเนินคดีในทุกขั้นตอน ถ้าไม่มีทนายความแม้ว่าเขาเป็นผู้บริสุทธิ์ ก็ต้องเสี่ยงกับการถูกลงโทษ เพราะไม่รู้วิธีการพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตนเอง”⁴⁹

ก. การมีทนายความอยู่ร่วมด้วยในการสอบปากคำผู้ต้องหา

สิทธิในการมีทนายความในการต่อสู้คดี ได้มีการรองรับอยู่ในรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 6 ผู้ต้องหาที่มีสิทธิในการบังคับใช้สิทธิการมีทนายความของเขา ในการพิจารณาคดีอาญาทั้งปวง เพื่อมีทนายความให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย ในการต่อสู้คดีของเขา ซึ่งยังไม่ชัดเจนว่า สิทธิในการมีทนายความจะหมายความถึงทุกขั้นตอนในการดำเนินคดีอาญา ซึ่งแต่เดิมาก็ยังไม่ยอมรับสิทธิในการมีทนายความ เมื่อผู้ต้องหาเรียกร้องขณะถูกจับกุม [Crooker v. California, 357 U.S. 433 (1958)] จนกระทั่งมีการรวมสิทธิในการมีทนายความตาม Sixth Amendment เข้ามาอยู่ควบคู่กันกับ Fifth Amendment ในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ถูกฟ้องคดีอาญา ตามคำพิพากษาในคดี Miranda v. Arizona, 384 U.S. 436 (1966) เพื่อเป็นหลักของสิทธิในการมีทนายความ ในระหว่างการสอบปากคำผู้ต้องหา อันเป็นหลักพื้นฐานของสิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ถูกฟ้องคดีอาญา⁵⁰ เพราะศาลเชื่อว่า การมีทนายความเป็นสิ่งจำเป็น และจะขาดเสียมิได้ในหลาย ๆ เหตุผล เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการบังคับใช้สิทธิที่จะไม่ให้การของผู้ต้องหา โดยจะต้องมีทนายความอยู่ด้วยในระหว่างถามคำให้การ คอยช่วยเหลือให้ผู้ต้องหามีความเข้าใจมากขึ้น ทั้งนี้ผู้ต้องหาจะต้องมีความต้องการทนายความด้วย นอกจากนี้ทนายความยังเป็นผู้ที่ทำให้เกิดความแน่นอน ถูกต้องแม่นยำในการบันทึกคำให้การของพนักงานสอบสวน ป้องกันการบังคับข่มขู่ อันเป็นการปกป้องผู้ต้องหาอย่างเต็มรูปแบบด้วย⁵¹

การมีทนายความ จึงเป็นสิ่งจำเป็น และมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อคอยพิทักษ์สิทธิของผู้ต้องหาให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสิทธิในการมีทนายความ และบทบาทของทนายความจะแตกต่างกันออกไป แบ่งได้เป็นดังนี้

1. การแต่งตั้งทนายความ

ประเทศสหรัฐอเมริกา ไม่เพียงแต่ปรึกษากับทนายความเท่านั้น แต่สามารถที่จะแต่งตั้งทนายความได้ทันที ตั้งแต่ที่สถานีตำรวจ เมื่อมีการถามปากคำ [United States v. Fox,

⁴⁹ Rolando V. del Carmen. *Ibid.*, p. 369.

⁵⁰ Steven Emanuel and Steven Knowles. *Ibid.*, p. 152.

⁵¹ Jeffrey E. Richardson. "It's not easy being green : The scope of the Fifth Amendment Right to counsel." *American Criminal Law Review*. 31, 1. Fall 1993, p. 150.

403 F.2d 97 (1968)] หรือในระหว่างมีการควบคุมตัวเพื่อถามคำให้การ หากผู้ต้องหาต้องการ ทนายความ ก็จะต้องยุติการถามทันที และจัดหาทนายความให้เขา จะทำการถามต่อไปอีกไม่ได้ จนกว่าจะมีทนายความให้เขาแล้ว [Edwards v. Arizona, 451 U.S. 477 (1981); Minnick v. Mississippi, 498 U.S. 146 (1990)] และเมื่อคดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาล ในทางปฏิบัติการ เตือนถึงสิทธิในการมีทนายความในชั้นศาล ก็ไม่จำเป็นจะต้องมีอีก เพราะผู้ต้องหาจะมีทนาย ความตั้งแต่ในชั้นสอบสวนแล้ว ดังปรากฏในคำพูดของตำรวจในคดี Duckworth v. Eagan, 492 S.Ct. 195 (1989) ว่า “ตำรวจจะจัดหาทนายความให้คุณตั้งแต่ตอนนี้ หากคุณต้องการทนาย ความในชั้นพิจารณาของศาล”⁵²

2. บทบาทของทนายความ

ทนายความเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมาย แก่ผู้ต้องสงสัยหรือผู้ต้องหา เพื่อให้คำปรึกษาในการตอบคำถาม และดูแลปกป้องพิทักษ์สิทธิของลูกความตนเอง แต่จะตอบ คำถามแทนลูกความตนเองไม่ได้ เพราะทนายความไม่ได้ตกเป็นผู้ต้องหา หรือไม่ได้ถูกสงสัยว่า เป็นผู้กระทำความผิดเสียเอง ทนายความจึงมีเพียงหน้าที่ให้คำปรึกษาข้อกฎหมาย ในการต่อสู้ คดีเท่านั้น

3. การมีทนายความกรณีอื่น ๆ ในชั้นสอบสวน

นอกจากการมีทนายความอยู่ร่วมด้วยในระหว่างการสอบปากคำแล้ว ศาลยังได้ ขยายสิทธิในการมีทนายความออกไปอีก คือ เมื่อมีการสอบปากคำผู้ต้องหาในสองความผิด และผู้ต้องหาเรียกร้องทนายความในอีกความผิดหนึ่ง ตำรวจไม่สามารถนำตัวผู้ต้องหาไปถาม คำให้การ ในอีกความผิดหนึ่งได้ จนกว่าจะได้จัดหาทนายความให้เขาแล้ว [Arizona v. Roberson, 486 U.S. 675 (1988)] หรือการให้ความคุ้มครองการพุดคุยหรือสนทนากับตำรวจ ในระหว่างที่ ผู้ต้องหาไม่มีทนายความอยู่ด้วย [Brewer v. Williams, 430 U.S. 387 (1977)] หรือไม่ใช่การ สอบสวนที่เกิดขึ้นนอกสถานที่ตำรวจ ถ้าผู้ต้องหาอยู่ในลักษณะการควบคุมตัว ก็ต้องแจ้งและให้ สิทธิในการมีทนายความด้วย⁵³

ข. ความเท่าเทียมกันในการมีทนายความ

การพิจารณาคดีที่เป็นการต่อสู้กันสองฝ่าย (Adversary System) อย่างเท่าเทียม กัน ตามระบบกล่าวหา⁵⁴ จำเป็นต้องมีทนายความในการสอบปากคำผู้ต้องหา เพราะในชั้นสอบ สอนอาจทำให้พนักงานสอบสวน ใช้อำนาจที่มีอยู่บังคับให้ผู้ต้องหาให้ถ้อยคำ ที่อาจทำให้เขาถูก ฟ้องคดีอาญา โดยปราศจากการสละสิทธิการมีทนายความอย่างเหมาะสมได้ และโดยเฉพาะถือ

⁵² Steven Emanuel and Steven Knowles. *Ibid.*, p. 171.

⁵³ Frank Schmallegger. *Ibid.*, p. 275.

⁵⁴ Nancy Albert-Goldberg and Marshall J. Hartman. “The Public Defender in America.” *The Defender Counsel*. California : Sage Publications, Inc., 1983, p. 67.

ว่าการมีทนายความของผู้ต้องหาเป็นสิทธิอย่างหนึ่งด้วย⁵⁵ จึงจำเป็นที่รัฐต้องเข้ามาช่วยเหลือในการจัดหาทนายความให้ และจะต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพของทนายความด้วย

1. การจัดหาทนายความให้โดยรัฐ

การมีทนายความอยู่ร่วมในระหว่างการสอบปากคำผู้ต้องหา ในอีกเหตุผลหนึ่ง ก็เพื่อเป็นการให้ประชาชนที่อยู่ในฐานะยากจน หรือเป็นชนชั้นล่างของสังคมได้รับประโยชน์ ได้รับความช่วยเหลือ เพราะพวกเขาเหล่านี้ไม่มีการศึกษา ไม่มีความรู้ ทำให้เขาไม่รู้ว่า ตัวเองมีสิทธิอะไรบ้างจนกระทั่งได้รับการปรึกษากับทนายความแล้ว อันถือได้ว่าเป็นการแบ่งแยกชนชั้นทางสังคมได้ ดังนั้นเพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมที่เท่าเทียมกัน เป็นเหตุผลที่รัฐจะต้องจัดหาทนายความให้ผู้ต้องหา เมื่อเขายากจน ไม่มีเงินจ่ายค่าจ้างทนายความ และเมื่อผู้ต้องหาต้องการทนายความ⁵⁶ อันถือได้ว่าเป็นการปกป้องสิทธิที่จะไม่ให้การด้วย ซึ่งศาลส่วนใหญ่ในประเทศสหรัฐอเมริกา ก็นำหลักตามรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 6 หรือ Sixth Amendment นี้มาใช้อย่างกว้างขวาง⁵⁷

2. หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย

การจัดหาทนายความให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ยากจน ในประเทศสหรัฐอเมริกา นั้น ในปัจจุบันการจัดหาทนายความให้โดยรัฐตาม Sixth Amendment หรือสิทธิในการได้รับการช่วยเหลือทางกฎหมายจากทนายความ มีอยู่ 3 แบบคือ⁵⁸

1) ระบบศาลเป็นผู้แต่งตั้งให้ (The assigned counsel system) โดยศาลจะแต่งตั้งทนายความเอกชนมาช่วยเหลือผู้ต้องหา

2) ระบบสัญญาจ้างทนายความ (The contract counsel system) โดยทนายความเอกชน หรือองค์กรที่เป็นลักษณะไม่แสวงหาผลประโยชน์ หรือรัฐท้องถิ่นเป็นผู้จ่ายเงินค่าจ้างทนายความให้แก่ผู้ต้องหาที่ยากจน

3) โครงการบริการทนายความของรัฐ (public defender programs) ซึ่งมีโครงการครอบคลุมเมืองต่าง ๆ ทั้งหมด 1,144 เมือง ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด 70 เปอร์เซ็นต์ ของประชากรในประเทศสหรัฐอเมริกา

ทนายความที่ทำงานอยู่ในสำนักงาน public defender นั้น ถือเป็นลูกจ้างประจำของรัฐ มีเงินเดือนประจำ โดยรัฐบาลของมลรัฐและสหรัฐจะทำการแต่งตั้งให้สมาชิกเนติบัณฑิตยสภา

⁵⁵ Jerold H. Israel and Wayne R. LaFave. *Ibid.*, p. 347.

⁵⁶ Jerold H. Israel, Yale Kamisar and Wayne R. LaFave. *Ibid.*, p. 288.

⁵⁷ Irene Merker Rosenberg and Yale L. Rosenberg. "Miranda, Minick and the Morality of Confessions." *American Journal of Criminal Law*. 19, 1. Fall 1991, p. 33.

⁵⁸ George F. Cole and Marc G. Gertz. *The Criminal Justice System*. 7th ed. Belmont. CA : Wadsworth Publishing Company, 1998, pp. 224-226.

ทำหน้าที่เป็นทนายความให้แก่ผู้ยากจน⁵⁹ และโครงการ public defender นี้จะดำเนินคดีให้แก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยอย่างมีประสิทธิภาพจริงจั่ง และทำให้ได้ผลดีกว่าวิธีการที่ศาลขอแรงทนายความ⁶⁰

ส่วนหน่วยงานเอกชนมีทนายความอาสาสมัคร เป็นองค์กรอิสระจากรัฐ จะไม่มีการแทรกแซงจากการเมือง แต่ก็มีข้อเสียคือ เป็นสำนักงานเอกชนทำให้ขาดความมั่นคง และไม่มีสถานที่แน่นอน เป็นการยากที่จะมีในทุกเมือง และที่สำคัญมีขนาดไม่เพียงพอสำหรับในเมืองขนาดใหญ่ และทนายความอาจยังไม่มีคุณสมบัติหรือขาดประสบการณ์ที่เพียงพอ⁶¹

3. การมีประสิทธิภาพของทนายความที่รัฐจัดหาให้

ศาลฎีกาของประเทศสหรัฐอเมริกาได้ตระหนักถึงปัญหาคุณภาพทนายความ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสิทธิตามรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 6 หรือ Sixth Amendment⁶² จึงได้มีการจัดการประชุมอภิปรายในปัญหาของทนายความ เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย โดยเฉพาะสิทธิในความช่วยเหลือทางกฎหมาย เพราะจะส่งผลกระทบต่อการดำเนินคดีมากที่สุด จึงต้องพัฒนากฎหมายนี้ให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นต่อไป⁶³

3.2.3 สภาพบังคับในกรณีมีการล่วงละเมิดต่อสิทธิ

การฝ่าฝืนต่อสิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา ไม่ว่าจะละเมิดต่อสิทธิที่จะไม่ให้การของผู้ต้องหา หรือละเมิดต่อสิทธิในการปรึกษากับทนายความ หรือมีทนายความอยู่ร่วมด้วยขณะสอบปากคำ ถ้อยคำใดที่ได้มาจะไม่สามารถรับฟังได้ เพราะถือเป็นการฝ่าฝืนต่อรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 5 หรือ Fifth Amendment เช่น กรณีที่ผู้ต้องหาได้ลงลายมือชื่อรับสารภาพ ในหนังสือการสละสิทธิดังกล่าวที่มีการพิมพ์คำเตือนไว้ก่อนแล้ว จะรับฟังเป็นการสละสิทธิไม่ได้ [Miranda v. Arizona, 384 U.S.

⁵⁹ ชง สี่พืงธรรม. "สิทธิของจำเลยคดีอาญาในสหรัฐอเมริกา." วารสารอัยการ. 2, 14. กุมภาพันธ์ 2522, หน้า 24.

⁶⁰ บัญญัติ สุชีวะ. "กระทรวงยุติธรรม และศาลของอเมริกา." ดุลพาห. 20, 4. กรกฎาคม-สิงหาคม 2516, หน้า 16.

⁶¹ Stuart S. Nagel. *The Right of the Accused*. London : Sage Publication, 1972, pp. 166-168.

⁶² Jerold H. Israel and Wayne R. LaFave. *Ibid.*, p. 328.

⁶³ Robinson O. Everett. "Foreword." *Law and Contemporary Problems*. 58, 1. Winter 1995, pp. 1-11.

436 (1966)] เพราะผู้ต้องหาจะไม่ได้รับรู้ในสิทธิของเขาเลย หากไม่ทำการเตือนสิทธิของเขา ก่อน ตามหลัก Miranda Rules⁶⁴

นอกจากนี้หากการได้มาซึ่งถ้อยคำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง ของผู้ต้องหาเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมายประการใด ๆ ก็จะมีรับฟังไม่ได้อีกด้วย ตามหลัก due process⁶⁵ ที่ใช้คู่กันกับหลัก Miranda Rules⁶⁶ ส่วนการฟ้องคดีจะไม่นำพยานหลักฐานที่ปราศจากการปกป้องตามหลัก Miranda Rules เข้าสู่การพิจารณา⁶⁷ เว้นเสียแต่ว่า เป็นพยานหลักฐานที่รับฟังได้ ไม่ต้องกันออกจากการพิจารณา ในหลักข้อยกเว้นของ Exclusionary Rules [Oregon v. Elstad, 470 U.S. 298, 318 (1985)] ซึ่งอาจนำมาใช้ในวัตถุประสงค์เพื่อ รับฟังเป็นพยานหลักฐานในคำให้การ (testimony) ของจำเลยที่เคยให้ไว้เท่านั้น แต่ไม่สามารถนำมารับฟังลงโทษได้โดยตรง⁶⁸

สรุปได้ว่า การสอบสวนที่มีชอบของพนักงานสอบสวนในประเทศสหรัฐอเมริกา นั้น มีอยู่หลายกรณีด้วยกัน ซึ่งศาลจะไม่ยอมรับฟังพยานหลักฐานคือ⁶⁹

1. การสอบสวนมิชอบเพราะลักษณะของการสอบสวนนั่นเอง เช่น การใช้กำลัง บังคับข่มขู่ หลอกลวง ให้สัญญา หรือการสอบสวนในขณะที่ผู้ต้องหาเจ็บไข้ไม่สบาย หรืออายุน้อยเกินไป เป็นต้น อาจถือว่าเป็นการให้ถ้อยคำด้วยความไม่สมัครใจ

2. การสอบสวนโดยไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติเฉพาะเรื่อง เช่น การไม่นำตัวผู้ต้องหาไปศาลโดยทันทีเมื่อถูกจับ การไม่ยอมให้ใช้สิทธิบางอย่าง หรือการไม่เตือนผู้ต้องหาตามหลัก Miranda Rules หรือทำการปฏิเสธสิทธินี้ ไม่ยอมจัดหาทนายความให้ ศาลก็จะไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาจากการฝ่าฝืน แม้ผู้ต้องหาจะให้ถ้อยคำด้วยความสมัครใจก็ตาม

⁶⁴ Welsh S. White and Jame J. Tomkovicz. *Ibid.*, p. 493.

⁶⁵ John N. Ferdico. *Ibid.*, p. 310.

⁶⁶ Catherine Hancock. "Due Process Before Miranda." *Tulane Law Review*. 70, 6. June 1996, p. 2195.

⁶⁷ Harold E. Pizzetta and Ill Ajay K. Gambhir. "Criminal Procedure Project." *The Georgetown Law Journal*. 3, 3. March-April 1995, p. 804.

⁶⁸ Steven Emanuel and Steven Knowles. *Ibid.*, p. 154.

⁶⁹ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. *เรื่องเดียวกัน*, หน้า 53-56.

3.3 การบังคับใช้สิทธิในประเทศไทย

สิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา มีอยู่ในรัฐธรรมนูญ และมีการบังคับใช้สิทธิเพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาอยู่ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยเป็นการคุ้มครองสิทธิที่จะไม่ให้การ กับสิทธิในการมีทนายความ

3.3.1 การเตือนสิทธิ

การเตือนสิทธิ คือ การบังคับใช้สิทธิให้มีประสิทธิภาพ ให้ผู้ต้องหาได้รู้ว่า ตนเองมีสิทธิที่จะไม่ให้การ และมีสิทธิในการมีทนายความ ซึ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา แยกการแจ้งสิทธิของผู้ต้องหาเมื่อถูกควบคุมตัวที่สถานีตำรวจ ออกจากการเตือนสิทธิเมื่อมีการถามคำให้การ

ก. ลักษณะของคำเตือน

เมื่อมีบุคคลอยู่ต่อหน้าพนักงานสอบสวน เพื่อทำการสอบคำให้การ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134 ให้พนักงานสอบสวนเตือนว่า ถ้อยคำที่ผู้ต้องหาให้การ อาจนำมาใช้ยื่นเขาในการพิจารณาได้เท่านั้น⁷⁰ แม้จะมีการยอมรับสิทธิที่จะไม่ให้การอยู่แล้ว⁷¹ โดยพิจารณาจากการให้สิทธิแก่ผู้ต้องหาในการเต็มใจให้การ ถ้าไม่เต็มใจให้การแสดงว่าผู้ต้องหาได้ใช้สิทธิที่จะไม่ให้การแล้ว แต่กลับไม่มีการบังคับใช้สิทธิให้มีประสิทธิภาพ โดยไม่มีการเตือนผู้ต้องหา ในสิทธิที่จะไม่ให้การด้วย

ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเพิ่มเติมในการเตือนสิทธิที่จะไม่ให้การด้วย ซึ่งแม้จะมีคำสั่งภายในกรมตำรวจที่ 572/2538 เรื่องการอำนวยความสะดวกธรรมชาติในการสอบสวนคดีอาญา ลงวันที่ 16 สิงหาคม 2538 ข้อ 3. ให้เตือนผู้ต้องหาถึงสิทธิที่จะไม่ให้การแล้วก็ตาม ถือได้ว่ากรมตำรวจยอมรับหลักสิทธิที่จะไม่ให้การของผู้ต้องหาแล้ว แต่หลักนี้ก็ไม่ใช่กฎหมาย เป็นเพียงแค่ระเบียบภายในเท่านั้น ซึ่งในการเตือนสิทธิที่จะไม่ให้การนั้น ไม่ได้กระทบต่อการถามคำถามของพนักงานสอบสวนเท่าใดนัก เพราะถ้ามองในลักษณะที่จะควบคุมอาชญากรรม โดยอาศัยพยานหลักฐานจากผู้ต้องหาเพียงอย่างเดียว ก็ย่อมจะทำให้กระทบกระเทือนต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลมากขึ้น ซึ่งต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเขาเป็นผู้บริสุทธิ์ จะปฏิบัติต่อเขาเยี่ยงผู้กระทำความผิดไม่ได้ เป็นหน้าที่ของรัฐที่ต้องหาพยานหลักฐานมาพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหา มากกว่าที่จะนำเอาคำให้การ อันเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองของผู้ต้องหา มาลงโทษเขาเท่านั้น

หลักประกันสิทธิของผู้ต้องหาในการมีทนายความ อันเป็นสิทธิของผู้ต้องหาที่จะต้องได้รับการแจ้งในประการต่อมา ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 239 วรรคสาม และมาตรา 242 เป็น

⁷⁰ คำพิพากษาฎีกาที่ 844/2487 (เนติบัณฑิตยสภา ตอน 1 หน้า 518)

⁷¹ คำพิพากษาฎีกาที่ 1106/2506 (เนติบัณฑิตยสภา ตอน 4 หน้า 1617)

สิทธิที่จะพบและปรึกษาทนายความเป็นการเฉพาะตัว และมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐด้วยการจัดหาทนายความให้ โดยในทางปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ได้มีบัญญัติไว้แล้ว ในมาตรา 7 ทวิ ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ที่รับตัวผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาที่สถานีตำรวจ มีหน้าที่แจ้งให้ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาทราบ ในสิทธิการพบและปรึกษาผู้ที่จะเป็นทนายความสองต่อสอง แต่อย่างไรก็ตามการแจ้งเพียงเท่านั้น ถือได้ว่าเป็นการเพียงพอในระดับหนึ่ง แต่ก็ยังไม่เป็นการเพียงพอในการรองรับตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 242 ในการที่ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหา จำเป็นต้องทราบด้วยว่า ถ้าเขาต้องการจะปรึกษากับทนายความ รัฐมีหน้าที่จัดหาทนายความให้โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายด้วย และการแจ้งสิทธินี้ ย่อมต้องมีทันทีทันใดเมื่อรับมอบตัวเขาโดยไม่ชักช้า ซึ่งมาตรา 7 ทวิ ยังไม่มีบัญญัติไว้ จึงจำเป็นต้องเพิ่มเติมในส่วนนี้ด้วย ส่วนผู้ต้องหาที่มีสิทธิให้ทนายความ หรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้ารับฟังการสอบปากคำตนเองได้ ตามรัฐธรรมนูญมาตรา 241 วรรคสอง เป็นผลที่ตามมาเมื่อผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหา ได้ปรึกษาหรือมีทนายความแล้ว จึงจำเป็นต้องแจ้งสิทธินี้แก่ผู้ต้องหา เสียก่อนว่า เขามีสิทธิในการมีทนายความอยู่ร่วม และปรึกษาในระหว่างการสอบปากคำเช่นกัน

สิทธิของผู้ต้องหาเมื่อถูกควบคุมตัวที่สถานีตำรวจ อีกประการที่จำเป็นต้องแจ้งให้ผู้ต้องหาได้รู้ว่ามีสิทธิเช่นกัน คือ การแจ้งให้ญาติหรือผู้ที่ตนไว้วางใจทราบว่าตนถูกจับหรือควบคุม ตามกฎหมายไทยมีอยู่ในรัฐธรรมนูญ มาตรา 237 เป็นหลักประกันให้กับผู้ถูกจับหรือผู้ที่ถูกควบคุมทราบถึงสิทธินี้ แต่ในทางปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ยังไม่มีการรองรับหลักประกันนี้ เพื่อแจ้งให้ผู้ถูกจับหรือผู้ถูกควบคุมทราบแต่ประการใด จึงจำเป็นต้องมีกฎหมายให้ชัดเจนว่า ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจผู้รับมอบตัวผู้ถูกจับ มีหน้าที่แจ้งให้ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาทราบด้วย และที่สำคัญต้องกำหนดให้ชัดเจนด้วยว่า ต้องแจ้งทันทีเมื่อรับมอบตัวเขาโดยไม่ชักช้า โดยการเพิ่มเติมลงในมาตรา 7 ทวิ และยังรวมถึงการแจ้งสิทธิในประการอื่น ๆ อีกด้วย คือ ให้พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจผู้รับตัวผู้ต้องหาหรือผู้ถูกจับต้องแจ้งให้ผู้ต้องหาหรือผู้ถูกจับทราบว่า เขามีสิทธิที่จะได้รับการเยี่ยมตามสมควร และได้รับการรักษาพยาบาลโดยเร็ว เมื่อเกิดการเจ็บป่วย

ข. ขอบเขตของคำเตือน

การให้คำเตือนแก่ผู้ต้องหา ก็ต่อเมื่อได้มีการควบคุมตัวผู้ต้องหา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134 คือ

1. บุคคลผู้ตกเป็นผู้ต้องหา ก่อนปรากฏตัวต่อพนักงานสอบสวนคือ เป็นบุคคลผู้ต้องสงสัยที่ถูกกล่าวหาว่า ได้กระทำความผิดและถูกจับกุมตัว มาอยู่ต่อหน้าพนักงานสอบสวน
2. พนักงานสอบสวนได้เรียกมา หรือถูกส่งตัวมา หรือผู้ต้องหาเข้าหาพนักงานสอบสวนด้วยความสมัครใจ โดยมีได้ถูกเรียก หรือถูกส่งตัวมา⁷²

⁷² คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4145/2540 (เนติบัณฑิตยสภา ตอน 6 หน้า 1177)

3. บุคคลอีกประเภทหนึ่งที่เป็นผู้ต้องหา โดยการแจ้งความร้องทุกข์ หรือกล่าวโทษ โดยตรงจากผู้เสียหาย เมื่อมีผู้แจ้งต่อพนักงานสอบสวน กล่าวหาว่า กระทำความผิด บุคคลนั้น ย่อมตกอยู่ในฐานะเป็นผู้ต้องหา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2(2) แล้ว พนักงานสอบสวนจะบังคับให้ผู้ต้องหาให้ถ้อยคำใด ๆ ไม่ได้ และมาตรา 135 ก็บัญญัติห้ามมิให้พนักงานสอบสวน ล่อลวง หรือขู่เข็ญ ผู้ต้องหาให้ให้การอีกด้วย⁷³

ค. วิธีการเตือน

ในการให้คำเตือน หากผู้ต้องหาไม่สามารถพูดหรือเข้าใจภาษาไทยได้ หรือไม่ได้ยิน หรือสื่อความหมายไม่ได้ และไม่มีล่าม พนักงานสอบสวนจะต้องจัดหาล่าม หรือล่ามภาษามือ ให้แก่ผู้ต้องหาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 13 และ 13 ทวิ ก่อนให้คำเตือนและถามคำให้การด้วย

ในกรณีผู้ต้องหาเป็นผู้วิกลจริตหรือไม่สามารถต่อสู้คดีได้ ต้องให้แพทย์ทำการตรวจผู้นั้นก่อน ถ้าเห็นว่าไม่สามารถต่อสู้คดีได้อย่างแน่นอนแล้ว ก็ให้งดการสอบสวนแล้วส่งไปรักษาตัวที่โรงพยาบาล หรือมอบให้ผู้ดูแล หรือผู้อื่นให้รับตัวไปดูแลรักษา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 14 จะให้คำเตือนแล้วถามคำให้การไม่ได้

3.3.2 การมีทนายความเป็นผู้พิทักษ์สิทธิ

สิทธิในการมีทนายความ ปรากฏตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 239 วรรคสาม ว่า ในคดีอาญา บุคคลผู้ถูกควบคุม คุมขัง หรือจำคุก ย่อมมีสิทธิพบและปรึกษาทนายความเป็นการเฉพาะตัวได้ ส่วนในทางปฏิบัตินั้น ก็มีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ได้รองรับสิทธิในการปรึกษาทนายความอยู่ในมาตรา 7 ทวิ คือ ผู้ถูกจับ หรือผู้ต้องหาที่ถูกควบคุมหรือขัง มีสิทธิ...พบและปรึกษาผู้ที่จะเป็นทนายความสองต่อสอง... ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ซึ่งรับมอบตัวผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหา มีหน้าที่แจ้งให้ผู้ถูกจับ หรือผู้ต้องหานั้นทราบด้วย ดังนั้นทนายความซึ่งเป็นผู้รักรูกฎหมาย รู้กระบวนการเพื่อความเป็นธรรมตามกฎหมาย จึงน่าจะมีส่วนรับรู้ในขณะที่มีการสอบสวนได้ เพื่อตรวจสอบการทำงานของพนักงานสอบสวนว่า ให้สิทธิผู้ต้องหาครบถ้วนหรือไม่ แจ้งหรือเตือนสิทธิของผู้ต้องหาแล้วหรือไม่ เพื่อรักษาประโยชน์ของลูกความในการสอบสวนคดีอาญา และคานอำนาจ หรือถ่วงดุลอำนาจ ป้องกันมิให้ผู้ต้องหาเกิดอันตรายแก่ชีวิต หรือได้รับบาดเจ็บทางร่างกาย⁷⁴ โดยเชื่อว่า

⁷³ คำพิพากษาฎีกาที่ 1341/2509 (เนติบัณฑิตยสภา ตอน 5 หน้า 2923)

⁷⁴ Paul F. Cromwell and Roger G. Dunham. **Criminal & Justice In America.**

เป็นหลักประกันในการสอบสวนได้ ส่วนพนักงานสอบสวนที่ทำการสอบสวนเอง ก็จะพ้นจากคำครหา ในทางที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายลงได้ด้วย⁷⁵

ก. การมีทนายความอยู่ร่วมด้วยในการสอบปากคำผู้ต้องหา

สิทธิในการมีทนายความ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 241 วรรคสอง ซึ่งกำหนดว่า ในชั้นสอบสวน ผู้ต้องหายังมีสิทธิให้ทนายความ หรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำตนได้ แต่เนื่องจากทนายความในประเทศไทย ยังไม่มีอย่างเพียงพอหากให้มีประจำในทุกสถานีตำรวจ จึงให้บุคคลอื่นเข้าฟังการสอบปากคำผู้ต้องหาได้ด้วย ส่วนในทางปฏิบัตินั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ยังมิได้มีบทบัญญัติรองรับสิทธิของผู้ต้องหาที่จะมีทนายความ หรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจในการเข้าฟังการสอบปากคำของตนได้ และเป็นที่น่าสังเกตว่าในประเทศสหรัฐอเมริกา ไม่ปรากฏว่า มีกฎหมายบัญญัติไว้ หรือมีแนวคำพิพากษาของศาลที่ให้สิทธิผู้ต้องหา ในการมีญาติของตนอยู่ร่วมในการสอบสวนด้วยอย่างทนายความ⁷⁶ แต่อย่างไรก็ดี ซึ่งบทบาทของทนายความมีดังนี้

1. การแต่งตั้งทนายความ

การขอพบและปรึกษาผู้ที่จะเป็นทนายความสองต่อสอง ไม่จำเป็นต้องมีการแต่งตั้งทนายความก่อน⁷⁷ หรือจะมีการแต่งตั้งทนายความแล้วก็ได้ เพราะถือได้ว่าเป็นสิทธิอย่างหนึ่งของผู้ต้องหา ที่อาจจะมิทนายความอยู่ก่อนแล้ว

2. บทบาทของทนายความ

ทนายความเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย แก่ผู้ต้องสงสัยหรือผู้ต้องหา เพื่อให้คำปรึกษาในการตอบคำถาม และดูแลปกป้องพิทักษ์สิทธิของลูกความตนเอง แต่จะตอบคำถามแทนลูกความตนเองไม่ได้ เพราะทนายความไม่ได้ตกเป็นผู้ต้องหา จึงมีเพียงหน้าที่ให้คำปรึกษาข้อกฎหมาย ในการต่อสู้คดีเท่านั้น

3. การมีทนายความกรณีอื่น ๆ ในชั้นสอบสวน

ทางปฏิบัติผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาที่ถูกควบคุมตัว หรือขังอยู่ในสถานีตำรวจสามารถอ้างสิทธินี้ในเวลาใด ๆ ก็ได้ ตามระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะ 6 การควบคุมบทที่ 15 ประกอบกับยังมีบัญญัติสิทธินี้ไว้ ในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 มาตรา 33 ให้ผู้ต้องขังได้รับการเยี่ยม หรือติดต่อกับบุคคลภายนอก โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากทนายความ ในกรณีฝากขังที่ราชทัณฑ์ได้อีกด้วย

⁷⁵ ไสว พัฒโน. "การสอบสวนคดีอาญา ควรกระทำต่อหน้าทนายความหรือไม่" **รพีสาร**. 3, 9. ตุลาคม-ธันวาคม 2537, หน้า 55.

⁷⁶ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. **เรื่องเดียวกัน**, หน้า 50.

⁷⁷ สมัคร เขาวภาพันธ์ "สิทธิของผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาที่จะพบทนายความ" **รพีสาร**. 1, 5. ตุลาคม-ธันวาคม 2536, หน้า 55.

ข. ความเท่าเทียมกันในการมีทนายความ

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 242 บัญญัติไว้ว่า ผู้ต้องหา หรือจำเลยในคดีอาญาย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ ด้วยการจัดหาทนายความให้ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 173 กำหนดให้รัฐจัดหาทนายความเฉพาะในการพิจารณาคดีชั้นศาลเพียงแห่งเดียว ส่วนในกรณีที่ผู้ถูกควบคุมหรือคุมขังในชั้นสอบสวนไม่อาจหาทนายความได้ และยังไม่มียกกฎหมายมารองรับ แต่เห็นว่ารรัฐควรจะต้องให้ความช่วยเหลือ โดยจัดหาทนายความให้โดยเร็ว โดยไม่คำนึงถึงว่าผู้ต้องหาจะยากจนหรือไม่

ดังนั้นจึงมีหน่วยงานต่าง ๆ ให้คำปรึกษาโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย เช่น คณะกรรมการช่วยเหลือทางกฎหมายของสภาทนายความ ที่ถนนราชดำเนินกลาง กรุงเทพมหานคร ส่วนต่างจังหวัด อยู่ที่อนุกรรมการสภาทนายความประจำจังหวัดนั้น ๆ หรือสำนักงานคุ้มครองสิทธิ และช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายแก่ประชาชน (ส.ค.ช.) ของสำนักงานอัยการสูงสุด และในต่างจังหวัดติดต่อได้ที่ สำนักงานอัยการประจำจังหวัดนั้น ๆ หรือเนติบัณฑิตยสภา หรือฝ่ายช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายของ มหาวิทยาลัยต่าง ๆ เป็นต้น แต่ก็ยังไม่เป็นที่เพียงพอ

ปัญหาในเรื่องประสิทธิภาพของทนายความ ที่จะมาให้คำปรึกษาแก่ประชาชนโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายในประเทศไทย ก็เป็นอีกปัญหาหนึ่ง ซึ่งในปัจจุบันรัฐจัดทนายความให้ โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายให้ในเฉพาะชั้นศาลเท่านั้น และส่วนมากทนายความที่มารับบัญชีไว้ จะเป็นทนายความที่จบใหม่ อาจจะมีประสบการณ์การทำงานน้อย แต่ต้องมารับผิดชอบคดีที่มีอัตราโทษสูงได้ และในชั้นสอบสวนนั้น ในทางปฏิบัติยังไม่มีกฎหมายให้รัฐจัดหาให้ แต่ก็ได้มีสถาบันต่าง ๆ ให้ความสำคัญในเรื่องนี้ โดยมีทนายความให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย ให้คำปรึกษาในสถานที่ต่าง ๆ โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย แต่ก็ยังไม่เป็นการเพียงพอ และไม่มี การควบคุมคุณภาพทนายความอย่างเพียงพอด้วยเช่นกัน

3.3.3 สภาพบังคับในกรณีมีการล่วงละเมิดต่อสิทธิ

พนักงานสอบสวนจะต้องกระทำการสอบสวน โดยกระบวนการที่ชอบด้วยกฎหมาย มีการแจ้งสิทธิต่าง ๆ แก่ผู้ต้องหา และก่อนถามคำให้การจะต้องเตือนถึงสิทธิของผู้ต้องหาที่มีอยู่ด้วย หากพนักงานสอบสวนกระทำการล่วงละเมิดต่อสิทธิของผู้ต้องหา ในการตอบคำถามที่อาจเป็นถ้อยคำอันเป็นปฏิปักษ์ต่อตัวเขาเอง เป็นการฝ่าฝืนต่อกระบวนการอันชอบด้วยกฎหมาย ย่อมต้องมีสภาพบังคับในการรับฟังพยานหลักฐาน ที่พนักงานสอบสวนได้นำมาจากการฝ่าฝืนสิทธิดังกล่าวด้วย ซึ่งมีทั้งโทษทางอาญาของพนักงานสอบสวน และทางวิธีพิจารณาความอาญา ก็จะไม่รับฟังพยานหลักฐาน ที่ได้มาโดยฝ่าฝืนต่อสิทธินี้

โทษทางอาญานั้น จะต้องพิสูจน์ความผิดของพนักงานสอบสวนว่า มีเจตนาที่จะกระทำเช่นนั้นหรือไม่ เป็นการกล่าวหาผู้ต้องหาหรือเป็นการเปลือเรอของพนักงานสอบสวนหรือไม่

อันเป็นการยากที่จะพิสูจน์ และเป็นการซ้ำเกินไป ในการบังคับใช้ในคดีที่ผู้ต้องหาอาจได้รับความเสียหายไปแล้ว จึงต้องอาศัยสภาพบังคับทางด้านวิธีพิจารณาความอาญา มาบังคับใช้ เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการบังคับให้เกิดผลในทันทีสำหรับคดีนั้น

สภาพบังคับในทางวิธีพิจารณาความอาญา ในการกระทำที่มีชอบของพนักงานสอบสวน ให้อำนาจศาลเป็นผู้ใช้ดุลพินิจในการไม่รับฟังพยานหลักฐาน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 243 วรรคสอง ที่ว่า ถ้อยคำของบุคคลซึ่งเกิดจากการจูงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง คุกคาม ชักจูง บังคับ หรือกระทำโดยมิชอบประการใด ๆ ไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ ซึ่งสอดคล้องกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 ซึ่งมีข้อความบัญญัติไว้ในทำนองเดียวกันว่า พยานหลักฐานต่าง ๆ ที่จะพิสูจน์ว่า จำเลยมีความผิดหรือบริสุทธิ์ ให้อ้างเป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องไม่เกิดจากถ้อยคำของบุคคล ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 243 วรรคสอง

การกระทำการฝ่าฝืนต่อการแจ้งหรือเตือนสิทธิ อันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ต้องหา หรือการปฏิเสธไม่ให้สิทธิในการมีทนายความ ไม่มีกฎหมายส่วนใดบัญญัติให้รับฟังเป็นพยานหลักฐานได้หรือไม่ได้ แต่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 243 วรรคสอง ได้บัญญัติอุดช่องว่างของกฎหมายในส่วนนี้ไว้แล้วคือ ถ้อยคำที่ได้มาจาก “การกระทำโดยมิชอบประการใด ๆ” ประกอบกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 การอ้างพยานหลักฐาน “โดยมิชอบประการอื่น” ไม่อาจรับฟังได้ เพราะถือว่าเป็นพยานหลักฐานที่จะพิสูจน์ว่าจำเลยมีความผิดหรือบริสุทธิ์ การอ้างพยานหลักฐานต้องได้มา โดยกระบวนการที่ชอบด้วยกฎหมายทุกประการเท่านั้น ศาลจึงจะใช้ดุลพินิจในการรับฟังได้⁷⁸

การปฏิเสธสิทธิในการมีทนายความ จะถือว่าถ้อยคำที่ได้มาภายหลัง จากการปฏิเสธทนายความนั้น รับฟังไม่ได้เช่นกัน ซึ่งแม้ว่าประเทศไทยจะไม่มีกฎหมายบัญญัติว่า ตำรวจจะต้องให้สิทธิในการมีทนายความในทุกกรณีไป แต่ก็มิ้นักกฎหมายบางท่านเห็นว่า หากมีการปฏิเสธสิทธิในการมีทนายความแล้ว คำให้การที่ได้มาก็จะรับฟังไม่ได้ด้วย จะถือว่าเป็นการกระทำของตำรวจ ในการแสวงหาพยานหลักฐานที่มีชอบประการใด ๆ หรือมิชอบประการอื่นของพนักงานสอบสวน⁷⁹

⁷⁸ คำพิพากษาฎีกาที่ 844/2487 (เนติบัณฑิตยสภา ตอน 1 หน้า 518)

⁷⁹ โสภณ รัตนกร. คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537, หน้า 179.

ข้อวิเคราะห์ของผู้เขียน

การบังคับใช้สิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิบัติกับตนเอง อันอาจทำให้ถูกฟ้องคดีอาญาของผู้ต้องหา จะประกอบไปด้วย การเดือนสิทธิ การมีทนายความเป็นผู้พิทักษ์สิทธิ และมีสภาพบังคับเมื่อมีการล่วงละเมิดต่อสิทธิ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. การเดือนสิทธิ ไม่ว่าจะประเทศอังกฤษ หรือประเทศสหรัฐอเมริกา ก็มีการเดือนถึงสิทธิที่จะไม่ให้การทั้งสิ้น แต่ประเทศไทยยังไม่มี การเดือนสิทธินี้ ส่วนการเดือนในการมีทนายความก็มีการเดือนเช่นเดียวกัน แต่ประเทศอังกฤษ จะแยกการเดือนสิทธิในการมีทนายความ ออกจากการเดือนเมื่อมีการถามคำให้การ ส่วนขอบเขตของคำเดือน ทั้งในประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศไทย จะเริ่มต้นขึ้นเมื่อต้องการถามคำถาม หรือถามคำให้การอันเป็นการ สอบปากคำผู้ต้องหา ในลักษณะที่เป็นการควบคุมตัว แต่ประเทศอังกฤษขอบเขตจะเริ่มต้นจาก ความสงสัยว่า ผู้ต้องสงสัยจะเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด แม้ไม่มีการควบคุมตัว การสอบ ปากคำก็ต้องให้คำเดือน เพื่อให้เขาได้รับรู้และเข้าใจในสิ่งที่เขาพูดออกมา อันเป็นการป้องกัน การบังคับให้ผู้ต้องสงสัย หรือผู้ต้องหาให้การโดยความไม่สมัครใจ และหากไม่มีการควบคุมตัว หรือไม่มีความสงสัยในการเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดอย่างเพียงพอ การถามคำถามนั้น ก็ ไม่จำเป็นจะต้องเดือน หรือมีกฎหมายออกมาเป็นพิเศษบัญญัติให้ไม่ต้องทำการเดือน

2. การมีทนายความเป็นผู้พิทักษ์สิทธิ เป็นที่ยอมรับกันว่า ทนายความเป็นบุคคล ภายนอกที่จะคอยตรวจสอบ และถ่วงดุลการใช้อำนาจของพนักงานสอบสวนได้ และคอยให้คำ ปรีกษากับผู้ต้องหาในระหว่างการถูกควบคุมตัวด้วย ซึ่งถ้าผู้ต้องหาอยากจนและต้องการทนาย ความ เพื่อความเท่าเทียมกันในการมีทนายความ รัฐจะต้องจัดหาให้ด้วย โดยบทบาทของทนาย ความจะให้แต่คำปรึกษาเท่านั้น จะตอบคำถามแทนผู้ต้องหาไม่ได้ และในประเทศอังกฤษ ใน บางกรณีพนักงานสอบสวนอาจขอให้ทนายความออกจากการสอบปากคำได้ด้วย

3. เมื่อมีกระบวนการของกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองผู้ต้องหา ที่มีสิทธิที่จะไม่ให้ ถ้อยคำเป็นปฏิบัติกับตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญาแล้ว พนักงานสอบสวนก็ต้อง กระทำให้เป็นไปตามอำนาจที่กฎหมายให้อำนาจไว้ หากกระทำการไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือ กระทำเกินขอบเขตของกฎหมายที่ให้อำนาจไว้ อันเป็นการได้ถ้อยคำมาโดยไม่เป็นธรรม ก็มีบท ลงโทษพนักงานสอบสวนผู้นั้นในทางอาญา และการไม่รับฟังพยานหลักฐานในทางวิธีพิจารณา ความอาญา กฎหมายจะมีสภาพบังคับไม่ให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานจากการให้ถ้อยคำนั้น แม้ ว่าผู้ต้องหาจะให้ถ้อยคำด้วยความเต็มใจก็ตาม

บทที่ 4

การละสิทธิที่จะไม่ให้ ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองของผู้ต้องหา

ผู้ต้องหาที่มีสิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา ศาลจะรับฟังถ้อยคำอันเป็นปฏิปักษ์ของผู้ต้องหามาลงโทษเขาได้ ต่อเมื่อผู้ต้องหาได้ให้ถ้อยคำ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการละสิทธิที่จะไม่ให้การแล้ว หรือผู้ต้องหาจะได้ทำการสละแต่เพียงสิทธิในการมีทนายความอย่างเดียวกันได้ ซึ่งในประเทศสหรัฐอเมริกาจะมีหลักเกณฑ์ของการละสิทธิ โดยผู้ต้องหาสามารถจะสละสิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญาได้ ส่วนในประเทศอังกฤษจะมีกฎหมายเกี่ยวกับการละสิทธิ เฉพาะในการสละสิทธิการปรึกษากับทนายความเท่านั้น และในส่วนของประเทศไทยในเรื่องการละสิทธิ ยังไม่มีหลักเกณฑ์ บัญญัติไว้เป็นกฎหมายแต่อย่างใดเลย¹

4.1 การละสิทธิในประเทศอังกฤษ

ประเทศอังกฤษไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้ชัดเจน ในเรื่องการละสิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา จะพบก็แต่หลักกฎหมายเกี่ยวกับการละสิทธิในการปรึกษาทนายความเท่านั้น

4.1.1 ลักษณะของการละสิทธิ

การละสิทธิที่จะไม่ให้การ ไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้ชัดเจน แต่การให้การรับสารภาพนั้น จะต้องไม่เป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ศาลจึงรับฟังคำให้การรับสารภาพชั้นสอบสวนได้ ส่วนการละสิทธิในการปรึกษากับทนายความนั้น ผู้ต้องสงสัยสามารถที่จะทำการสละสิทธิของตนเองได้ ไม่ว่าจะได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายแล้วหรือไม่ก็ตาม

¹ ก่อเกียรติ เอี่ยมบุตรลพ. หลักการรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหา.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527, หน้า 139-140.

4.1.2 วิธีการสละสิทธิ

การสละสิทธิที่จะไม่ให้การ มีเพียงหลักกฎหมายในการรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องสงสัย ซึ่งจะต้องไม่เกิดจากกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือการกระทำที่เกิดจากการกระทำที่ไม่เป็นธรรม ตาม มาตรา 76 และ 78 ของ PACE ดังที่ได้กล่าวไปแล้ว ในหัวข้อสภาพบังคับ ในกรณีมีการล่วงละเมิดต่อสิทธิในประเทศอังกฤษ

การสละสิทธิในการปรึกษากับทนายความ นอกจากผู้ต้องสงสัยจะสละสิทธิโดยชัดแจ้งแล้ว เจ้าพนักงานควบคุมจะต้องถามให้แน่ใจอีกว่า ผู้ต้องสงสัยมีเหตุผลอะไรในการสละสิทธินี้ และทุกสิ่งที่คุณต้องสงสัยบอกมา จะต้องถูกบันทึกลงบันทึกการควบคุม² แต่อย่างไรก็ตาม ไม่ใช่หน้าที่ของเจ้าพนักงานควบคุม ที่จะต้องหาเหตุผลในการสละสิทธิมาทำการบันทึกเสมอไป เป็นเพียงแนวทางปฏิบัติเท่านั้น โดยมีเหตุผลเพื่อให้ผู้ต้องสงสัยได้คิดอย่างรอบคอบว่า ตนเองไม่ต้องการที่จะปรึกษากับทนายความ เป็นการช่วยให้แน่ใจว่า ผู้ต้องสงสัยได้ทำการสละสิทธิของเขาโดยไม่ได้ถูกชักนำ หรือมีแรงกดดัน³ และถ้าผู้ต้องสงสัยได้มีทนายความอยู่ร่วมด้วยแล้ว แต่ต้องการให้ทนายความของตนนอกจากการสอบปากคำ เจ้าพนักงานควบคุมจะต้องบอกกับผู้ต้องสงสัยว่า เขายังสามารถให้ทนายความคนอื่นเข้ามาอีกได้⁴ ไม่ถือเป็นการสละสิทธิที่เด็ดขาด ส่วนในชั้นพิจารณาของศาล House of Lords วางหลักไว้ว่า เมื่อผู้ต้องสงสัยตกเป็นจำเลยในศาล ในการกล่าวหาว่ากระทำความผิดข้อหาอาชญากรรมอันเป็นข้อหาร้ายแรง จำเป็นจะต้องจัดหาทนายความให้เขาก่อน เพื่อให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายด้วย⁵

การพิสูจน์ถึงการสละสิทธินั้น ในกรณีผู้ต้องสงสัยไม่ต้องการปรึกษากับทนายความ อันถือว่าการสละสิทธินั้น จะพิจารณาได้จากการบันทึกเสียงการถามคำให้การ ถ้าได้ความชัดว่าผู้ต้องสงสัยไม่เรียกร้องทนายความ และยินยอมให้มีการถามคำให้การ กระบวนการพิจารณาในการดำเนินคดีก็จะดำเนินต่อไปได้ อันถือได้ว่า เป็นการสละสิทธิในการปรึกษากับทนายความของเขาแล้ว ทำให้ง่ายต่อการพิสูจน์ถึงการสละสิทธิ

4.1.3 ผลการสละสิทธิ

ผลการสละสิทธิที่จะไม่ให้การจะต้องพิจารณาถึงความสมัครใจในการรับสารภาพ และต้องไม่เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือเป็นการนำพยานหลักฐานมาโดยไม่ชอบธรรม หากพนักงานสอบสวนฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ศาลจะไม่รับฟังคำรับสารภาพหรือ

² The Police and Criminal Evidence Act 1984 Code of Practice C 6.5

³ Ken Lidstone and Clare Palmer. *Ibid.*, p. 415.

⁴ The Police and Criminal Evidence Act 1984 Code of Practice C 6.17

⁵ Paul Denham. *Ibid.*, p. 141.

ถ้อยคำนั้นเป็นพยานหลักฐาน แต่ถ้าเป็นการให้ถ้อยคำด้วยความสมัครใจและไม่ฝ่าฝืน PACE มาตรา 76 และมาตรา 78 ศาลก็จะรับฟังได้

การสละสิทธิในการปรึกษากับทนายความ เมื่อผู้ต้องสงสัยได้สละสิทธิไปแล้ว ก็ย่อมมีสิทธิที่จะเรียกร่อง ขอปรึกษากับทนายความอีกได้ ไม่ถือเป็นการสละสิทธิที่เด็ดขาด และศาลย่อมรับฟังคำให้การหรือถ้อยคำที่ได้มา จากการที่ไม่มีทนายความอยู่ร่วมด้วย เนื่องจากการสละสิทธิของผู้ต้องสงสัยได้

4.2 การสละสิทธิในประเทศสหรัฐอเมริกา

ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ของบุคคล อันอาจทำให้ถูกฟ้องคดีอาญา ย่อมได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย อันเป็นสิทธิตามกฎหมายที่รัฐคุ้มครองให้ ซึ่งสิทธิในการคุ้มครองถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ของผู้ต้องหา ในชั้นสอบสวนที่สำคัญ มีอยู่ 2 ประการคือ สิทธิที่จะไม่ให้การ และสิทธิในการมีทนายความ ถ้าขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดไป จะไม่สามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ ถือเป็นสิทธิที่ผู้ต้องหาสามารถใช้ได้ตลอดเวลาในการสอบสวน และเป็นสิทธิที่สามารถจะสละได้ด้วย และในประเทศสหรัฐอเมริกานั้น การสละสิทธินั้น จะหมายความรวมถึงการสละสิทธิในชั้นพิจารณาด้วย โดยการรับสารภาพในชั้นสอบคำให้การของศาล (arraignment) ก็เท่ากับมีผลเป็นการสละสิทธิเช่นเดียวกัน และยังมีผลไปถึงการสละสิทธิในการนำพยานเข้าสืบด้วย จำเลยจะต้องได้รับแจ้งให้ทราบว่า เมื่อเขาได้รับสารภาพในศาลแล้ว ศาลจะพิพากษาลงโทษได้เลย โดยไม่ต้องพิจารณาคดีอีกต่อไป และไม่ต้องคำนึงถึงว่าจะมีความผิดร้ายแรง หรือว่ามีอัตราโทษขั้นสูงขั้นต่ำแต่อย่างใดด้วย⁶

4.2.1 ลักษณะของการสละสิทธิ

ก. การสละสิทธิที่จะไม่ให้การ

การสละสิทธิที่จะไม่ให้การ จะต้องกระทำด้วยความสมัครใจ จำเป็นจะต้องเตือนให้ผู้ต้องหาได้รับรู้ถึงสิทธิของเขาทั้งหมดก่อน และรับรู้ถึงผลของการให้ถ้อยคำของเขาด้วย ว่าถ้อยคำที่ให้การมาอาจใช้เป็นพยานหลักฐานยันเขาในการพิจารณาของศาลได้ เมื่อผู้ต้องหาได้รับรู้เข้าใจสิทธิของเขาแล้ว จึงถามคำให้การผู้ต้องหาได้ เพื่อให้เขาให้ถ้อยคำด้วยความสมัครใจอย่างแท้จริง ถ้อยคำที่ได้มา จึงจะถือว่าเป็นการสละสิทธิที่จะไม่ให้การแล้ว อันเป็นการปกป้องผู้บริสุทธิ์ มิให้พนักงานสอบสวนทำการบังคับให้ผู้ต้องหาพูดถ้อยคำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง โดยอาจจะเป็นทางเลือกให้ผู้ต้องหาพูดโกหก แทนที่เขาจะให้การรับสารภาพ

⁶ พรเพชร วิชิตชลชัย. "การชี้สองสถานหรือการสอบคำให้การจำเลยในคดีอาญา (Arraignment) ตามหลักกฎหมายอเมริกัน." *ตุลพาห.* 40, 5. กันยายน-ตุลาคม 2536, หน้า 112.

เพื่อหลบเลี่ยงถ้อยคำที่อาจทำให้เขาต้องรับโทษในทางอาญาได้ และอาจจะเกิดการถามคำให้การที่โหดร้าย ทารุณ ตามมาอีกด้วย⁷

การสละสิทธิที่จะไม่ให้การ จะหมายความถึง การรับสารภาพนั่นเอง เพราะเมื่อให้การรับสารภาพแล้ว ก็สามารถไต่ถามเป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาของศาลได้ และเป็นพยานหลักฐานที่ศาลรับฟังได้ ต่อเมื่อได้คำรับสารภาพนั้นมาด้วยความสมัครใจ และไม่เป็นการฝ่าฝืนต่อรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 5 , 6 และ 14

คำรับสารภาพ (confession) กับคำรับในคดีอาญา (admission) บ่อยครั้งที่เกิดความสับสนกันอยู่ในการพิจารณา โดยถ้อยคำทั้งสองนั้นก็คือ ถ้อยคำอันเป็นปฏิบัติของตนเอง อันอาจทำให้ถูกฟ้องคดีอาญาเหมือนกัน⁸ คำรับสารภาพ จะหมายความว่า การที่บุคคลได้กล่าวด้วยความสมัครใจว่า เขาเป็นผู้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหา และเปิดเผยถึงวิธีการกระทำความผิดของเขาทั้งหมด ต่อพนักงานสอบสวน⁹ เช่น ไซ้ ผมยิงเขาเอง ส่วนคำรับในคดีอาญา จะหมายความว่า การที่บุคคลสารภาพอย่างตรงไปตรงมา ในบางสิ่งบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด แต่บางทีเขาอาจไม่ได้เป็นผู้กระทำความผิดนั้น อันเป็นการรับในข้อเท็จจริงบางอย่างเท่านั้น แต่ไม่ได้รับว่าเป็นผู้กระทำความผิด¹⁰ เช่น ไซ้ ผมอยู่ที่นั่น แต่ผมไม่ได้ยิงเขา ซึ่งคำรับในคดีอาญาจะไม่ถือว่าเป็นการสละสิทธิในการไม่ให้การอย่างเดียวกับคำรับสารภาพด้วย แต่ที่รับฟังเป็นพยานหลักฐานเป็นปฏิบัติ ยันผู้ต้องหาในชั้นพิจารณาของศาลได้ ถ้าไม่ได้เป็นการแสวงหาพยานหลักฐานมาโดยฝ่าฝืนต่อกฎหมาย หรือไม่เป็นธรรม ดังที่ได้กล่าวไปแล้ว

ข. การสละสิทธิในการมีทนายความ

ในชั้นสอบสวน แม้จะได้มีการแต่งตั้งทนายความแล้ว ก็ยังสามารถที่จะสละสิทธิของตนได้ [Moran v. Burbin, 475 U.S. 412 (1986)] หรือจะสละสิทธิตั้งแต่ยังไม่มีการแต่งตั้งทนายความก่อนก็ได้เช่นกัน โดยผู้ต้องหาสิทธิในการแต่งตั้ง หรือปรึกษากับทนายความได้ตลอดเวลาในการสอบสวน ถ้าหากได้มีการเรียกร้องสิทธิในการมีทนายความของผู้ต้องหา การสอบสวนก็ต้องยุติทันที และจัดหาทนายความให้โดยเร็ว จะรับฟังคำให้การที่ได้มาก่อนการเรียกร้องทนายความไม่ได้ [Edwards v. Arizona, 451 U.S. 477 (1981)] ถือว่าเป็นการปกป้องสิทธิของ

⁷ William J. Stuntz. "Waiving Right in Criminal Procedure." *Virginia Law Review*. 75, 4. May 1989, p. 803.

⁸ Rolando V. del Carmen. *Ibid.*, p. 293.

⁹ Henry Campbell Black. *Ibid.*, p. 296.

¹⁰ *Ibid.*, p. 297.

บุคคล ไม่ให้รัฐเอาเปรียบผู้ต้องหาในการแสวงหาพยานหลักฐาน เพราะผู้ต้องหา ยังไม่ได้ปรึกษากับทนายความ หรือผู้ต้องหา ยังไม่ได้สิทธิในการมีทนายความแต่อย่างใด¹¹

ในชั้นพิจารณาคดีของศาล สิทธิการมีทนายความในความผิดอุกฉกรรจ์ (felony) เมื่อผู้ต้องหาถูกจับกุมในความผิดอุกฉกรรจ์แล้วฟ้องต่อศาล จำเลยจะตอบคำถามโดยมีและได้ปรึกษากับทนายความก่อน จำเลยจะสิทธิในการมีทนายความไม่ได้ [People v. Samuels, 49 N.Y.2d 218 (1980)]¹²

การสิทธิที่จะไม่ให้การ แล้วมาให้การรับสารภาพไม่ว่าในชั้นใด ถือได้ว่าเป็นการสิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา หรือเป็นการสิทธิตามรัฐธรรมนูญแล้ว แต่ถ้าไม่ได้ให้การรับสารภาพ แต่เป็นการให้ถ้อยคำอันเป็นคำให้การอื่น ๆ ที่อาจใช้เป็นปฏิปักษ์ต่อผู้ต้องหา ไม่ถือว่า มีการสิทธินี้ด้วย และผู้ต้องหาสามารถเรียกร้องหาทนายความ หรือจะสิทธิการมีทนายความของเขาได้ตลอดเวลา

4.2.2 วิธีการสิทธิ

การสิทธิโดยทั่วไป เมื่อได้เตือนสิทธิของผู้ต้องหาแล้ว ผู้ต้องหาอาจจะสิทธิการมีทนายความ และสิทธิที่จะไม่ให้การของเขาได้ แต่ศาลจะต้องใช้ดุลพินิจด้วยความเป็นธรรมอย่างมาก โดยพิจารณาเป็นรายคดี เพื่อให้การสิทธิของผู้ต้องหาเป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมาย มีเหตุผลและเป็นการสิทธิอย่างแท้จริง เป็นที่ยอมรับกันว่า การสิทธิจะกระทำโดยชัดแจ้งหรือโดยนัยก็ได้ แต่ถ้ามีการเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร หรือหนังสือการสิทธิด้วยแล้ว ก็จะต้องว่าเป็นการเพียงพอที่จะรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาจากการสิทธินั้น¹³

ก. การสิทธิโดยชัดแจ้ง

การพิสูจน์ถึงการสิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ถูกฟ้องคดีอาญา โดยทั่วไปจะขึ้นอยู่กับความสมัครใจของผู้ต้องหา ถ้าผู้ต้องหาให้การรับสารภาพและลงลายมือชื่อในหนังสือการสิทธิ โดยถูกต้องตามกระบวนการตามกฎหมาย ก็เป็นการเพียงพอที่ทำให้เป็นการสิทธิโดยชัดแจ้งแล้ว ซึ่ง Miranda Rules ได้วางหลักทั่วไปอยู่ 3 ประการคือ¹⁴

¹¹ Patricia Ullman. "Fifth and Sixth Amendment-The right to counsel in multiple charge arraignments." *The Journal of Criminal Law & Criminology*. 82, 4. Winter 1992, p. 904.

¹² Joseph J. Grau. *Criminal and Civil Investigation Handbook*. New York : McGraw - Hill Book Co., 1981, p. 90.

¹³ Steven Emanuel and Steven Knowles. *Ibid.*, p. 174.

¹⁴ Jennifer Billings Clark. *Ibid.*, p. 957.

1. ผู้ต้องหาได้รู้ถึงสิทธิของเขาครบถ้วนแล้ว ว่าเขามีสิทธิที่จะไม่ให้การ และมีสิทธิในการมีทนายความ หากไม่มีเงินในการจัดหาทนายความ และเขาต้องการทนายความรัฐจะจัดหาให้
2. ผู้ต้องหาได้เข้าใจถึงสิทธิของเขาอย่างเพียงพอ และรับรู้ถึงผลของการสละสิทธิของเขา [Moran v. Burbine, 475 U.S. 412, 421 (1986)] ที่จะใช้ยันเป็นปฏิปักษ์เขาให้ต้องรับโทษในคดีอาญา
3. ผู้ต้องหาได้กล่าวออกมาโดยตัวของเขาเอง โดยความสมัครใจ ไม่ว่าจะได้รับการปรึกษากับทนายความแล้วหรือไม่ก็ตาม

ข. การสละสิทธิโดยนัย

ถ้ามีการสละสิทธิโดยชัดแจ้งแล้ว ก็เป็นการเพียงพอที่ทำให้เชื่อได้ว่า เกิดจากความสมัครใจ แต่ปัญหาของการสละสิทธิคือการสละสิทธิโดยนัย (implied waiver) เป็นการสละสิทธิโดยไม่ชัดแจ้ง เป็นการสื่อความหมายที่หมายถึงการสละสิทธิโดยผู้ต้องหาแล้ว เป็นปัญหาในประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ศาลต้องระมัดระวังตรวจสอบอย่างละเอียด¹⁵ โดยศาลจะต้องพิจารณาจากพฤติการณ์แวดล้อมทั้งหมด เช่น อายุ การศึกษา สติปัญญา ประสบการณ์ สภาพร่างกาย และประวัติการกระทำผิดของผู้ต้องหา รวมทั้งจำนวนของผู้สอบสวน และวิธีการในการสอบสวน สถานที่ เวลา และระยะเวลาของการสอบสวน ตลอดจนการถูกจำกัดสิทธิต่าง ๆ ของผู้ต้องหา¹⁶ โดยมีแนวคำพิพากษาฎีกาของประเทศสหรัฐอเมริกา สรุปได้ดังนี้¹⁷

1. การพิสูจน์ถึงการสละสิทธิ

1) หน้าที่นำสืบ

รัฐต้องมีหน้าที่นำสืบ โดยพนักงานอัยการมีภาระการพิสูจน์ให้เห็นว่า ผู้ต้องหา มีความเข้าใจ และมีความรับรู้ ถึงการสละสิทธิของเขา ในเมื่อตำรวจเตือนสิทธิที่จะไม่ให้การ และสิทธิในการมีทนายความแล้ว ซึ่งถ้าปรากฏว่า ตำรวจทำการถามคำถามติดต่อกันโดยปราศจากทนายความ และได้คำให้การมา โจทก์จะต้องมีภาระการพิสูจน์ให้เห็นว่า จำเลยมีความเข้าใจ และรู้ถึงการสละสิทธิ ที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองของเขาแล้ว

2) ต้องเป็นการสละสิทธิที่แท้จริง

การสละสิทธินั้น จะต้องมีการสละสิทธิที่แท้จริง ซึ่งไม่ใช่การแสดงออกมาให้ปรากฏถึงการสละสิทธิเท่านั้น แต่ผู้ต้องหาต้องเข้าใจในสิทธิของเขา และตั้งใจที่จะทำการสละสิ่งเหล่านั้นด้วย [Brewer v. Williams, 430 U.S. 387 (1977)] โดยศาลในคดี Johnson v. Zerbst,

¹⁵ Steven Emanuel and Steven Knowles. Ibid., p. 174.

¹⁶ Joseph J. Grau. Ibid., pp. 83-88.

¹⁷ Steven Emanuel and Steven Knowles. Ibid., pp. 174-191.

304 U.S. 458 at 464 (1938) ให้เหตุผลว่า การสละสิทธิคือ “เรื่องเกี่ยวกับการเจตนาสละโดยความตั้งใจ หรือสละโดยตระหนักเข้าใจเป็นอย่างดีในสิทธิหรือเอกสิทธิ์นั้น”¹⁸

2. การสละสิทธิที่ศาลรับฟังได้

1) การกลับใจรับสารภาพในระหว่างรอทนายความ

ความต้องการของผู้ต้องหาที่ให้เลื่อนการถามคำให้การออกไป เพื่อที่จะปรึกษากับทนายความก่อน โดยผู้ต้องหากล่าวไว้ว่า บางทีตนเองจะต้องพูดคุยกับทนายความก่อน แต่เขาก็มีความยินยอมที่จะสมัครใจให้ถ้อยคำออกมาเอง ในระหว่างเวลาก่อนที่เขาจะพบกับทนายความ ถือว่า เขาสละสิทธิแล้ว [Thompson v. State, 235 So.2d 354 (1970)]

2) การให้การขัดกันของผู้ต้องหา

การกระทำที่เป็นการขัดแย้งกันของผู้ต้องหา โดยบางทีผู้ต้องหาอาจจะให้การโดยปากเปล่า หรือเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรว่าเขาได้สละสิทธิแล้ว แต่การกระทำอย่างอื่นของผู้ต้องหาออกไปในลักษณะ ที่ไม่เข้าใจอย่างแท้จริงว่า ถ้อยคำของเขาสามารถนำไปเป็นปฏิปักษ์ยืนยันต่อเขาได้ หรือผู้ต้องหาสงสัยว่าควรจะสละสิทธิหรือไม่ โดยผู้ต้องหาอาจจะปฏิเสธที่จะยอมรับพยานหลักฐานจากการสละสิทธินั้น หรือคัดค้านบันทึกที่สร้างขึ้นโดยพนักงานสอบสวนที่ทำการสอบสวน ในกรณีเช่นนี้ คำพิพากษาส่วนใหญ่จะไม่พิจารณาถึงความไม่แน่นอนนั้น จนเกินไป¹⁹

3) การปฏิเสธที่จะลงลายมือชื่อในหนังสือการสละสิทธิ

การปฏิเสธที่จะลงลายมือชื่อสละสิทธิ โดยผู้ต้องหาให้การว่า ข้าพเจ้าจะให้ถ้อยคำกับพนักงานสอบสวน แต่จะไม่ลงชื่อในแบบฟอร์มใด ๆ ทั้งสิ้น ถือเป็นการให้การขัดกันที่ไม่ใช่ข้อสาระสำคัญ การสละสิทธิยังคงสมบูรณ์อยู่ [Carolina v. Butler, 441 U.S. 369 (1979); United States v. Nielsen, 392 F.2d 849 (1968)]

4) ผู้ต้องหายอมให้บันทึก แต่ปฏิเสธที่จะลงลายมือชื่อในคำให้การ

การปฏิเสธลงชื่อในคำให้การในขณะที่ผู้ต้องหาไม่ได้พบทนายความ แต่ผู้ต้องหาเต็มใจที่จะตอบคำถามโดยปากเปล่า ในกรณีเช่นนี้ ผู้ต้องหาอาจโต้แย้งและเรียกร้องทนายความของเขาได้ และการสอบสวนจะต้องยุติทันที ข้อเท็จจริงต่อมาพบว่า ผู้ต้องหาไม่เข้าใจถึงความแตกต่างกันระหว่างการให้การโดยปากเปล่า กับการบันทึกคำให้การนั้นเป็นลายลักษณ์อักษร แต่อย่างไรก็ตาม ศาลก็รับฟังคำให้การของผู้ต้องหา ที่ตอบคำถามโดยปากเปล่าด้วยความเต็มใจนั้น ถือว่าไม่กำกวม แม้ผู้ต้องหาจะปฏิเสธลงลายมือชื่อในคำให้การก็ตาม [Connecticut v. Barrett, 479 U.S. 523 (1987)]

¹⁸ Ibid., p. 176

¹⁹ Ibid., p. 185.

5) ผู้ต้องหายอมให้การ แต่ไม่ยอมให้บันทึกคำให้การ

เมื่อผู้ต้องหาได้ให้การโดยปากเปล่า หรือเขียนคำให้การในการตอบคำถามด้วยความเต็มใจ โดยปราศจากทนายความ แต่ปฏิเสธไม่ยอมให้พนักงานสอบสวนผู้ถามคำถามจดบันทึก เป็นการชี้ให้เห็นว่า ผู้ต้องหาเพียงเข้าใจผิดในสิทธิของเขา และการที่ผู้ต้องหาไม่เรียกร้องทนายความ ไม่ทำให้การสละสิทธินั้นเสียไป [Connecticut v. Barrett, 479 U.S. 523 (1987)]

6) เมื่อมีการแต่งตั้งทนายความแล้ว แต่ไม่ทำการปรึกษา

เมื่อได้มีการแต่งตั้งทนายความ และผู้ต้องหารับรู้ถึงสิทธิในการมีทนายความของเขาแล้ว โดยในระหว่างการถามคำให้การนั้น ผู้ต้องหาได้เรียกร้องทนายความ และนางสาวของผู้ต้องหาที่แต่งตั้งทนายความให้เขาแล้ว โดยทนายความได้โทรศัพท์บอกกับผู้ต้องหาว่า ไม่ให้ตอบคำถามใด ๆ ทั้งสิ้น แต่ผู้ต้องหากลับไปให้การรับสารภาพ โดยความสมัครใจในเย็นวันนั้นเอง ถือว่า เป็นการสละสิทธิในการมีทนายความด้วยแล้ว หนังสือการสละสิทธิจึงถูกต้องสมบูรณ์ มีผลตามกฎหมาย [Moran v. Burbin, 475 U.S. 412 (1986)]

7) การถามในคำถามหลายครั้งในความผิดเดียว

ความซับซ้อนของการถามคำให้การ เป็นปัญหาในการถามคำถามหลาย ๆ ครั้ง ถ้าผู้ต้องหาสละสิทธิตั้งแต่การถามครั้งแรก ผลของการสละสิทธิ ก็จะเป็นประโยชน์ในการถามครั้งต่อไป คือมีผลถึงการสละสิทธิในการถามครั้งต่อไปทันทีด้วย หากไม่มีการเรียกร้องสิทธิของผู้ต้องหาในการถามครั้งหลังอีก [United States v. Springer, 460 F.2d 1344 (1972); Puplampu v. United States, 422 F.2d 870 (1970)] ซึ่งการถามในครั้งหลัง จะเป็นการถามที่ศาลรับฟังได้ โดยมีข้อเท็จจริงประกอบดังนี้²⁰

- (1) เมื่อผู้ต้องหาใช้สิทธิของคนที่จะไม่ให้การ และการหยุดครั้งแรกได้ยุติไปแล้ว
- (2) ข้อความสำคัญต้องอยู่ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง อย่างน้อยที่สุดก็ประมาณ 2 ชั่วโมงจากครั้งแรก
- (3) มีการเตือนสิทธิ และสละสิทธิที่เพิ่งให้ไป ก่อนถามคำถามด้วย
- (4) การถามคำถามทั้งสองครั้งแตกต่างกัน
- (5) การถามครั้งที่สองต้องเป็นความผิดเดียวกัน

8) สิทธิในการมีทนายความในการกระทำความผิดหลายกรรมต่างกัน

การกล่าวหาว่า ผู้ต้องหาได้กระทำความผิด 2 ข้อกล่าวหา ในระหว่างการนำตัวขึ้นสู่ศาล ผู้ต้องหาได้เรียกร้องทนายความในความผิดแรก พนักงานสอบสวนก็จัดหาให้ในความผิดแรก แต่ไม่ได้จัดหาให้ในความผิดที่สอง พนักงานสอบสวนจึงต้องให้คำเตือนสิทธิทั้ง

²⁰ Thomas F. Walsh. "Confessions, Rights, and Waivers." *Criminal and Civil Investigation Handbook*. New York : McGraw Hill Book Company, 1981, p. 88.

สองความผิด ถือเป็นเหตุผลตามสมควรที่จำเป็นจะต้องตั้งทนายความให้ ในแต่ละความผิด เพื่อไม่ให้กระทบต่อการละสิทธิในการมีทนายความในความผิดที่สองด้วย [McNeil v. Wisconsin, 111 S.Ct. 2204 (1991)]

9) การถามจะต้องเกิดหลังจากผู้ต้องหาปรึกษากับทนายความแล้ว

พนักงานสอบสวนจะต้องไม่ถามคำถามแก่ผู้ต้องหา เมื่อเขาต้องการทนายความ แต่มีข้อยกเว้น ถ้าตัวของผู้ต้องหาเป็นคนติดต่อพูดคุย หรือแลกเปลี่ยนความเห็น อย่างไม่เป็นทางการกับพนักงานสอบสวนเอง อันเป็นประเด็นสำคัญในข้อเท็จจริงแห่งคดี ศาลยังได้ขยายความว่า สามารถรับฟังบทสนทนาของผู้ต้องหากับพนักงานสอบสวนนั้นได้ [Oregon v. Bradshaw, 462 U.S. 1039 (1983)]

3. การละสิทธิที่ศาลไม่รับฟัง

1) การละสิทธิโดยนิ่งเฉย

ในประเทศสหรัฐอเมริกา การนิ่งเฉยไม่ยอมให้การ เมื่อได้อ่านคำเตือนแก่ผู้ต้องหาแล้ว ไม่เป็นการละสิทธิอย่างแน่นอน เพราะไม่เป็นการเพียงพอที่จะพิสูจน์ให้เห็นถึงการละสิทธิได้ โดยศาลในคดี *Miranda v. Arizona*, 384 U.S. 436 (1966) ได้กล่าวไว้ในคำพิพากษาตอนหนึ่งว่า "...ความสมบูรณ์ของการละสิทธิ ไม่ใช่การคาดคะเนเอาจากการนิ่งเฉยไม่ยอมให้การของผู้ต้องหา เมื่อภายหลังให้คำเตือน หรือคาดคะเนเอาจากคำรับสารภาพ อันเป็นข้อเท็จจริงที่หามาได้ในที่สุด" แต่การผกผันและการยกไหล่ แม้ว่าจะเป็นการนิ่งเฉยโดยตัวของมันเอง ถือว่าไม่เพียงพอในการละสิทธิ โดยศาลก็เคยพิพากษาว่า ผู้ต้องหาผกผันและยกไหล่ เมื่อได้อ่านคำเตือน แล้วตามมาด้วยคำให้การรับสารภาพของผู้ต้องหา ถือเป็น การละสิทธิแล้ว [Mullaney v. State, 246 A.2d 291 (1968)]

2) การเรียกร้องทนายความ แต่ตำรวจไม่ให้พบ

เมื่อได้มีการจัดหาทนายความแล้ว แต่ผู้ต้องหาก็ได้ทำการละสิทธิในการปรึกษากับทนายความ อันถือเป็นการละสิทธิในการมีทนายความแล้ว แต่ถ้าเพื่อน หรือสมาชิกในครอบครัวของผู้ต้องหาได้แต่งตั้งทนายความให้ผู้ต้องหา โดยที่ผู้ต้องหาไม่รู้มาก่อนเลย เป็นการที่พนักงานสอบสวน ไม่ยอมบอกผู้ต้องหาถึงการจ้างทนายความให้แก่เขาแล้ว และยังไม่ให้ทนายความเข้าพบผู้ต้องหาอีก ถือว่ายังไม่ได้ละสิทธิอย่างแท้จริง อันถือว่าการป้องกันการกระทำมิชอบของพนักงานสอบสวน ในการไม่ให้ทนายความพบลูกความของเขาด้วย [Fare v. Michael C., 442 U.S. 707 (1979)]

3) ผู้ต้องหาไม่ทราบผลของการกระทำของตน

คำเตือนที่เกี่ยวกับความร้ายแรงของอาชญากรรม โดยหลักแล้วไม่ได้มีการให้เตือนว่าความผิดนั้นร้ายแรงแค่ไหน แต่ถ้าผู้ต้องหาไม่รู้ถึงความผิดที่เขาได้กระทำนั้นร้ายแรงแค่ไหน เช่น ผู้เสียหายถูกทำร้าย ต่อมาถึงแก่ความตายในขณะที่ผู้ต้องหายังถูกควบคุมตัวอยู่ ทำให้ผู้ต้องหาให้การรับสารภาพ ในความผิดที่ผู้ต้องหาได้รู้มากกว่าที่จะรับสารภาพในความผิดที่ร้าย

แรงกว่า แต่อย่างไรก็ตาม ไม่เป็นการบังคับให้พนักงานสอบสวน จะต้องแจ้งให้ผู้ต้องหาทราบถึงผลของการกระทำผิด แต่ถ้าเป็นการถามคำถามที่ร้ายแรงกว่า ในข้อหาที่ได้ทำการกล่าวหาไปแล้ว การตอบคำถามนั้น นำมาใช้เป็นพยานหลักฐานไม่ได้ ไม่มีผลถึงการสละสิทธิด้วย ถ้าไม่มีการเตือนเขาถึงความร้ายแรงของความผิดก่อน [Colorado v. Spring, 479 U.S. 564 (1987)]

4) ความเจ็บป่วยทางจิตของผู้ต้องหา

หากผู้ต้องหาสละสิทธิขณะที่มีความเจ็บป่วยทางจิต ถือเป็นการสละสิทธิที่ไม่สมบูรณ์ถูกต้องตามกฎหมาย เพราะผู้ต้องหาไม่มีสติสัมปชัญญะที่จะตัดสินใจสละสิทธิของเขาได้ การสละสิทธิจะต้องตั้งอยู่บนหลักเกี่ยวกับการเตือนคือ ผู้สละสิทธิจะต้องรับรู้และเข้าใจถึงสิทธิของเขาด้วย [Colorado v. Connelly, 479 U.S. 157 (1986)]

5) การเตือนสิทธิในความผิดหลายกรรมต่างกัน

ในการถามคำให้การสองครั้ง สำหรับการกระทำความผิดต่างกรรม ต่างสถานที่ ต่างเวลา กัน ต้องทำการเตือนแต่ละครั้งด้วย จะถือได้ว่าเตือนในการถามปากคำครั้งแรกและต่อมาเขาได้สละสิทธิ โดยให้มีผลเป็นการสละสิทธิในอีกความผิดหนึ่งไม่ได้ [Michigan v. Mosley, 423 U.S. 96 (1975); Westover v. United States, 384 U.S. 436 (1966)]

6) เมื่อผู้ต้องหาเรียกร้องสิทธิที่จะมีทนายความ

เมื่อผู้ถูกจับต้องการทนายความในการถามคำให้การ จะต้องไม่มีการถามคำถามก่อนการจัดหาทนายความให้เขา พนักงานสอบสวนต้องคอยและหวังว่า ผู้ต้องหาจะให้การรับสารภาพเอง หรือให้การอย่างอื่นที่เกี่ยวกับความผิดบ้าง ดังนั้นจึงเป็นการยากที่จะพิจารณาว่าศาลจะรับฟังคำให้การก่อนที่ผู้ต้องหาจะพบทนายความได้หรือไม่ เพราะผู้ต้องหาจะรู้และเข้าใจถึงการสละสิทธิของเขา ต่อเมื่อเขาได้ปรึกษากับทนายความแล้ว [Edwards v. Arizona, 451 U.S. 477 (1981)]

7) การให้ถ้อยคำระหว่างนำตัวผู้ต้องหาไปศาล

ในระหว่างที่พนักงานสอบสวนนำตัวผู้ต้องหาไปสู่อศาล พนักงานสอบสวนจะต้องไม่ถามคำให้การผู้ต้องหา จนกว่าจะหาทนายความมาได้ และคำให้การใด ๆ ที่ได้มาในระหว่างที่ไม่มีทนายความ ก็จะไม่รับฟังเป็นพยานหลักฐานที่เป็นปฏิปักษ์กับจำเลยไม่ได้ [Michigan v. Jackson, 475 U.S. 625 (1986)] แต่ศาลอาจรับฟังเป็นพยานหลักฐาน เพื่อต้องการที่จะพิสูจน์ว่าจำเลยเคยให้การไว้กับพนักงานสอบสวนได้ [Michigan v. Harvey, 110 S.Ct. 1176 (1990)]

4.2.3 ผลของการสละสิทธิ

เป็นการยากที่จะทำการพิจารณาว่า ผู้ต้องหาได้สละสิทธินั้นแล้วหรือไม่ ศาลต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงในการสอบถามคำให้การผู้ต้องหา ว่าได้กระทำตามกระบวนการขั้นตอนตามกฎหมายหรือไม่ เมื่อได้ผ่านขั้นตอนถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ก็ต้องพิจารณาว่า ถ้อย

คำอันเป็นปฏิบัติของผู้ต้องหา นั้น จะนำมารับฟังเพื่อลงโทษได้หรือไม่ เกิดจากความสมัครใจหรือไม่ด้วย

ผลการสละสิทธิไม่ให้การ ก็คือ ศาลรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาได้ แต่จะต้องไม่เกิดจากการฝ่าฝืนกฎหมาย หรือได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ในประเทศสหรัฐอเมริกา ให้นักพนักงานอัยการต้องมีภาระการพิสูจน์ให้เห็นว่า การสละสิทธินั้น ผู้ต้องหามีความเข้าใจ และรับรู้ถึงการสละสิทธิ Miranda Rules แล้ว ประกอบกับจะต้องไม่เป็นพยานหลักฐาน ที่ฝ่าฝืนต่อรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 5 และไม่ฝ่าฝืนหลัก due process ด้วย จึงจะมีผลให้รับฟังมาลงโทษผู้ต้องหาได้

การสละสิทธิในการปรึกษาหรือมีทนายความ เมื่อสละสิทธินี้แล้ว ศาลก็รับฟังถ้อยคำที่เกิดจากการสละสิทธิไปแล้วได้ แต่ต้องไม่เป็นการได้มาโดยฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ดังที่กล่าวไปแล้วในหัวข้อสภาพบังคับ ในกรณีมีการล่วงละเมิดต่อสิทธิในประเทศสหรัฐอเมริกา และผู้ต้องหา ก็ยังสามารถเรียกร้องสิทธิในการมีทนายความของเขา ได้ตลอดเวลาในการสอบสวน แม้ว่าจะได้สละสิทธิไปแล้วก็ตาม

4.3 การสละสิทธิในประเทศไทย

ในประเทศไทย การสละสิทธิที่จะไม่ให้การ หรือหลักการรับฟังคำรับสารภาพไม่มีบัญญัติไว้เป็นกฎหมายแต่อย่างใด แต่การรับฟังคำรับสารภาพชั้นสอบสวน ในความเห็นของนักกฎหมายไทย จะรับฟังได้เมื่อประกอบไปด้วยลักษณะ 5 ประการคือ²¹

1. เป็นถ้อยคำของผู้ต้องหาสำหรับตัวผู้ต้องหาคนนั้นเอง
2. ผู้ให้ถ้อยคำต้องอยู่ในลักษณะผู้ต้องหา รู้สึกตัวว่าตนถูกกล่าวหาหรือถูกสงสัยว่ากระทำความผิด
3. มีการแจ้งข้อหา และผู้ให้ถ้อยคำได้ทราบข้อหา ได้ให้ถ้อยคำที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดที่ถูกกล่าวหา
4. เป็นถ้อยคำที่ให้ต่อพนักงานสอบสวน
5. ต้องเป็นคำรับสารภาพที่เกิดขึ้นโดยความสมัครใจ

หากเป็นพยานหลักฐานที่ไม่ได้ฝ่าฝืนต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา 243 วรรคสอง หรือตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 ก็ย่อมรับฟังได้ ดังที่กล่าวไปแล้ว ในหัวข้อสภาพบังคับในกรณีมีการล่วงละเมิดต่อสิทธิในประเทศไทย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและรัฐธรรมนูญ มิได้บัญญัติเกี่ยวกับการสละสิทธิในการมีทนายความ แต่สำหรับวิธีการสละสิทธิดังกล่าว ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 239, 241 วรรคสอง และ 242 ดังที่ได้กล่าวไปแล้วในหัวข้อการมีทนายความเป็นผู้พิทักษ์สิทธิใน

²¹ ประมุข สุวรรณศร. เรื่องเดียวกัน. หน้า 102-103.

ประเทศไทย รองรับไว้เป็นกฎหมายให้สิทธิ ไม่ได้บังคับว่าผู้ต้องหาจะต้องมีทนายความในการสอบสวนเสมอไป ไม่ได้เป็นสิทธิเด็ดขาด ประกอบกับในชั้นสอบสวน เป็นการแสวงหาพยานหลักฐานโดยฝ่ายรัฐแต่ผู้เดียว ต่างกับชั้นพิจารณาที่ต้องมีการต่อสู้คดีกันอย่างเท่าเทียมกัน จึงต้องให้สิทธิจำเลยในการมีทนายความในความผิดร้ายแรงก่อนเสมอ ดังนั้นในชั้นสอบสวนผู้ต้องหาจะไม่ใช้สิทธิของตนก็ได้ อันถือเป็นการใช้สิทธิในชีวิตส่วนตัวของเขา ฉะนั้นจึงสละสิทธินี้ได้

สิทธิในการมีทนายความในชั้นพิจารณา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 173 หากคดีเป็นกรณีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต ศาลจะต้องถามจำเลยว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีศาลต้องตั้งทนายความให้เสมอ เป็นบทบัญญัติที่บังคับศาล ที่ให้ความคุ้มครองสิทธิของจำเลยในการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ และเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย เมื่อปรากฏว่า ก่อนเริ่มพิจารณาคดีในวันที่ถูกฟ้องคดีต่อศาล ศาลชั้นต้นมิได้สอบถามจำเลยเรื่องทนายความ จึงเป็นเรื่องที่ศาลชั้นต้นมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกระบวนการพิจารณา และทำให้จำเลยเสียเปรียบในการต่อสู้คดี จะต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาและพิพากษาใหม่²² แสดงให้เห็นได้ว่า จำเลยจะทำการสละสิทธิโดยไม่ต้องทนายความไม่ได้

ข้อวิเคราะห์ของผู้เขียน

การสละสิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา ศาลจะรับฟังถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ของบุคคลนั้น เพื่อลงโทษทางอาญาไม่ได้ นอกเสียจากว่า เขาได้สละสิทธิโดยความสมัครใจแล้วเท่านั้น การสละสิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา ในประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายชัดเจนที่กล่าวถึงการสละสิทธินี้ แต่มีรัฐธรรมนูญให้สิทธิในการรองรับไว้อย่างครบถ้วนแล้ว และเมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์การสละสิทธิของประเทศสหรัฐอเมริกากับประเทศอังกฤษ แสดงให้เห็นว่า ย่อมมีการสละสิทธินี้ได้

สิทธิในการมีทนายความในชั้นสอบสวน ผู้ต้องหาสามารถสละสิทธิการมีทนายความได้ ต่างกับชั้นพิจารณาในความผิดร้ายแรงมีอัตราโทษสูง จะสละสิทธิการมีทนายความโดยยังไม่มีทนายความก่อนไม่ได้ เนื่องจากในชั้นพิจารณา เป็นการต่อสู้คดีกันอย่างเท่าเทียมกัน จึงจำเป็นต้องจัดหาทนายความให้จำเลยในความผิดที่มีอัตราโทษสูงก่อน เพื่อให้ความช่วยเหลือในข้อกำหนดสำหรับการต่อสู้คดี ส่วนในชั้นสอบสวน ไม่ได้เป็นสิทธิเด็ดขาด เมื่อมีการเตือนให้ผู้ต้องหาได้รับรู้และเข้าใจ ในการเรียกร้องเพื่อใช้สิทธิของเขาแล้ว ผู้ต้องหาก็สามารถตัดสินใจที่จะสละสิทธิในการมีทนายความ หรือให้การรับสารภาพได้ อันถือเป็นการใช้สิทธิในชีวิตส่วนตัว (right to privacy) ของผู้ต้องหาเอง

²² คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2835/2539 (สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ เล่ม 9 หน้า 28)

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การดำเนินคดีอาญาเป็นการกระทบต่อสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลได้ โดยเฉพาะในการซักถามหรือในการถามคำให้การ จึงต้องมีหลักเกณฑ์การใช้อำนาจของพนักงานสอบสวนตามกฎหมาย และกำหนดความชอบธรรมในการกระทำเท่าที่จำเป็น ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ อย่างมีเหตุผลและวิธีการที่เหมาะสม เพื่อประกันสิทธิเสรีภาพของบุคคล โดยเฉพาะผู้ต้องหา เนื่องจากจะมีผลถึงความเป็นธรรมทางกฎหมาย ผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชน และจะต้องชี้แจงระบบการทำงานกับประชาชนได้

5.1 บทสรุป

สิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ถูกฟ้องคดีอาญาของผู้ต้องหา เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ มีที่มาจากการเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ถือเป็นสิทธิในชีวิตส่วนตัวของผู้ต้องหาที่มีชีวิตอย่างอิสระ จะบังคับให้ผู้ต้องหาให้ถ้อยคำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองไม่ได้ และประกอบกับยังจะต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาบริสุทธิ์ จะปฏิบัติกับเขาเยี่ยงผู้กระทำความผิดไม่ได้ จึงต้องออกกฎหมายที่เป็นการยอมรับสิทธิขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ของผู้ต้องหามาบังคับใช้แก่สังคม โดยมีกระบวนการคุ้มครองต่อสิทธินี้ เพื่อป้องกันมิให้พนักงานสอบสวนใช้อำนาจที่เกินขอบเขต เข้ามาจำกัดสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ต้องหาได้ ปกป้องการต่อสู้คดีกันอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ละเมิดสิทธิตามรัฐธรรมนูญ หรือกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ต้องหา

การคุ้มครองถ้อยคำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ถูกฟ้องคดีอาญาของผู้ต้องหา ในการดำเนินคดีอาญา ก็คือ การควบคุมการทำงานของพนักงานสอบสวนในการซักถามหรือการถามคำให้การผู้ต้องหา เพื่อให้ได้มาซึ่งคำรับสารภาพ คำรับในคดีอาญา หรือคำให้การใด ๆ ที่จะใช้ยื่นผู้ต้องหาเป็นพยานหลักฐานในชั้นพิจารณาของศาล โดยไม่ให้กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลโดยเกินเลยขอบเขต ที่กฎหมายให้อำนาจไว้โดยไม่จำเป็น

การซักถามหรือถามคำให้การของพนักงานสอบสวน มีวิวัฒนาการจากความทารุณโหดร้าย ทรมาน เมียนดี อันเป็นการใช้กำลังจากภายนอกทำให้ผู้ต้องหารับสารภาพให้ได้ และพัฒนาการมาถึงการข่มขู่ทางจิตใจอีกด้วย อันเกิดจากความไม่สมัครใจของผู้ต้องหา จนกระทั่งมีการเคารพต่อสิทธิมนุษยชนมากขึ้น โดยเฉพาะในประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Common Law

จะมียอมรับต่อหลักสิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องในคดีอาญา อย่างเคร่งครัด ดังปรากฏจากรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 5 หรือ Fifth Amendment ของประเทศสหรัฐอเมริกา และได้มีคำพิพากษาขยายความถึงหลักในการควบคุมตัวผู้ต้องหาเพื่อถามคำให้การในคดี *Miranda v. Arizona*, 384 U.S. 436 (1966) ส่วนในประเทศอังกฤษศาลจะพบว่าพนักงานสอบสวนจะนำเอาคำให้การ มาเป็นพยานหลักฐานโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือได้มาโดยไม่เป็นธรรม จึงวางกฎของศาลเป็น *Judges' Rules* เพื่อควบคุมการทำงานของพนักงานสอบสวน ให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลให้มากขึ้น และต่อมาได้รวบรวมเป็นกฎหมายสำหรับการทำงานของตำรวจ และการแสวงหาพยานหลักฐานในคดีอาญาขึ้น คือ *The Police and Criminal Evidence Act 1984* ส่วนในประเทศไทยได้มีการรับรองสิทธินี้อยู่ในรัฐธรรมนูญ เมื่อปี พ.ศ. 2517 เป็นครั้งแรก และนำกลับมาบัญญัติในรัฐธรรมนูญ เมื่อปี พ.ศ. 2534 และในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันอีกครั้ง ในมาตรา 243

หลักการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหา ที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา จากการศึกษาจากประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ เปรียบเทียบกับประเทศไทย ทำให้เห็นว่า จำเป็นต้องมีหลักขั้นพื้นฐานอันสำคัญในการถามคำให้การเพื่อรองรับสิทธิให้มีการบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพคือ

1. สิทธิที่จะไม่ให้การ

สิทธิที่จะไม่ให้การ ถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ในความมีศักดิ์ศรีในตัวเอง สามารถที่จะใช้ชีวิตส่วนตัวได้อย่างอิสระ จะทำการบังคับ ขู่เข็ญ ทางด้านร่างกาย หรือจิตใจให้เขาให้การไม่ได้ จะต้องเกิดจากการให้การโดยความสมัครใจของผู้ต้องหาเองเท่านั้น

ในประเทศสหรัฐอเมริกา สิทธิที่จะไม่ให้การเป็นสิทธิที่ต้องคุ้มครองโดยเคร่งครัดมาก ดังปรากฏจากหลัก *Miranda Rules* ให้เตือนผู้ต้องหาว่า เขามีสิทธิที่จะไม่ให้การ และจะต้องเตือนถึงผลของการให้การอีกด้วยว่า คำให้การนั้นอาจใช้ยืนยันผู้ต้องหาในการพิจารณาด้วย เพื่อต้องการให้ผู้ต้องหาให้การด้วยความสมัครใจ ซึ่งไม่ได้หมายถึงหน้าที่ของผู้ต้องหาที่จะต้องให้การ โดยที่เขาไม่เต็มใจ หากตัดสินคดีไม่ให้การออกไปแล้ว *Professor Ingraham* ได้กล่าวว่า จะเป็นการตัดรากฐานสำคัญของภาระการพิสูจน์ ทำให้หลักที่จะต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาบริสุทธิ์เสื่อมหายไป จะทำให้การพิจารณาระบบกล่าวหาสู้กันด้วยพยานหลักฐาน กลายเป็นมุ่งแต่การแสวงหาพยานหลักฐานจากตัวผู้ต้องหา จนเป็นระบบได้สวนไปในที่สุด

ในประเทศอังกฤษกลับไม่เคร่งครัดในการคุ้มครองสิทธิที่จะไม่ให้การ แต่ต้องการให้ผู้ต้องหาให้การ เพื่อนำมาเป็นพยานหลักฐาน จึงได้เปลี่ยนคำเตือนถึงสิทธิที่จะไม่ให้การไปจากเดิม ตาม *The Criminal Justice and Public Order Act 1994, Code C 10.4* ว่า ผู้ต้องหาไม่จำเป็นต้องให้การ แต่การไม่ให้การนั้นอาจทำให้ขาดความน่าเชื่อถือต่อพยานหลักฐาน ที่ผู้ต้องหาจะอ้างในชั้นศาลได้ ดังนั้น การที่จะต้องเตือนถึงผลของการให้การว่า อาจใช้ยืนยันในศาลได้ จึง

เปลี่ยนเป็น ถ้าไม่ให้การในชั้นสอบสวนแต่ให้การในชั้นศาล จะทำให้ค่าให้การในประเด็นนั้นขาดความน่าเชื่อถือไปได้

แต่อย่างไรก็ตามทั้งประเทศอังกฤษและประเทศสหรัฐอเมริกา ก็ยังยอมรับสิทธิที่จะไม่ให้การอยู่ เพียงแต่ประเทศสหรัฐอเมริกาเน้นการต่อสู้คดีอย่างเท่าเทียมกัน ฝ่ายพนักงานอัยการโจทก์ ต้องนำเสนอพยานหลักฐานอันเป็นภาวะวิสัยมาพิสูจน์ความผิดของจำเลย ให้คณะลูกขุนรับฟัง ไม่จำเป็นต้องอาศัยค่าให้การของผู้ต้องหา ส่วนในประเทศอังกฤษ ก็ยังยอมรับสิทธิที่จะไม่ให้การ แต่กลับต้องการให้ผู้ต้องหาให้การ เพื่อพิสูจน์ตนเองว่าไม่เกี่ยวข้องกับกระทำความผิด เป็นการให้ความร่วมมือของประชาชนที่จะต้องพูดอะไรบ้าง เพื่อหาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษให้ได้

ประเทศไทยก็ยอมรับในสิทธิที่จะไม่ให้การเช่นกัน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134 พิจารณาจากความเต็มใจของผู้ต้องหาในการให้การ หากผู้ต้องหาไม่เต็มใจให้การ แสดงว่าเขาได้อ้างถึงสิทธิในการไม่ให้การนี้แล้ว แต่ความสามารถในการแสวงหาพยานหลักฐานของรัฐ มีความจำเป็นมากกว่าค่าให้การของผู้ต้องหา เนื่องจากถ้าพนักงานสอบสวนปฏิบัติงาน ในการถามค่าให้การโดยมิชอบประการใด ๆ ผู้ต้องหาก็ยอมยกขึ้นอ้างหรือกลับให้การปฏิเสธในชั้นศาลได้ ศาลจะไม่รับฟังค่าให้การนั้นเป็นพยานหลักฐาน จึงจำเป็นต้องให้ผู้ต้องหาให้การด้วยความสมัครใจเสมอ

2. สิทธิในการมีทนายความอยู่ร่วมด้วยในการสอบปากคำ

สิทธิในการมีทนายความอยู่ร่วมด้วยในการสอบปากคำ ถือเป็นสิทธิที่มีความสำคัญประการหนึ่ง การถามค่าให้การผู้ต้องหาจะต้องมีทนายความอยู่ร่วมด้วยเสมอ เว้นเสียแต่ว่า ผู้ต้องหาได้สละสิทธิของเขาแล้วเท่านั้น เพื่อคอยพิทักษ์สิทธิที่จะไม่ให้การของผู้ต้องหา ป้องกันลูกความหรือผู้ต้องหาไม่ให้ได้รับอันตรายแก่ชีวิต หรือร่างกายในการสอบถามค่าให้การ เพราะทนายความเป็นผู้รู้กฎหมาย สามารถตรวจสอบการทำงานของพนักงานสอบสวนว่า ให้สิทธิผู้ต้องหาครบถ้วนหรือไม่ แจ้งหรือเตือนสิทธิของผู้ต้องหาแล้วหรือไม่ คำนอำนาจ หรือ ถ่วงดุลอำนาจ ไม่ให้พนักงานสอบสวนกระทำการ อันเป็นการกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหา ที่เกินเลยขอบเขตของอำนาจที่กระทำได้ ซึ่งเชื่อได้ว่าเป็นหลักประกันในการสอบสวน ส่วนพนักงานสอบสวนเองก็จะพ้นจากคำครหา ในทางที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายลงได้ด้วย

ในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษ เน้นความสำคัญของสิทธิมีทนายความในการสอบปากคำผู้ต้องหาเช่นกัน กล่าวคือ ในประเทศสหรัฐอเมริกาให้สิทธิผู้ต้องหาที่จะแต่งตั้งทนายความของตนได้ ตั้งแต่ในชั้นสอบสวน และอยู่ร่วมด้วยในระหว่างการควบคุมตัวเพื่อถามค่าให้การของผู้ต้องหา สามารถเรียกร้องสิทธินี้ได้ตลอดเวลา และเมื่อผู้ต้องหาต้องการทนายความ การถามค่าให้การจะต้องหยุดทันที และจัดหาทนายความให้เขา ส่วนในประเทศอังกฤษให้เป็นสิทธิในการปรึกษากับทนายความ โดยเมื่อผู้ต้องหาถูกควบคุมตัว เขามีสิทธิที่จะ

ได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมาย จากทนายความในการตอบคำถามทันที หากถูกปฏิเสธสิทธินี้ ศาลจะไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาจากการถามคำถามให้การนั้น

ประเทศไทยก็ได้เห็นถึงความสำคัญในสิทธิการมีทนายความของผู้ต้องหา จะต้องได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายจากทนายความ ในการอยู่ร่วมด้วยในการสอบสวนปากคำผู้ต้องหา และผู้ต้องหาจะต้องมีความเท่าเทียมกันในการมีสิทธิที่จะได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมาย โดยรัฐต้องเข้ามาให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ต้องหาโอกาสในสังคม เมื่อผู้ต้องหาไม่สามารถจะจัดหาทนายความของตนได้ อันเนื่องจากสภาวะทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา หรือความรู้ทางด้านกฎหมายของผู้ต้องหานั้น ไม่เท่าเทียมกัน โดยรัฐจะต้องจัดหาทนายความให้แก่ผู้ต้องหาที่สถานีตำรวจ โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายด้วย

3. การเตือน

การเตือนถึงสิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา เป็นหลักประการสำคัญต่อมา ในการที่จะบังคับใช้สิทธินี้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้ต้องหาได้รับรู้ถึงสิทธิของตน และเข้าใจถึงการบังคับใช้สิทธิของตนเองด้วย

สิทธิของผู้ต้องหา เมื่อถูกจับกุมหรือถูกควบคุมตัวโดยตำรวจ แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนคือ ขั้นแรกจะต้องแจ้งให้ทราบถึงสิทธิเมื่อถูกควบคุมตัว และขั้นต่อมาคือการเตือนถึงสิทธิในการถามคำถามให้การของผู้ต้องหา อันเป็นสิทธิที่เกี่ยวข้องกันเป็นรากฐานสำคัญของผู้ต้องหา ไม่ว่าในประเทศสหรัฐอเมริกา หรือประเทศอังกฤษ ก็ให้ความสำคัญในการคุ้มครองที่เป็นลักษณะคล้ายกันคือ

- 1) ผู้ต้องหาที่มีสิทธิที่จะไม่ให้การ สิ่งใด ๆ ที่ผู้ต้องหาให้การอาจใช้ยื่นเขาในการพิจารณาได้ เป็นคำเตือนของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งแตกต่างกับประเทศอังกฤษคือ ผู้ต้องหาไม่จำเป็นต้องให้การ แต่การไม่ให้การตั้งแต่แรกนั้น หากภายหลังให้การในศาล อาจทำให้ข้อต่อสู้ในชั้นศาล ขาดความน่าเชื่อถือไปได้
- 2) ผู้ต้องหาที่มีสิทธิในการมีทนายความอยู่ร่วมด้วยในการสอบปากคำ หรือมีสิทธิพบและปรึกษากับทนายความเป็นการส่วนตัวสองต่อสอง และถ้าผู้ต้องหาไม่อาจหาทนายความได้ ก่อนถามคำถามให้การถ้าผู้ต้องหาต้องการทนายความ รัฐจะต้องจัดหาให้โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย
- 3) ผู้ต้องหาที่มีสิทธิแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจ ทราบในโอกาสแรกว่า เขาถูกควบคุมตัวอยู่

ในการแจ้งหรือเตือนสิทธิของผู้ต้องหานั้น จะต้องกระทำโดยทันที เมื่อมีการควบคุมตัวผู้ต้องหา หรือในโอกาสแรกเมื่อได้รับตัวผู้ต้องหามาที่สถานีตำรวจแล้ว จะกระทำการแจ้งหรือเตือนชักช้า โดยไม่มีเหตุอันสมควรไม่ได้ เพราะการถูกควบคุมตัวย่อมกระทบต่อสิทธิ เสรีภาพในชีวิต ร่างกาย ของผู้ต้องหา ในทางปฏิบัติของประเทศไทย มีการแจ้งหรือเตือนสิทธิของผู้ต้อง

หาแล้วบางส่วนเช่นกัน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 7 ทวิ แต่ก็ยังไม่เป็นการพอเพียง

4. ต้องมีสภาพบังคับในกรณีที่มีการล่วงละเมิด

ต้องมีสภาพบังคับในกรณีที่มีการล่วงละเมิด สิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิบัติกับตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา ซึ่งในความสำคัญของสิทธินี้ ก็เพื่อป้องกันไม่ให้พนักงานสอบสวนกระทำการอันมิชอบด้วยกฎหมาย ไปกระทบต่อสิทธิเสรีภาพในชีวิต ร่างกายของผู้ต้องหาจนเกินเลยขอบเขต จะต้องกระทำเท่าที่จำเป็น ตามบทบัญญัติของกฎหมายที่ให้อำนาจไว้ เมื่อพนักงานสอบสวนกระทำฝ่าฝืนต่อสิทธิของผู้ต้องหา ก็ย่อมต้องมีบทลงโทษต่อพนักงานสอบสวนผู้นั้น ซึ่งในประเทศไทยมีทั้งโทษทางอาญาหรือทางวินัย สำหรับการกระทำโดยมิชอบหรือโดยทุจริตของพนักงานสอบสวน อันเป็นการยากแก่การพิสูจน์ และไม่มีประสิทธิภาพที่เกิดผลทันที จึงต้องมีสภาพบังคับตามวิธีพิจารณาความอาญาขึ้นมาบังคับใช้ด้วย แต่อย่างไรก็ตามถ้าข้อเท็จจริง พิสูจน์ว่าการกระทำของพนักงานสอบสวน ยังคงเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาอยู่ ก็ยังคงต้องมีความผิดอยู่นั่นเอง

สภาพบังคับในทางวิธีพิจารณาความอาญาให้อำนาจศาลในการใช้ดุลพินิจ ในการกระทำที่มิชอบของพนักงานสอบสวนที่เกิดจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง ถูกทรมาน ใช้กำลังบังคับ ให้ศาลไม่รับฟังถ้อยคำ เป็นพยานหลักฐานแน่นอนอยู่แล้ว เป็นการกระทำที่กฎหมายบัญญัติไว้ชัดเจน แต่การกระทำอย่างอื่นที่ไม่ปฏิบัติตามกระบวนการที่ชอบด้วยกฎหมาย เช่น การละเลยไม่แจ้งหรือเตือนสิทธิของผู้ต้องหา การไม่มีทนายความอยู่ร่วมด้วยในการสอบสวน ไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้ชัดเจน แต่ถือได้ว่า เป็นการกระทำมิชอบประการใด ๆ หรือกระทำมิชอบประการอื่น ของพนักงานสอบสวน ศาลไม่รับฟังเป็นพยานหลักฐานมาลงโทษจำเลยเช่นกัน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 243 วรรคสอง ประกอบกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226

เช่นเดียวกับประเทศอังกฤษ ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการกระทำการอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือการนำพยานหลักฐานมาโดยไม่ชอบธรรม ต้องขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมที่ได้พยานหลักฐานนี้มา ศาลจะเป็นผู้ตรวจสอบตาม PACE มาตรา 78 และเมื่อมีการกระทำที่ฝ่าฝืน โดยไม่มีการเตือนสิทธิที่จะไม่ให้การ หรือการปฏิเสธสิทธิในการปรึกษากับทนายความ ทำให้ส่งผลกระทบต่อความเชื่อถ้อยคำให้การ หรือคำรับสารภาพที่ได้มา ศาลจะไม่รับฟังเป็นพยานหลักฐาน ส่วนในประเทศสหรัฐอเมริกา ศาลได้ขยายความมาจาก Fifth Amendment ในคดี *Miranda v. Arizona*, 384 U.S. 436 (1966) หากการได้คำให้การมา เป็นการฝ่าฝืนต่อหลัก *Miranda Rules* แม้ผู้ต้องหาสมัครใจให้ถ้อยคำ ศาลก็จะนำมารับฟังไม่ได้ ซึ่งบางทีอาจนำคำให้การนั้น มาใช้ในวัตถุประสงค์เพื่อ รับฟังเป็นพยานหลักฐานในคำเบิกความหรือคำให้การ ของจำเลยที่เคยให้ไว้เท่านั้น แต่ไม่สามารถนำมารับฟังคำรับสารภาพลงโทษได้ ซึ่งการรับฟังพยานหลักฐานจากถ้อยคำของผู้ต้องหา จะต้องตั้งอยู่บนหลัก *due process* ความคู่กันไปด้วย

5. การสละสิทธิ

การสละสิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิบัติกับตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา ศาลจะรับฟังถ้อยคำเป็นปฏิบัติของบุคคลนั้น เพื่อลงโทษทางอาญาไม่ได้ นอกเสียจากว่า เขาได้สละสิทธิโดยความสมัครใจแล้วเท่านั้น ในประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายชัดเจนที่กล่าวถึงการสละสิทธินี้ แต่มีรัฐธรรมนูญให้สิทธิในการรองรับไว้อย่างครบถ้วนแล้ว และเมื่อพิจารณาจากการสละสิทธิของประเทศสหรัฐอเมริกากับประเทศอังกฤษ ถึงหลักเกณฑ์การสละสิทธิ นำมาสรุปได้ดังนี้

- 1) ผู้ต้องหาได้รู้ถึงสิทธิของเขาครบถ้วนแล้ว ว่าเขามีสิทธิที่จะไม่ให้การ และมีสิทธิในการมีทนายความ หากไม่มีเงินจ้างทนายความ และเขาต้องการทนายความรัฐจะจัดหาให้
- 2) ผู้ต้องหาได้เข้าใจถึงสิทธิของเขาอย่างเพียงพอ และรับรู้ถึงผลของการสละสิทธิของเขา ที่จะใช้มันเป็นปฏิบัติกับเขาให้ต้องรับโทษในคดีอาญา
- 3) ผู้ต้องหาได้กล่าวออกมาโดยตัวของเขาเอง ไม่ว่าจะได้ปรึกษากับทนายความแล้วหรือไม่ก็ตาม

ในประเทศสหรัฐอเมริกาปัญหาของการสละสิทธิ *Miranda Rules* ก็คือ การสละสิทธิโดยนัย (*implied waiver*) เป็นการสละสิทธิโดยไม่ชัดแจ้ง เป็นการสื่อความหมายที่หมายถึงการสละสิทธิโดยผู้ต้องหาแล้ว จะต้องใช้ความระมัดระวังตรวจสอบอย่างละเอียดโดยศาล ในการรับฟังถ้อยคำที่เกิดจากการสละสิทธิมาลงโทษผู้ต้องหา เมื่อผู้ต้องหารับรู้และเข้าใจถึงสิทธิของเขาแล้ว ก็เป็นการสละสิทธิที่จะไม่ให้การ ส่วนสิทธิในการมีทนายความในการสอบสวน ประเทศสหรัฐอเมริกาผู้ต้องหาจะสละสิทธิในการมีทนายความของเขาได้ ไม่ว่าจะมีการแต่งตั้งทนายความให้แก่เขาแล้ว หรือจะยังไม่แต่งตั้งทนายความก่อนก็ตาม ส่วนในประเทศอังกฤษ การสละสิทธิในการปรึกษากับทนายความในชั้นสอบสวน สามารถทำได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะยังไม่จัดหาทนายความให้ก่อน หรือถ้าจัดหาทนายความให้แล้ว ก็ให้พนักงานสอบสวนเตือนเขาถึงผลการสละสิทธิให้เข้าใจ โดยบอกว่าไม่เป็นการตัดสิทธิที่จะให้ทนายความคนอื่นมาแทนได้ และถามเหตุของการสละสิทธินี้ ทำการบันทึกเหตุผลของการสละสิทธิของผู้ต้องหาด้วย

เมื่อผู้ต้องหาได้ทำการสละสิทธิของเขาแล้ว ในประเทศสหรัฐอเมริกานั้น จะต้องให้ผู้ต้องหาลงลายมือชื่อในหนังสือการสละสิทธิ หรือลงลายมือชื่อในคำให้การรับสารภาพ หรือลงลายมือชื่อในบันทึกการสอบสวน เพื่อเป็นการยืนยันความสมัครใจ โดยทำหลักฐานเป็นหนังสือหรือบันทึกเหตุแห่งการสละสิทธิทุกครั้ง ในการสอบสวนด้วย เพื่อแสดงให้เห็นถึงการรับรู้ และเข้าใจถึงสิทธิของผู้ต้องหา อันเป็นการตรวจสอบว่าเป็นการสอบสวนที่ชอบด้วยกฎหมายของรัฐ

5.2 ข้อเสนอแนะ

เมื่อมีหลักประกันสิทธิของผู้ต้องหาที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญาแล้ว การดำเนินคดีอาญาของรัฐในชั้นสอบสวนโดยพนักงานสอบสวน ก็จะต้องสอบสวนตามวิธีพิจารณาความตามกฎหมายด้วย

การถามคำให้การผู้ต้องหา หรือการถามคำถามผู้ต้องสงสัย จะเริ่มต้นขึ้นเมื่อมีการควบคุมตัวเพื่อถามคำให้การ โดยตำรวจจะต้องมีแนวโน้มของพยานหลักฐานอย่างเพียงพอว่า ผู้ต้องสงสัยหรือผู้ต้องหาได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระทำความผิด หรือเป็นผู้กระทำความผิด ไม่ใช่เกิดจากความรู้สึกนึกคิดของตำรวจเอง ก็สามารถทำการจับกุมหรือควบคุมตัวมาสอบปากคำได้ โดยเตือนสิทธิที่จะไม่ให้การและสิทธิในการมีทนายความก่อน ไม่ว่าจะถามในหรือนอกสถานที่ตำรวจก็ตาม

การควบคุมผู้ต้องหาที่สถานีตำรวจแล้ว จะต้องทำการแจ้งสิทธิเมื่อถูกควบคุมตัวก่อน อันได้แก่สิทธิในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลภายนอก สิทธิในการมีหรือปรึกษาทนายความ เป็นการส่วนตัว และถ้าเขาต้องการทนายความรัฐก็จะจัดหาให้ โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย และเมื่อมีการถามคำให้การเกิดขึ้น อันเป็นการถามในเนื้อหาของความผิด ก็จะต้องเตือนในสิทธิที่จะไม่ให้การ หากผู้ต้องหาต้องการทนายความ จะต้องจัดหาทนายความให้แก่ผู้ต้องหา เพื่อให้เขาได้ทำการปรึกษา เว้นแต่ว่า ผู้ต้องหาจะได้ทำการสละสิทธินี้แล้ว หรือผู้ต้องหาไม่ต้องการถึงสิทธิในการมีทนายความของเขา จึงเริ่มถามคำให้การของผู้ต้องหาไปได้

เมื่อผู้ต้องหาให้การรับสารภาพ ก็เป็นการสละสิทธิที่จะไม่ให้การแล้ว หรือมีการสละสิทธิในการมีทนายความแล้ว ศาลก็จะรับฟังถ้อยคำนั้นมาเป็นพยานหลักฐาน เพื่อลงโทษผู้ต้องหาได้ แต่ถ้ามีการละเมิดถึงสิทธิต่าง ๆ เหล่านี้ของผู้ต้องหา ถือได้ว่าเป็นพยานหลักฐานที่รับฟังเพื่อลงโทษผู้ต้องหาไม่ได้

ดังนั้นการศึกษาถึงสิทธิของผู้ต้องหา ที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 243 นั้น จะพบว่า มีกฎหมายรองรับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้ว แต่ยังไม่เพียงพอที่จะคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหา และควบคุมตรวจสอบการทำงานของพนักงานสอบสวน เนื่องจากการบังคับใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญให้มีประสิทธิภาพคือ การเตือนสิทธิให้ผู้ต้องหาได้รับรู้และเข้าใจสิทธิของตน จึงสมควรให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาให้ครบถ้วน โดยบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้ชัดเจนดังนี้

1. การแจ้งสิทธิในการมีทนายความ และการเตือนสิทธิที่จะไม่ให้การ

ในประเทศสหรัฐอเมริกา จะมีการเตือนสิทธิที่จะไม่ให้การ กับสิทธิในการมีทนายความพร้อมกัน เมื่อมีการควบคุมตัวผู้ต้องหา ตามหลัก *Miranda Rules* ซึ่งแตกต่างกับประเทศอังกฤษ ที่จะแยกการแจ้งสิทธิการมีทนายความ ตาม *Code C 3.1* และถ้ามีการถามคำให้การถึง จะเตือนสิทธิที่จะไม่ให้การ ตาม *Code C 10.4* ซึ่งประเทศอังกฤษนั้นจะมีกฎหมายในลักษณะ

คล้ายกับประเทศไทยคือ จะมีการแจ้งสิทธิในการมีทนายความ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 7 ทวิ แยกจากการเตือนสิทธิเมื่อมีการถามคำให้การ ตามมาตรา 134

1) การแจ้งสิทธิในการมีทนายความ

เมื่อมีการควบคุมตัวผู้ต้องหาที่สถานีตำรวจแล้ว จะต้องมีการแจ้งสิทธิเมื่อถูกควบคุมตัวแก่ผู้ต้องหา ซึ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 7 ทวิ ไม่มีบัญญัติไว้ คือ ให้นักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจผู้รับมอบตัวผู้ถูกจับ มีหน้าที่แจ้งให้ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาทราบด้วยว่า

- (1) มีสิทธิพบและปรึกษาผู้ที่จะเป็นทนายความสองต่อสอง และให้ทนายความหรือผู้ซึ่งผู้ต้องหา หรือผู้ถูกควบคุมตัวไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำตนได้ ถ้าหากเขาไม่มีทนายความ และต้องการทนายความรัฐจะจัดหาให้โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย
- (2) ผู้ต้องหาที่มีสิทธิแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจทราบว่า ตนถูกควบคุมตัวอยู่ที่สถานีตำรวจ

ไม่ว่าประเทศสหรัฐอเมริกา หรือประเทศอังกฤษ การแจ้งสิทธิในการมีทนายความ และผู้ต้องหาจะมีสิทธิแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจ ทราบถึงการถูกควบคุมตัว ในลักษณะเช่นเดียวกัน จึงสมควรเพิ่มเติมในส่วนนี้ด้วย และเมื่อพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ ได้รับมอบตัวผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหา จะต้องแจ้งสิทธินี้โดยทันที โดยแจ้งอย่างซ้กซ้ำไม่มีเหตุผลอันสมควรไม่ได้

2) การเตือนสิทธิเมื่อมีการถามคำให้การ

การเตือนสิทธิที่จะไม่ให้การในประเทศสหรัฐอเมริกา ตามหลัก Miranda Rules จะมีทั้งการแจ้งสิทธิในการมีทนายความ และเตือนสิทธิที่จะไม่ให้การไปพร้อมกัน ตั้งแต่มีการควบคุมตัวเพื่อถามคำให้การผู้ต้องหา มีลักษณะต่างกับประเทศอังกฤษ ซึ่งถ้ามีความสงสัยอย่างเพียงพอที่จะกล่าวหาบุคคลใด การถามผู้ต้องสงสัยก็ต้องมีการเตือนสิทธิที่จะไม่ให้การตาม Code C 10.4 แต่ยังไม่แจ้งสิทธิในการมีทนายความ จนกว่าเขาจะถูกควบคุมตัวในสถานีตำรวจ ซึ่งการเตือนสิทธิที่จะไม่ให้การในประเทศไทย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134 ยังไม่มีบัญญัติไว้แต่อย่างใด ดังนั้นเมื่อบุคคลที่ตกเป็นผู้ต้องหา ก่อนถามคำให้การ จะต้องให้นักงานสอบสวนทำการบอกให้ผู้ต้องหาทราบก่อนว่า “ผู้ต้องหาที่มีสิทธิที่จะไม่ให้การ ถ้อยคำที่ผู้ต้องหากล่าวานั้น อาจใช้เป็นพยานหลักฐานยืนยันเขาในการพิจารณาได้”

2. การสละสิทธิ

การสละสิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง อันอาจทำให้ถูกฟ้องคดีอาญา โดยผู้ต้องหาสามารถสละสิทธิได้ทั้งสิทธิที่จะไม่ให้การ และสิทธิในการมีทนายความ ของเขาได้ ซึ่งสิทธิในชั้นสอบสวนไม่ถือเป็นสิทธิเด็ดขาด เมื่อมีการเตือนให้ผู้ต้องหาได้รับรู้และเข้าใจ ในการเรียกร้องเพื่อใช้สิทธิของเขาแล้ว ผู้ต้องหาก็สามารถตัดสินใจที่จะสละสิทธิในการมี

ทนายความ หรือให้การรับสารภาพได้ อันถือเป็นการใช้สิทธิในชีวิตส่วนตัว (right to privacy) ของผู้ต้องหาเอง โดยพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจะต้องทำการบันทึกการสละสิทธิดังกล่าวนี้ไว้ด้วย

3. มาตรการตรวจสอบไม่ให้มีการละเมิดต่อสิทธิของผู้ต้องหา

การตรวจสอบการทำงานของพนักงานสอบสวนที่สำคัญ ก็คือ การให้ทนายความเป็นผู้พิทักษ์สิทธิของผู้ต้องหา อยู่ร่วมด้วยในการสอบปากคำดังที่ได้กล่าวไปแล้ว ซึ่งในทางปฏิบัติอาจเกิดปัญหาการขาดแคลนทนายความได้ เพราะไม่สามารถจัดหาทนายความให้กับผู้ต้องหาได้ทุกสถานี่ตำรวจทั่วประเทศ วิธีการที่เหมาะสมตามรัฐธรรมนูญที่บัญญัติไว้อีกประการหนึ่ง ก็คือ ให้นำบุคคลที่อาจเป็นญาติหรือผู้ต้องหาไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำคนได้ ซึ่งแม้จะแตกต่างกับประเทศสหรัฐอเมริกา หรือประเทศอังกฤษ ที่ไม่มีการให้บุคคลอื่น นอกจากทนายความอยู่ร่วมในการสอบปากคำผู้ต้องหาได้ ก็ไม่น่าจะทำให้การสอบสวนเสียไป หรือมีการขัดขวางการสอบสวนแต่อย่างใด อันเป็นการแก้ปัญหาการขาดแคลนทนายความได้อีกระดับหนึ่ง

เมื่อผู้ต้องหาสิทธิต่าง ๆ แล้ว การที่จะบังคับใช้สิทธิให้มีประสิทธิภาพ จะต้องมีการเตือนถึงสิทธิของผู้ต้องหาให้ครบถ้วนด้วย เพื่อให้ผู้ต้องหาได้รับรู้และใช้สิทธิของตนได้ ถ้าไม่มีการเตือนถึงสิทธิต่าง ๆ หรือผู้ต้องหาไม่ได้สละสิทธิของตนเองแล้ว จะทำให้พยานหลักฐานที่ได้มาจากการฝ่าฝืนนี้ ศาลจะไม่รับฟังเป็นพยานหลักฐาน ถึงแม้ว่าผู้ต้องหาจะได้ให้ถ้อยคำด้วยความสมัครใจก็ตาม ซึ่งการตรวจสอบการสอบสวนที่สำคัญอีกประการหนึ่งในประเทศอังกฤษ ก็คือ การบันทึกเสียงการสอบสวน อันเป็นการนำมาใช้อ้างอิงในปัจจุบัน เพื่อตรวจสอบการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมาก ทำให้การตรวจสอบการเตือน และการสละสิทธิในการปรึกษากับทนายความ ในประเทศอังกฤษชัดเจนขึ้น และเมื่อมีการสละสิทธิที่จะปรึกษากับทนายความแล้ว ให้พนักงานสอบสวนบันทึกการสละสิทธิ พร้อมด้วยเหตุผลของการสละสิทธิไว้ด้วยเสมอ ซึ่งสมควรนำมาใช้ในการสอบสวนของประเทศไทยด้วย เพื่อเป็นการทำให้แน่ใจว่าผู้ต้องหาได้รู้ถึงสิทธิของตน และผู้ต้องหาไม่ต้องการทนายความอย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- กุลพล พลวัน. **พัฒนาการสิทธิมนุษยชน**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2538.
- คณิต ณ นคร. **กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2538.
- นิติไพศาลย์, พระยา. **ประวัติศาสตร์กฎหมาย**. พระนคร : โรงพิมพ์วิริยะการพิมพ์, 2502.
- บัญญัติ สุชีวะ. "คำปราศรัยในพิธีปิดการประชุมและอบรมผู้พิพากษาศาลในภาค 9." **รายงานสรุปผลโครงการประชุมและอบรมเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพการทำงานของศาลในภาค 9 วันที่ 30-31 มกราคม 2531 ณ อุทยานแห่งชาติทะเลบัน จังหวัดสตูล**. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2531.
- ประมุข สุวรรณนคร. **คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, 2525.
- พงษ์พัฒน์ ฉายาพันธ์. **ความรู้เบื้องต้นการสืบสวนอาชญากรรม**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วันใหม่, 2537.
- พัฒนา ไชยเศรษฐ. **หลักการสอบสวนคดีอาญา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แสงสุทธิการพิมพ์, 2528.
- เริงธรรม ลัดพลี. **คำอธิบายกฎหมายพยานหลักฐาน**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, 2533.
- _____. **คำอธิบายกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภาควิชากฎหมาย โรงเรียนนายร้อยตำรวจ, 2533.
- วงษ์ วีระพงศ์. **การรวบรวมและการนำสืบพยานหลักฐานในคดีอุกฉกรรจ์**. พิมพ์ครั้งที่ 1, พระนคร : โรงพิมพ์ดุสิตสัมพันธ์, 2509.
- วีระ โลจายะ. **กฎหมายสิทธิมนุษยชน**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2532.
- สถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด. **สารานุกรมกระบวนการยุติธรรมนานาชาติ**. กรุงเทพฯ : บริษัท เซเวนพรีนติ้ง กรุ๊ป จำกัด, 2540.
- สุพิศ ปราณีตผลกรัง. **หลักการวินิจฉัยข้อเท็จจริงและชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐาน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัทประยูรวงศ์ จำกัด, 2533.

โสภณ รัตนากร. คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, 2537.

แอล คูปลาดอร์, วิจิตร ลุติตานนท์. กฎหมายลักษณะพยานและจิตวิทยา พ.ศ. 2477.
พระนคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง, 2477.

โอสถ โกติน. คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ กระทรวงยุติธรรม, 2538.

วารสาร

เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. "การควบคุมอำนาจพนักงานสอบสวน-ตัวอย่างของสหรัฐอเมริกา."
วารสารนิติศาสตร์. 9, 4. มีนาคม 2521.

เข็มชัย ชูติวงศ์. "ความชอบธรรมของการกำหนดข้อสันนิษฐานตามกฎหมายในคดีอาญา."
วารสารอัยการ. 12, 133. มีนาคม 2532.

คณิง ฤาไชย. "วิธีพิจารณาความอาญาตามกฎหมายอังกฤษ." วารสารอัยการ. 10, 109.
มกราคม 2530.

ธง ลีพึงธรรม. "สิทธิของจำเลยคดีอาญาในสหรัฐอเมริกา." วารสารอัยการ. 2, 14. กุมภาพันธ์
2522.

บัญญัติ สุชีวะ. "กระทรวงยุติธรรม และศาลของอเมริกา." ดุลพาห. 20, 4. กรกฎาคม-สิงหาคม
2516.

พรเพชร วิชิตชลชัย. "การชี้สองสถานหรือการสอบคำให้การจำเลยในคดีอาญา (Arraignment)
ตามหลักกฎหมายอเมริกัน." ดุลพาห. 40, 5. กันยายน-ตุลาคม 2536.

วรวิทย์ ฤทธิพิศ. "สื่อมวลชนกับกฎหมายว่าด้วยสิทธิในชีวิตรส่วนตัว." ดุลพาห. 39, 4.
กรกฎาคม-สิงหาคม 2535.

สมักร เขาวภานันท์ "สิทธิของผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาที่จะพบทนายความ" รหัสสาร. 1, 5. ตุลาคม-
ธันวาคม 2536.

ไสว พัฒโน. "การสอบสวนคดีอาญา ควรกระทำต่อหน้าทนายความหรือไม่" รหัสสาร. 3, 9.
ตุลาคม-ธันวาคม 2537.

Stepan, Jan. แปลโดยประธาน วัฒนวาณิชย์. "บทเรียนจากกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
จากทวีปยุโรป." วารสารนิติศาสตร์. ฉบับชดเชย. 2517 - 2519.

วิทยานิพนธ์และเอกสารการวิจัย

- ก่อเกียรติ เอี่ยมบุตรลบ. **หลักการรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหา**. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์ และคนอื่น ๆ . **สิทธิมนุษยชนและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
ในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
2529.
- ณรงค์ โจทย์ และคนอื่น ๆ . **สิทธิของผู้ต้องหา จำเลย และผู้ต้องโทษในคดีอาญา**.
รายงานการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2540.
- สุชิน ต่างงาม. **การกันผู้ร่วมกระทำผิดเป็นพยาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะ
นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2529.

ภาษาอังกฤษ

Books

- Albert-Goldberg, Nancy and Hartman, Marshall J. "The Public Defender in America."
The Defender Counsel. California : Sage Publications, Inc., 1983.
- Allen, Christopher. **The Cavendish Q & A Series : Evidence**. 1st ed. London :
Cavendish Publishing Limited, Reprint 1995.
- Andrews, John A. **Human Rights in Criminal Procedure**. London : Martinus Nithoff
Publishers, 1982.
- Ashworth, Andrew. **The Criminal Process**. Oxford : Clarendon Press, 1994.
- Berger, Vincent. **Case Law of the European Court of Human Rights**. Worcester :
Billing and Sons Ltd., 1989.
- Black, Henry Campbell. **Black's Law Dictionary**. 6th ed. St. Paul, Minn. : West
Publishing Co., 1990.
- Caldwell, Robert G. and Nardini, William. **Foundations of Law Enforcement and
Criminal Justice**. 1st ed. Indiana : The Bobbs-Merrill Company, Inc., 1977.
- Carmen, Rolando V. del. **Criminal Procedure Law and Practice**. 3rd ed. California :
Wadsworth Inc., 1995.
- Clapham, Andrew. **Human Rights In the Private Sphere**. Oxford : Oxford University
Press Inc., 1996.
- Cole, George F. and Gertz, Marc G. **The Criminal Justice System**. 7th ed. Belmont. CA
: Wadsworth Publishing Company, 1998.

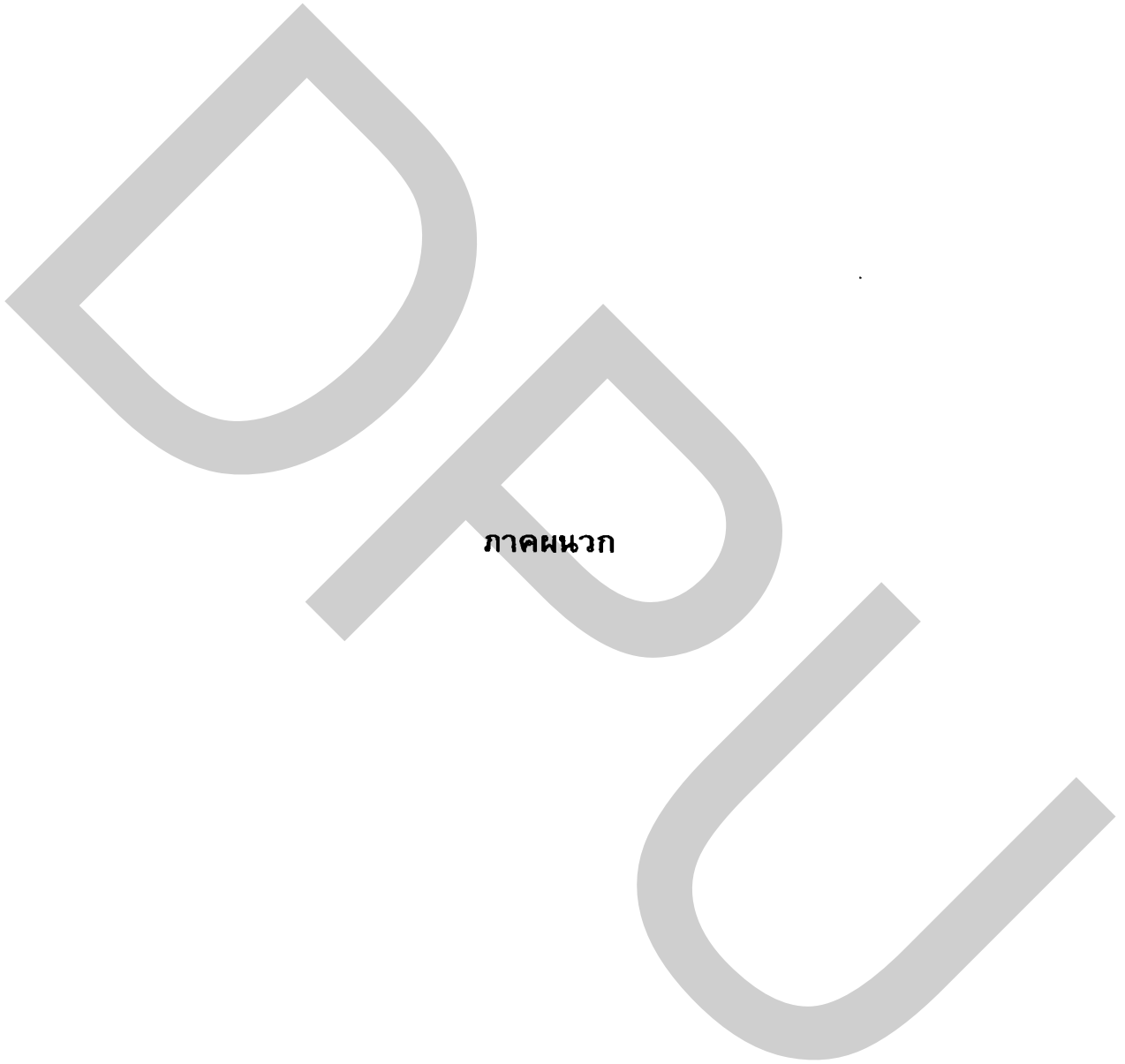
- Coutts, J. A. "The public interest and the interest of the accused in the criminal process."
The Accused. London : Stevens & Sons, 1966.
- Cromwell, Paul F. and Dunham, Roger G. **Criminal & Justice in America.** New Jersey :
Prentice-Hall, Inc., 1997.
- Denham, Paul. **A Modern Introduction to Law.** London : Edward Arnold (Publishers)
Ltd., 1983.
- Emanuel, Steven and Knowles, Steven. **Criminal Procedure.** 12th ed. New York :
Emanuel Law Outline, Inc., 1991.
- Ferdico, John N. **Criminal Procedure For The Criminal Justice Professional.** 3rd ed.
St.Paul, Minn. : West Publishing Co., 1985.
- Freeman, M.D.A. **Police and Criminal Evidence Act 1984.** London : Sweet & Maxwell,
1985.
- Galligan, D. J. **Due Process and Fair Procedure.** Oxford : Clarendon Press, 1996.
- Grau, Joseph J. **Criminal and Civil Investigation Handbook.** New York : McGraw - Hill
Book Co., 1981.
- Hampton, Celia. **Criminal Procedure.** 3rd ed. London : Sweet & Maxwell, 1982.
- Inbau, Fred E., Aspen, Morvin E. and Spiotto, Jame E. **Protective Security Law.** Boston
: Butterworth Publishers, 1983.
- Israel, Jerold H., Kamisar, Yale and LaFave, Wayne R. **Criminal Procedure and the
Constitution.** St.Paul, Minn. : West Publishing Co., 1994.
- Israel, Jerold H. and LaFave, Wayne R. **Criminal Procedure In a Nutshell.** 4th ed.
St.Paul, Minn. : West Publishing Co., 1988.
- Kean, Adrian. **The Modern Law of Evidence.** 3rd ed. London : Butterworths, 1994.
- Leng, Roger. **The Royal Commission on Criminal Justice : The Right to Silence in
Police Interrogation A Study of the Issues Underlying the Debate.** London :
Crown Copyright, 1993.
- Levy, Leonard W. **Origin of The Fifth Amendment : The Right Against Self-
incrimination.** New York : Clio Enterprises Inc., 1968.
- Lidstone, Ken and Plamer, Clare. **Seven and Lidstone's the Investigation of Crime A
Guide to Police Powers.** 2nd ed. London : Butterworths, 1996.
- May, Richard. **Criminal Evidence.** 3rd ed. London : Sweet & Maxwell, 1995.

- McCormick, Charles T. **McCormick on Evidence** (Handbook Series). 2nd ed. Minnesota : West Publishing Co., 1972.
- Muraskin, Roslyn and Roberts, Albert R. **Visions for Change: Crime and Justice In the Twenty-First Century**. New Jersey : Prentice-Hall, Inc., 1996.
- Nagel, Stuart S. **The Right of the Accused**. London : Sage Publication, 1972.
- Prevezer, S. "England : Pre-trial Procedure." **The Accused**. London : Steven & Sons, 1966.
- Saferstein, Richard. **Criminalistics An Introduction to Forensics**. 6th ed. New Jersey : Prentice Hall, 1998.
- Schmallegger, Frank. **Criminal Justice Today**. 4th ed. New Jersey : Prentice-Hall Inc. 1997.
- Sieghart, Paul. **The Lawful Rights of Mankind**. Oxford : Antony Rowe Ltd. 1985.
- Sprack, John. **Emmins on Criminal Procedure**. 5th ed. London : Blackstone Press Limited, 1993 Reprinted.
- Swanson, Charles R., Chamelin, Neil C. and Territo, Leonard. **Criminal Investigation**. 5th ed. New York : McGraw-Hill Inc., 1992.
- Walsh, Thomas F. "Confessions, Rights, and Waivers." **Criminal and Civil Investigation Handbook**. New York : McGraw Hill Book Company, 1981.
- White, Welsh S. and Tomkovicz, Jame J. **Criminal Procedure : Constitutional Constraints Upon Investigation and Proof**. New York : Matthew Bender & Company Incorporated, 1992 Reprint.

Journals

- Berman, Harold J. "The presumption of Innocence." **The American Journal of Comparative Law**. 28, 1. Fall 1980.
- Cassell, Paul G. "Miranda's Social Cost : An Empirical Reassessment." **Northwestern University Law Review**. 90, 2. Winter 1996.
- Clark, Jennifer Billings. "Criminal Procedure Project." **The Georgetown Law Journal**. 85, 4. April 1997.
- Dickson, Brice. "The Right to Silence and Legal Advice under the European Convention." **European Law Review**. 21, 5. October 1996.

- Easton, Susan M. "Bodily Samples and the Privilege Against Self-Incrimination." **Criminal Law Review**. January 1991.
- Everett, Robinson O. "Foreword." **Law and Contemporary Problems**. 58, 1. Winter 1995.
- Gardner, Martin R. "Section 1983 Action Under Miranda : A Critical View of The Right to Avoid Interrogation." **American Criminal Law Review**. 30, 4. summer, 1993.
- Greer, Steven. "The Right to Silence : A Review of the Current Debate." **The Modern Law Review**. 53, 6. November 1990.
- Hancock, Catherine. "Due Process Before Miranda." **Tulane Law Review**. 70, 6. June 1996.
- Kaci, Judith Hails. "Confessions : A Comparison of Exclusion Under Miranda In The United States and Under The Judges' Rules In England." **American Journal of Criminal Law**. 10, 1. March 1982.
- Leo, Richard A. "Criminal Law : The Impact of Miranda Revisited." **The Journal of Criminal Law & Criminology**. 86, 3. Spring 1996.
- _____. "Miranda's Revenge : Police Interrogation as a Confidence Game." **Law & Society Review**. 30, 2. 1996.
- Markman, Stephen J. "Miranda v. Arizona : A Historical Perspective." **American Criminal Law Review**. 24, 2. Fall 1986.
- O'Reilly, Gregory W. "Comment on Ingraham's "Moral Duty" to Talk and the Right to Silence." **The Journal of Criminal Law & Criminology**. 87, 2. Winter 1997.
- Pizzetta, Harold E. and Gambhir, III Ajay K. "Criminal Procedure Project." **The Georgetown Law Journal**. 3, 3. March-April 1995.
- Stuntz, William J. "Waiving Right in Criminal Procedure." **Virginia Law Review**. 75, 4. May 1989.
- Richardson, Jeffrey E. "It's not easy being green : The scope of the Fifth Amendment Right to counsel." **American Criminal Law Review**. 31, 1. Fall 1993.
- Rosenberg, Irene Merker and Rosenberg, Yale L. "Miranda, Minick and the Morality of Confessions." **American Journal of Criminal Law**. 19, 1. Fall 1991.
- Ullman, Patricia. "Fifth and Sixth Amendment-The right to counsel in multiple charge arraignments." **The Journal of Criminal Law & Criminology**. 82, 4. Winter 1992.

Code of Practice C - The detention, treatment and questioning of persons by police officers

1 General

...

1.8 Whenever this code requires a person to be given certain information he does not have to be given it if he is incapable at the time of understanding what is said to him or is violent or likely to become violent or is in urgent need of medical attention, but he must be given it as soon as practicable.

...

3 Initial action

(a) Detained persons : normal procedure

3.1 When a person is brought to a police station under arrest or is arrested at the police station having attended there voluntarily, the custody officer must tell him clearly of the following rights and the fact that they are continuing rights which may be exercised at any stage during the period in custody.

- (i) the right to have someone informed of his arrest in accordance with section 5 below;
- (ii) the right to consult privately with a solicitor and the fact that independent legal advice is available free of charge; and
- (iii) the right to consult this and the other codes of practices.

[See Note 3E]

3.2 In addition the custody officer must give the person a written notice setting out the above three rights, the right to a copy of the custody record in accordance with paragraph 2.4 above and the caution in the terms prescribed in section 10 below. The notice must also explain the arrangements for obtaining legal advice. The custody officer must also give the person an additional written notice briefly setting out his entitlements while in custody. [See Notes 3A and 3B]. The custody officer shall ask the person to sign the custody record to acknowledge receipt of these notices and any refusal to sign must be recorded on the custody record.

3.3 The custody officer shall ask the detained person whether at this time he would like legal advice(see paragraph 6.5). The person shall be asked to sign the

custody record to confirm his decision. The custody officer is responsible for ensuring that in confirming any decision the person signs in the correct place.

...

(c) Persons attending a police station voluntarily

3.15 Any person attending a police station voluntarily for the purpose of assisting with an investigation may leave at will unless placed under arrest. If it is decided that he should not be allowed to do so then he must be informed at once that he is under arrest and brought before the custody officer, who is responsible for ensuring that he is notified of his rights in the same way as other detained persons. If he is not placed under arrest but is cautioned in accordance with section 10 below, the officer who gives the caution must at the same time inform him that he is not under arrest, that he is not obliged to remain at the police station but that if he remains at the police station he may obtain free and independent legal advice if he wishes. The officer shall point out that the right to legal advice includes the right to speak with a solicitor on the telephone and ask him if he wishes to do so.

...

6 Right to legal advice

(a) Action

6.1 Subject to the provisos in Annex B all people in police detention must be informed that they may at any time consult and communicate privately, whether in person, in writing or by telephone with a solicitor, and that independent legal advice is available free of charge from the duty solicitor. [See paragraph 3.1 and Note 6B and Note 6J]

...

6.4 No police officer shall at any time do or say anything with the intention of dissuading a person in detention from obtaining legal advice.

6.5 The exercise of the right of access to legal advice may be delayed only in accordance with Annex B to this code. Whenever legal advice is requested (and unless Annex B applies) the custody officer must act without delay to secure the provision of such advice to the person concerned. If, on being informed or reminded of the right to legal advice, the person declines to speak to a solicitor in person, the officer shall point out that the right to legal advice includes the right to speak with a solicitor on the telephone and ask him if he wishes to do so. If the person continues to waive his right

to legal advice the officer shall ask him the reasons for doing so, and any reasons shall be recorded on the custody record or the interview record as appropriate. Reminders of the right to legal advice must be given in accordance with paragraphs 3.5, 11.2, 15.3, 16.4 and 16.5 of this code and paragraphs 2.15(ii) and 5.2 of Code D. Once it is clear that a person neither wishes to speak to a solicitor in person nor by telephone he should cease to be asked his reasons. [See Note 6K]

6.6 A person who wants legal advice may not be interviewed or continue to be interviewed until he has received it unless:

- (a) Annex B applies; or
- (b) an officer of the rank of superintendent or above has reasonable grounds for believing that:
 - (i) delay will involve an immediate risk of harm to persons or serious loss of, or damage to, property; or
 - (ii) where a solicitor, including a duty solicitor, has been contacted and has agreed to attend, awaiting his arrival would cause unreasonable delay to the process of investigation; or
- (c) the solicitor nominated by the person, or selected by him from a list:
 - (i) cannot be contacted; or
 - (ii) has previously indicated that he does not wish to be contacted; or
 - (iii) having been contacted, has declined to attend;

and the person has been advised of the Duty Solicitor Scheme but has declined to ask for the duty solicitor, or the duty solicitor is unavailable. (In these circumstances the interview may be started or continued without further delay provided that an officer of the rank of Inspector or above has given agreement for the interview to proceed in those circumstances-see Note 6B)

(d) the person who wanted legal advice changes his mind. In these circumstances the interview may be started or continued without further delay provided that the person has given his agreement in writing or on tape to being interviewed without receiving legal advice and that an officer of the rank of Inspector or above, having inquired into the person's reasons for his change of mind, has given agreement for the interview to proceed. Confirmation of the person's agreement, his change of mind, his reasons where given and the name of the authorising officer shall be recorded

in the tape or written interview record at the beginning or recommencement of interview.[See Note 6I]

...

6.9 The solicitor may only be required to leave the interview if his conduct is such that the investigating officer is unable properly to put questions to the suspect.[See Notes 6D and 6E]

...

6.17 If the person has asked for legal advice and an interview is begun in the absence of a solicitor or his representative (or the solicitor or his representative has been required to leave an interview), a record shall be made in the interview record.

...

10 Caution

(a) When a caution must be given

10.1 A person whom there are grounds to suspect an offence must be cautioned before any questions about it (or further questions if it is his answers to previous questions which provide the grounds for suspicion) are put to him regarding his involvement or suspected involvement in that offence if his answers or his silence (ie failure or refusal to answer a question or to answer satisfactorily) may be given in evidence to a court in a prosecution. He therefore not be cautioned if questions are put for other purposes, for example, solely to establish his identity or his ownership of any vehicle or to obtain information in accordance with any relevant statutory requirement (see paragraph 10.5C) or in furtherance of the proper and effective conduct of a search, (for example to determine the need to search in the exercise of powers of stop and search or to seek cooperation while carrying out a search) or to seek verification of a written record in accordance with paragraph 11.13.

...

10.3 A person must be cautioned upon arrest for an offence unless:

- (a) it is impracticable to do so by reason of his condition or behaviour at the time; or
- (b) he has already been cautioned immediately prior to arrest in accordance with paragraph 10.1 above.

...

(b) Action : general

10.4 The caution shall be in the following terms:

"You do not have to say anything. But it may harm your defence if you do not mention when questioned something which you later rely on in court. Anything you do say may be given in evidence."

...

(c) Juveniles, the mentally disordered and the mentally handicapped

10.6 If a juvenile or a person who is mentally disordered or mentally handicapped is cautioned in the absence of the appropriate adult, the caution must be repeated in the adult's presence.

...

11 Interviews : general

(a) Action

11.1A An interview is the questioning of a person regarding his involvement or suspected involvement in a criminal offence or offences which, by virtue of paragraph 10.1 of Code C, is required to be carried out under caution. Procedures undertaken under section 7 of the Road Traffic Act 1988 do not constitute interviewing for the purpose of this code.

...

11.2 Immediately prior to the commencement or re-commencement of any interview at a police station or other authorised place of detention, the interviewing officer shall remind the suspect of his entitlement to free legal advice and that the interview can be delayed for him to obtain legal advice (unless the exceptions in paragraph 6.6 or Annex C apply). It is the responsibility of the interviewing officer to ensure that all such reminders are noted in the record of interview.

ประวัติผู้เขียน

นายธนัชพันธ์ วิสิทวงค์ (ชื่อเดิม “วาทิน”) เกิดเมื่อวันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2517 สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาตรีนิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน พ.ศ. 2537 สอบผ่านความรู้ชั้นเนติบัณฑิต สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา สมัยที่ 49 ปีการศึกษา 2539 และได้เข้าศึกษาต่อชั้นปริญญาโทนิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ เมื่อปี พ.ศ. 2540